

LUKE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24														

CHAPTER 1

Era lewe levu sara era sa mai kumukumuna vata nai vola tukutuku, ni veika sa mai vakataucokotaki oti vei keda,

² Me vaka ga o ira e liu ena nodra raica e matadra ka tawasei ira sara ga me baleta na vosa ni Kalou, sa mai vakaleleci rawa kina vei keda,

³ Ena vinaka cake talega vei au me'u na vakasokumuna vata nai tukutuku ni veika a sa vakayacori oti, ka tekivu sara ga mai nai matai ni siga, me rawa kina ni'u vola yani vei kemuni e dua nai vola tukutuku matata, vei kemuni Ceolifo sa cecere,

⁴ Me rawa kina mo ni kila sara na dina ni veika o sa tuberi tiko kina.

⁵ Ena gauna i Eroti na tui Jutia, a donumaka na gauna e tiko kina e dua na bete na yacana o Sakaraia, ka bete ena i wasewase i Avaijia. Na watina o Ilisapeci ka dua vei ira na luvei Eroni.

⁶ A rau sa yalododonu ena mata ni Kalou, ka sega ni rau cala ena nodrau muria nai vakaro ni Turaga kei na lawa buli tale eso.

⁷ Ia sa sega na luvedrau, ka ni sa yava oilisapeci. Ka rau sa qase talega mai.

⁸ Sa yaco vaka oqo, ena nona se vei qaravi sara tikoga ena cakacaka vakabete ena mata ni Kalou me vaka nai wasewase vakabete e kacivi kina,

⁹ Ni wasewase vakabete e vei qaravi kina o koya, ea donui koya na madigi ena siga o ya, me na nona i tavi me vakama na ka boi vinaka ni sa curu kina nona valeni soro na Turaga.

¹⁰ Ni sa kama tiko na ka boi vinaka o ira na lewe vuqa era sa tucake tu e tuba ka masu tiko.

¹¹ A sa rairai vua e dua na agilosu ni Turaga, ka tucake tu ena yasana i matau ni vanua ka cabori tiko kina na ka boi vinaka.

¹² Ni sa raici koya o Sakaraia sa taqaya ka yacovi koya na rere.

¹³ Ia sa tukuna vua na agilosu, "mo kakua ni rere Sakaraia, ni sa rogoci na nomu masu; na watimu o Ilisapeci ena vakasucuma e dua na luvemu tagane, mo vakayacani koya me o Joni.

¹⁴ "Drau na reki ka marautaka sara vakalevu, ena lewe levu era na dua vata ena reki kei kemudou ni sa sucu mai.

¹⁵ "Ni na dua o koya na tamata qaqa ena mata ni Turaga, ena sega ni gunu waini se wai vusoi kaukauwa. Ena curumi koya na Yalo Tabu mai na ketei tinana.

¹⁶ "Ena levu na luvei Isireli ena veisautaki ira mai o koya ki vua na Turaga ka nodra Kalou.

¹⁷ Ena dau liutaki koya ka curumi koya na yalo i Ilaijia kei na nona kaukauwa, 'ena

veisautaka na yalodra na qase me vaka na gone.' Kei ira na lomaqa mera vuku ka savasava, ka me conaki ira vakavinaka na tamata ena nona na lako mai na Turaga."

18 A sa tukuna o Sakaraia vua na agilosu, "ena rawa vakacava na ka oqo? Ni o au mada ga qo sa qase mai, ka vaka talega kina na watiqu ni sa qase."

19 Sa tukuna vua na agilosu, ka vaka, oi au o "Kavirieli, ka'u sa dau tu ena mata ni Kalou, au sa talai mai kina oqo me'u mai tukuna vei iko nai tukutuku vinaka oqo.

20 "Ia ka raica, ena yacovi iko na galu mo sega ni vosa rawa me yacova ni sa vakayacori na veika oqo, baleta na nomu sega ni vakabauta na noqu vosa ni na yaco ga ena kena gauna sa lokuci tu."

21 A ra sa waraki Sakaraia na tamata e tautuba, ka ra sa kidrowataka na balavu ni nona tiko ena vale ni soro.

22 Ia ni sa curu mai ki tautuba, a sa sega ni vosa rawa vei ira; a ra sa nanuma kina ni raica o koya e dua na raivotu mai na vale ni soro, sa sega ni vosa vei ira ka sa vosa tikoga na ligana.

23 E tiko tale o koya e kea me yacova ni sa oti na nona vei qaravi, a sa qai lako yani kina nona vale.

24 Ni sa oti na veisiga oqori a sa qai kunekune na watina oilisapeci; e vula lima na nona vunitaki koya tiko, sa tukuna,

25 "Au sa mai taura tu oqo nai sau ni veika rarawa au lako curuma mai, sa sega ni guilecavi au na Turaga, ena Nona sa mai kauta tani na noqu dau butuki sobu mai vei ira na tamata."

26 Ena kena i ka ono ni vula sa talai na agilosu o Kavirieli mai vua na Kalou, kina dua na koro mai Kaleli o Nasareci na yacana,

27 Ki vua e dua na goneyalewa sa duguci oti tu vua e dua na tagane, ka yacana o Joseva mai na kawa i Tevita. Na yaca ni goneyalewa qo o Meri.

28 A sa lako vua na agilosu, ka tukuna, "mo reki, o iko na ka vakamenemenei vua, sa tiko vata kei iko na Turaga; mai vei ira kece na yalewa o iko o sa kalouvinaka dina!"

29 Ia sa kurabuitaka o koya na ka e raica kei na nona saga me vakasotara vata nai valavala e a kidavaki kina.

30 A sa tukuna vua na agilosu, "mo kakua ni rere, Meri, sa nanumi iko tiko na Kalou.

31 "Ka raica, o na kunekune e ketemu ona qai vakasucuma e dua na gonetagane, mo vakayacani koya o Jisu.

32 O koya ena cecere, ka na vakatokai na luvei Koya sa cecere sara; nai tikotiko vakatui nei Tevita na tamana ena solia vua na Kalou o Jiova.

33 "Na mataqali i Jekope ena lewa o koya ka sega mudu, na Nona matanitu ena sega ni dua na gauna me na la'ki cava kina."

34 A sa tukuna vua na agilosu o Meri, "ena rawa na ka oqo, ni se sega sara ga ni bau dua na tagane me keirau moce vata?"

35 Sa tukuna vua na agilosu ka vaka, ena lako mai vei iko na Yalo Tabu, na kaukauwa i Koya sa cecere sara ena vakayacora vei iko; o koya oqo na gone ena sucu e ka tabu ni sa vakatokai me Luve ni Kalou.

36 Ena gauna talega oqo sa kunekunetaka tiko kina o Ilisapeci na wekamu e dua na gonetagane, dina ni sa qase, io oqo sai ka ono tiko ni nona vula o koya ka a kilai tu ni yava.

37 "Ni sa sega ni dua na ka me dredre vua na Kalou."

38 Sa qai tukuna o Meri, "ka raica oi au na vada ni Turaga! Me yaco ga vei au me vaka na nomuni vosa, a sa qai lako tani mai vua na agilosu.

- ³⁹ Ni oti na veisiga o ya sa cavu tu o Meri me lako vakatotolo yani ki loma ni vanua ki na dua na koro ena vanua o Jutia,
- ⁴⁰ A sa la'ki curu sara ena vale nei Sakaraia ka kidavaki Ilisapeci yani.
- ⁴¹ Na gauna sa rogoca kina oilisapeci na nona kidavaki koya mai o Meri, sa lade na gone e ketena; a sa curumi Ilisapeci na Yalo Tabu.
- ⁴² Ka sa tabalaka cake mai na domona vua, ka vaka, o sa vakalouvinakataki mai vei ira kecega na yalewa, ka vakasaututaki na vua ni ketemu!
- ⁴³ "Ia A cava so o au, me mai sikovi au tu na tinana na noqu turaga?
- ⁴⁴ "E a yaco dina, na gauna vata ga ka'u rogoca kina na nomu kidavaki au, a sa lade talega kina ena reki na gone e ketequ.
- ⁴⁵ "Sa kalouvinaka o koya ni vakadinata na veika a sa vosa kina vua na Turaga, ni na yaco me na vakataucokotaki."
- ⁴⁶ Sa qai tukuna o Meri: "Sa vakamuduo na lomaqu Vua na Turaga,
- ⁴⁷ Kei na yaloqu sa rekitaka na Kalou na noqu I vakabula.
- ⁴⁸ Ni bau kawaitaka tu e dua na vada lolovira; ka raica, ena veigauna mai muri era na dau tukuna na veitabatamata ni'u sa kalouvinaka.
- ⁴⁹ Ni o koya sa kaukauwa sara sa vakayacora vei au e levu na veika lelevu, na ka tabu sa vakatokai kina o koya.
- ⁵⁰ Ena vei tabatamata era rerevaki koya na nona yalololoma ena dau maroroi ira.
- ⁵¹ Na Nona kaukauwa sa vakaraitaka e ligana; ena nona vakasesea na nanuma ni lomadra na viavialevu.
- ⁵² O ira na dau via dua na ka e biuti ira sobu mai na nodra dokai; qai laveti ira cake na sega tu ni dua na ka.
- ⁵³ Sa dau vakamamautaki ira na via kana ena veika vivinaka, o ira na vutuniyanu e vakatalai ira ka sega ni dua na ka me solia vei ira.
- ⁵⁴ O ira na Isireli na Nona tamata sa vukei ira, na Nona loloma ena dau nanuma tu ga.
- ⁵⁵ Me vaka na dina ni Nona vosa vei ira na na noda qase, mai vei Eparaama kei ira na nona kawa me sega ni mudu."
- ⁵⁶ E rauta ni tolu na vula na nona tiko e kea vata kei Ilisapeci o Meri, sa qai lesu tale ki nona vale. Sucu Nei Joni Na Dauveipapitaiso
- ⁵⁷ A sa yacova sara tu ga oqo na siga i Ilisapeci me vakasucu kina, ka sa vakasucuma mai kina o koya e dua na gonetagane.
- ⁵⁸ Ni ra sa rogoca na wekana kei ira na wekana voleka sara na nona loloma cecekia na Turaga vua, era sa duavata kei koya ena nona reki.
- ⁵⁹ Ni sa i kawalu ni siga era sa lako mai vua na wekana me sa cilivi na gone; ka mera vakatokayacataka me rau sa veiyacani kei Sakaraia na tamana.
- ⁶⁰ A sa tukuna o tinana ka vaka, "sega, sa na vakatokai me yacana o Joni."
- ⁶¹ Ia era sa tukuna vua, "e sega ni dua vei ira na wekamu me vakayacani ena yaca oqo."
- ⁶² A ra sa vosa vagalu vei tamana " se na yaca cava me vakayacani kina.
- ⁶³ Sa kerea o koya e dua na vava ni volavola me kau mai vua, sa vola kina o koya na vosa oqo, "na yacana o Joni." A ra sa kurabui kece kina.
- ⁶⁴ Ka sa vakasauri na kena sa tadola na gusuna ka tasere na wa ni yamena, ka sa vosa ena nona vakacaucautaka na Kalou.
- ⁶⁵ O ira na tiko volekata nai tikotiko o ya sa tarai ira na rere; a sa kani veitalanoa ena loma ni vanua o Jutia na ka oqo.

- ⁶⁶ Vei ira na rogoca nai tukutuku oqo era sa vakananuma e lomadra, ka vaka, "ena mataqali gone vakacava mada o koya?" Ni sa laurai e matanavotu na liga ni Turaga vua.
- ⁶⁷ Na tamana o Sakaraia sa curumi koya na Yalo Tabu, a sa parofisai, ka vaka:
- ⁶⁸ "Na Turaga me vakarokorokotaki na Kalou nei Isireli, ni sa lako mai me vakabulai ira na Nona tamata.
- ⁶⁹ A sa vakatubura e dua nai vakabula kaukauwa mai na kawa i Tevita na Nona tamata,
- ⁷⁰ Me vaka sa tukuna o koya ka ra vosataka mai o ira na Nona parofita tabu, mai nai vakatekivu kei vuravura,
- ⁷¹ Ni da na vakabulai mai vei ira na keda meca kei na ligadra na sevaki keda,
- ⁷² E mai vakaraitaka na Nona yalololoma ni a yalataka mai vei ira noda qase, ka se nanuma tu ga nona veiyalayalati tabu.
- ⁷³ Na bubului a vosa bubului kina o koya vei Eparaama na tamada:
- ⁷⁴ Ka yalataka ni na sereki keda mai na ligadra na keda meca, ka meda qaravi Koya ena yalo e sega ni beitaki,
- ⁷⁵ Me da savasava ka dodonu sara e matana ena veisiga kecega ni noda bula.
- ⁷⁶ "O iko, na luvequ, o na vakatokai mo parofita i koya sa cecere sara; ni o na liu mo caramaka na Nona gaunisala na Turaga.
- ⁷⁷ Mo tukuna vei ira na Nona tamata na sala ni nodra vakabulai, o ya na vakabokoci ni nodra i valavala ca,
- ⁷⁸ Ena vuku ni Nona loloma sega yalani na noda Kalou, sa na cila wavolivoliti keda mai kina na rarama mai lagi;
- ⁷⁹ Me vakararamataki o ira sa butobuto tu kei ira sa mate ni ra se bula lako, ka me tubera na yavada kina sala ni veivinakati."
- ⁸⁰ A sa tubu cake na gone oqo me kaukauwa vakayalo, ka sa dau tikoga mai ena vanua liwa, me yacova ni sa qai vakaraitaki koya mai vei ira na Isireli.

CHAPTER 2

Ena gauna o ya sa vakatauca mai kina o Sisa Akosito na nona lawa, o ya mera vakaleweni taucoko na tamata e vuravura.

- ² Nai matai ni wili lewe ni vanua oqo e yaco tiko ena gauna a kovana tiko kina mai Siria Oqoriniasi.
- ³ A ra sa dui lako na tamata mera la'ki vakaleweni kina nodra veikoro dina.
- ⁴ A sa lako cake talega o Joseva mai na vanua o Kaleli ena koro o Nasareci, me lako ki Jutia kina koro i Tevita ka yacana o Peciliema, baleta o koya e kawa ka vu mai vei Tevita.
- ⁵ Me vakaleweni na yacadrau kei Meri, ni sa musu oti tu vua me watina, a sa bukete tiko o koya.
- ⁶ Ni rau se tikoga mai kea sa donumaka talega na siga me vakasucu kina.
- ⁷ A sa vakasucuma na nona ulumatua sa tagane ka viviraka vua e dua nai oro balavu, ka vakadavori Koya ena dua na vale ka vakarautaki mera dau kana kina na manumanu, baleta ni ra sa oso taucoko na bure ni vulagi.
- ⁸ Ena vanua o ya era tiko kina eso na i vakatawa ni sipi,ka ra a vakatawana tiko na qele ni sipi ena bogi mai na loma ni bai.
- ⁹ Ka raica, e dua na agilosu ni Turaga sa rairai vei ira, kei na i serau ni Turaga sa serauni wavolivoliti ira tu, a ra sa rere vakalevu kina.

- ¹⁰ Sa qai tukuna vei ira na agilosu, dou kakua ni rere, dou raica, e dua nai tukutuku marautaki au kauta mai oqo vei kemudou era na reki kina na tamata kecega.
- ¹¹ "Ni sa sucu vei kemudou ena siga e daidai ena koro i Tevita nai vakabula, oqo sara ga na Karisito na Turaga.
- ¹² "Na kena i vakatakilakila vei kemudou oqo: dou na raica na gonelailai ni viviraki tiko vua e dua nai oro balavu, ka davo tiko ena dua na vale ka ra dau kana kina na manumanu."
- ¹³ Ka vakasauri ni ra sa tu ena yasa ni agilosu, na lewe i lomalagi ena domo ni nodra vakavinavinaka, ka vaka
- ¹⁴ "Sa Nona na Kalou na vakarokoroko ena veiyasana e cake sara, me veivinakati o vuravura vei ira sa lomana o koya!"
- ¹⁵ Ni ra sa lako tani mai vei ira na agilosu mera sa lesu tale ki lomalagi, era sa veivosatakitaka nai vakatawa, ka vaka, "meda tou sa lako sara ga oqo ki Peceliema me datou la'ki raica na veika sa yaco, me vaka sa mai vakaraitaka vei kedatou na Turaga."
- ¹⁶ E ratou sa lako vakatotolo yani ka kunei Meri kei Joseva kei na gone lailai, ni davo tiko ena vale vakarautaki me ra dau kana kina na manumanu.
- ¹⁷ Ni ratou sa raici Koya, e ratou sa talaucaka kece yani na vosa sa tukuni mai vei iratou me baleta na gone lailai oqo.
- ¹⁸ O ira sa rogoca era sa qoroqoro ena vosa e ratou cavuta nai vakatawa ni sipi.
- ¹⁹ Ia na vosa kece sa cavuti oqo, sa tugana kece o Meri ki vuni yalona.
- ²⁰ Era sa qai lesu tale nai vakatawa ni sipi ena nodra vakalagilagia kei na vakavinavinakataka na Kalou, ena vuku ni veika era sa rogoca ka mai raica sara, me vaka a sa tukuni oti mai vei ira.
- ²¹ Ni oti e walu na siga a sa cilivi na gone lailai, sa yacana o Jisu, na yaca sa mai vakatoka oti na agilosu ni se bera ni qai kunekunetaki.
- ²² Me vaka na lawa i Mosese ni sa oti na siga ni nona vakasavasavataki koya o tinani gone, e rau sa qai kauti Koya mai ki Jerusalemi me cabori vua na Turaga.
- ²³ (Me vaka sa volai ena lawa i Jiova, "na vei ulumatua tagane kece e sucu me vakatokai ni ka tabu vei Jiova"),
- ²⁴ Nai soro me cabori me vaka na lawa i Jiova, "me rua na ruve se me rua na luve ni soqe."
- ²⁵ Ka raica, e tiko mai Jerusalemi e dua na tamata na yacana o Simione, sa tamata yalododonu ka lotu dina, a sa waraka tiko mai na nodra vakacegui na Isireli, sa sobuti Koya tu na Yalo Tabu.
- ²⁶ A sa vakatakila oti tiko vua na Yalo Tabu ni se bera ni mate ena raici Karisito na Turaga.
- ²⁷ Ena siga o ya sa uqeti koya na Yalo Tabu me lako kina vale ni soro, nirau na kauti Jisu mai na Nona i tubutubu, me mai vakayacori vua me vaka nai valavala ni nodra lawa.
- ²⁸ A sa tauri koya cake mai ka keveta e ligana, ka vosa vinakataka na Kalou, ka vaka:
- ²⁹ "Turaga, oqo sara ga sa rawa mo ni kauta tani na nona bula na nomuni tamata, me lako yani ena vakacegu, me vaka ga na Nomuni vosa;
- ³⁰ Ni sa qai raica na mataqu nai vakabula mai vei kemuni.
- ³¹ O koya o ni a vakarautaka me baleta na tamata kecega,
- ³² Na rarama me cilavi ira na veimatanitu tani, ka nodra lagilagi o ira na Nomuni tamata na Isireli.
- ³³ E rau sa qoroqoro ga o Joseva kei Meri ena veivosa sa cavuti vua na gone.
- ³⁴ A sa vosavakalouvinakataki rau o Simione, sa qai tukuna vei Meri na tinani gone, ka raica, na gone qo ena vakatau vua na nodra bale sobu kei na nodra lamata cake na Isireli,

na kena i vakatakilakila ni ra na cati Koya.

35 "Io, o iko talega ena tara na utomu nai seleiwau ni o lausua kina, me vakavotui kina na vakanananu ni lomadra."

36 O koya oqo e duatani, o Ana, na parofita yalewa, na luvei Manueli, ena mataqali i Aseri. A sa qase sara o koya, se vakawati sara ni se goneyalewa ka yabaki viti na nona bula vakawati;

37 Sa qai mai yada yani me walusagavulu ka va na yabaki, a sa sega ni bau biuta vakadua na vale ni soro, ia sa qarava tikoga na Kalou ena nona daumasu ka lolo siga kei na bogi.

38 A sa lako talega mai o koya ena gauna vata o ya ka vakavinavinakataka na Turaga, ka tusanaka yani vei ira e Jerusalemi, o ira na waraka tiko na veivakabulai ni o koya sa tu oqo.

39 Ni rau sa vakayacora oti na cakacaka kece me vaka na lawa i Jiova, e ratou sa lesu tale yani ki Kaleli, kina nodratou koro dina o Nasareci.

40 A sa tubu cake na gone me tagane mai, a sa duatani ena yalomatua; ka sa vuabale ena loloma vaKalou. E Vakurabuitaki Ira Na Dau Ni Vola Tabu O Jisu

41 Ena vei yabaki e rau dau lako ki Jerusalemi na Nona i tubutubu, me baleta na kana vata ni lako sivia.

42 Ni sa yabaki tinikarua o koya e ratou sa qai lako vata ki Jerusalemi, me vaka nai valavala ni kana vata ni lako sivia.

43 Ni sa oti na kena cakacaka, me ratou sa lesu mai, na cauravou lailai o Jisu e a lokuyara ka tiko voli ga mai Jerusalemi. E rau sega ni kila o Joseva kei na tinana na lokuyara qo;

44 Ia e rau sa nanuma ni sa liu mai o koya vata kei ira nai lawalawa era sa liu oti mai, e dua na siga na taubale, ni sega kina o koya e rau sa vakasaqarai Koya yani, vei ira na wekadrau kei ira na nodrau i tokani.

45 Ni rau sa sega ni kunei Koya, e rau sa lesu tale ki Jerusalemi, merau la'ki vakasaqarai Koya kina.

46 Ni oti vinaka e tolu na siga e rau sa qai kunei Koya ena loma ni vale ni soro, ni a dabe tiko ena kedra maliwa na qasenivuli, ka vakarorogo tiko ka taroga talega eso na taro.

47 O ira na rogoci Koya era sa qoroya na vuku e tu vua kei na taro e sauma tiko.

48 Ni rau sa raici Koya, e rau sa kurabui; sa tukuna vua o tinana, "luvequ, na cava mo cakava kina vaka oqo vei keirau? Raica mada, o au kei tamamu keirau sa oca na vakasaqarai iko."

49 A sa tukuna vei rau o koya, "a cava li mo drau vakasaqarai Au kina? E sega beka ni drau kila ni dodonu me'u kauwai tiko ena veika me baleta na cakacaka nei Tamaqu?"

50 Ia e rau sega ni taura rawa nai balebale ni Nona vosa vei rau.

51 A sa lako sobu vata kei rau ki Nasareci, sa dau talairawarawa tiko vei rau, ia o tinana sa tugana kece ki yalona na veika kece oqo.

52 A sa tubu cake o Jisu ena yalomatua kei na totoka ni yagona, a sa vinakati Koya vakalevu tikoga na Kalou kei ira na tamata.

CHAPTER 3

Nai katinikalima ni yabaki ni nona veiliutaki o Tibariu Sisa, ka sa kovana mai Jutia o Ponitio Pailato, o Eroti e veiliutaki ena vanua va Kaleli, kei Vilive na tacina e veiliutaki tiko ena vanua vaka Uturia kei na vanua vaka Drekeneti, o Laisenia e veiliutaki tiko ena vanua

vaka Abulini,

² E rau a bĀte levu tiko o Anasa kei Kaiava, a sa yaco yani vei Joni na luvei Sakaraia na vosa ni Kalou ena loma ni vanua liwa.

³ A sa lako o koya kina vanua volivolita na Joritani, ka vunautaka kina na papitaiso ni veivutuni me bokoci kina nai valavala ca,

⁴ Me vaka sa volai ena i vola nei Aisea na parofita, ka vaka: 'A domo ni dua sa kacikaci ena loma ni vanua liwa: me caramaki na sala i Jiova; Ka cakava me dodonu na Nona gaunisala.

⁵ Ena vakatawani taucoko na veibuca ka talaraki sobu na veiulunivanua kei na veidelana; ena vakadodonutaki na veigaunisala veiveveyaki ka vakatautauvatataki vinaka na veisala sukusukura;

⁶ Era sa na qai raica nai vakabula mai vua na Kalou o ira na tamata kecega."

⁷ Sa qai tukuna o koya vei ira na lewe vuqa era lako mai vua mera papitaisotaki, "dou luve ni gata! O cei beka sa vakasalataki kemudou mo dou sa drovaka na cudru se bera tiko mai?

⁸ O koya oqo mo dou vuataka na vua sa kilikili ni dou sa veivutuni, dou kakua ni tukuna tale tiko vei kemudou, o Eparaama ga na tamai keimami. Ni'u sa tukuna vei kemudou na Kalou e rawa ni vakatubura na veivatu sa tu oqo mera luvei Eparaama.

⁹ "Ni gauna sara ga oqo na matau sa toka rawa mai ena waka ni vunika. O koya oqo na veivuni kau kece era sega ni vuataka na vuana, era na viritaki kece kina bukawaqa."

¹⁰ Era sa tarogi koya na lewevuqa, ka vaka, "a cava me keimami na cakava?"

¹¹ A sa tukuna o koya vei ira, "ke dua e rua na nona kote, me solia vei koya e sega na nona; ke dua e tiko vua na kakana, me cakava vaka kina vei koya e sega na kena."

¹² Era sa lako talega mai vua o ira na daukumuni vakacavacava, ka ra sa tarogi koya, "Qasenivuli a cava me keimami na cakava?"

¹³ A sa tukuna vei ira o koya, "dou kakua ni taura tiko na ka a sega ni lavaka mai."

¹⁴ Vakatalega kina o ira na sotia ena nodra mai tarogi koya, ka vaka, "a cava me keimami na cakava?" A sa tukuna vei ira o koya, "dou kakua ni vakasaurarataka e dua mo dou beitaka ni o koya dina e cakava, ka dou lomavinaka ena i sau dou saumi tiko kina."

¹⁵ Ena nodra vakanuinuitaka tiko na tamata ni na dua ena lako mai, era sa vakasamataka kina ena nodra vakanananu sai Joni dina beka na Karisito se sega.

¹⁶ A sa tukuna vei ira kecega o Joni, ka vaka, oi Au ka'u na papitaisotaki kemudou ena wai; ia e dua sa cecere cake vei Au sa lako tiko mai oqo, na wa mada ga ni nonai vava Au sa sega ni yacova na kenai vakatagedegede me'u sereka. O koya ena qai mai papitaisotaki kemudou ena Yalo Tabu kei na bukawaqa.

¹⁷ Sa tiko mai ligana nai sivi ni veivakasavasavataki, ena mai vakasavasavataka na vanua ni samu sila, ka kumuna vata na witi sa rawa, ka vakama laivi na benu kece ni sila ena bukawaqa sega ni boko rawa.

¹⁸ E vuqa na veivosa ni veivakasalatiki vaka o ya, e wasea kina nai tukutuku Vinaka vei ira na tamata.

¹⁹ Ia o Eroti nai liuliu ni vanua va Kaleli a sa vosataka e matana levu o Joni, ena vuku i Erotiasa na wati Vilive na tacina kei na nona vosataki koya me baleta na veika vakasisila sa cakava,

²⁰ Na ka levu sa qai cakava o koya ni la'ki sogoti Joni ena loma ni vale ni veivesu.

²¹ Ni ra sa papitaisotaki oti na tamata kece, sa qai yaco mai na gauna me papitaisotaki talega kina o Jisu; ni sa masu tiko a sa tadola o lomalagi.

²² A sa rairai sobu mai vua na Yalo Tabu me vaka na ruve, ka dua na domo sa rogo mai

lomalagi ka vaka, "O iko na Luvequ ka'u sa daulomana; Au dau marau ena Vukumu."

²³ E rauta tiko ni yabaki tolusagavulu o Jisu sa tekivu kina na nona cakacaka, (a sa kilai tu) ni luvei Joseva, sa tubu mai vei Ili,

²⁴ Sa tubu mai vei Macata, sa tubu mai vei Livai sa tubu mai vei Meliki, sa tubu mai vei Janai, sa tubu mai vei Joseva,

²⁵ Sa tubu mai vei Mataia, sa tubu mai vei Emosi, sa tubu mai vei Neumi, sa tubu mai vei Esili, sa tubu mai vei Naqai,

²⁶ Sa tubu mai vei Macu, sa tubu mai vei Mataia, sa tubu mai vei Semei, sa tubu mai vei Joseva, sa tubu mai vei Juta,

²⁷ Sa tubu mai vei Jonasa, sa tubu mai vei Risa, sa tubu mai vei Serupepeli, sa tubu mai vei Salacieli, sa tubu mai vei Nere,

²⁸ Sa tubu mai vei Meliki, sa tubu mai vei Kadi, sa tubu mai vei Kosami, sa tubu mai vei Ilimotama, sa tubu mai vei ira,

²⁹ Sa tubu mai vei Josa, sa tubu mai vei Iliesa, sa tubu mai vei Lorima, sa tubu mai vei Macata, sa tubu mai vei Livai,

³⁰ Sa tubu mai vei Simione, sa tubu mai vei Juta, sa tubu mai vei Joseva, sa tubu mai vei Jonina, sa tubu mai vei Ilikimi,

³¹ Sa tubu mai vei Malea, sa tubu mai vei Menani, sa tubu mai vei Mataia, sa tubu mai vei Necani, sa tubu mai vei Tevita,

³² Sa tubu mai vei Jese, sa tubu mai vei Opeti, sa tubu mai vei Poasa, sa tubu mai vei Salimoni, sa tubu mai vei Nasoni,

³³ Sa tubu mai vei Amenatave, sa tubu mai vei Romu, sa tubu mai vei Eseroma, sa tubu mai vei Veresi, sa tubu mai vei Juta,

³⁴ sa tubu mai vei Jekope, sa tubu mai vei Aisake, sa tubu mai vei Eparaama, sa tubu mai vei Tera, sa tubu mai vei Neori,

³⁵ Sa tubu mai vei Seruka, sa tubu mai vei Raio, sa tubu mai vei Veleki, sa tubu mai vei Raiberi, sa tubu mai vei Sela,

³⁶ Sa tubu mai vei Kenana, sa tubu mai vei Alikisi, sa tubu mai vei Semi, sa tubu mai vei Noa, sa tubu mai vei Lemeki,

³⁷ Sa tubu mai vei Mecusela, sa tubu mai vei Inoke, sa tubu mai vei Jareti, sa tubu mai vei Maleli, sa tubu mai vei Kenana,

³⁸ Sa tubu mai vei Inosi, sa tubu mai vei Seci, sa tubu mai vei Atama, sa tubu mai vua na Kalou.

CHAPTER 4

O Jisu ni sa tuberi Koya tiko na Yalo Tabu ena Nona lesu mai na Joritani, sa qai tuberi Koya yani na Yalo Tabu vata ga o ya kina vanua liwa,

² E vasagavulu na siga na Nona temaki tiko mai vua na tevoru, ka sega ni bau kania ena veisiga o ya e dua na kakana, ni sa oti vinaka na veisiga oqori, a sa qai viakana.

³ Sa tukuna vei Koya na tevoru, "kevaka o iko na luve ni Kalou dina, na vatu oqo mo vakarota mada mei buli madrai."

⁴ Ia sa tukuna vua o Jisu, ka vaka, "sa volai, ena sega ni bula na tamana ena madrai duadua ga, ia ena vosa kecega ni Kalou."

⁵ Sa qai kauti Koya na tevoru kina dua naulunivanua cecere, ena loma ga ni dua na gauna lekaleka e vakaraitaka taucoko kina vei Koya, na vei matanitu kecega e vuravura.

- ⁶ Sa tukuna vei Koya na tevoru, o iko ga au na solia vei iko na kena lewa kei na kedra i ukuuku talei, ni'u sa lewa tu, ka'u na solia vei koya sa lomaqu kina.
- ⁷ "O koya oqo, kevaka walega mo cuva e mataqu na veika taucoko oqori au na solia vei iko."
- ⁸ A sa vosa vei koya o Jisu ka vaka, "Mo lako tani ki dakuqu, Setani! Ni sa volai, mo cuva ga vei Jiova na nomu Kalou, ka mo qaravi koya duadua ga."
- ⁹ A sa kauti Koya ki Jerusalemi ka vakatikora ena dela ni vale ni soro ecake, sa qai tukuna vua, kevaka o iko na luve ni Kalou dina mo rika sobu mai keri ki ke.
- ¹⁰ "Ni sa volai: 'Ni na vakaroti ira na Nona agilosu o Koya ena vukumu, me ra taqomaki iko;
- ¹¹ kei 'na ligadra me ra na keveti iko cake, de o qai taulaka na yavamu ena vatu.'"
- ¹² Sa tukuna vua o Jisu, ka vaka, sa tukuni talega, mo kakua ni o via temaki Jiova na nomu Kalou ena veika vakalialia."
- ¹³ Ni sa vakaotia kece na tevoru nona veitemaki tiko, a sa lako tani mai vua ka la'ki vakavakarautaki koya mai, me na dua tale na kena gauna.
- ¹⁴ A sa lesu tale ki Kaleli o Jisu ena kaukauwa ni Yalo Tabu, ka sa kuruseti taucoko na vanua vakavolivolita na kena i tukutuku.
- ¹⁵ Sa dua na ka na nodra vakacautaki Koya o ira kecega, ena nona vakatavuvuli ena nodra dui veivale ni lotu.
- ¹⁶ Ena Nona a lako ki Nasareci, na koro a susugi cake mai kina, me vaka ga na Nona i valavala ena siga ni vakacecegu me dau lako kina vale ni lotu, a sa tucake me wilika nai Vola Tabu.
- ¹⁷ Sa soli vua nai vola i Aisea na parofita. Ni sa cereka nai vola, sa raica na tikina sa volai tu kina, ka vaka:
- ¹⁸ "sa tu vei Au na Yalo i Jiova, ni sa lumuti Au o Koya me'u vunautaka nai tukutuku vinaka vei ira na dravudravua; a sa talai Au mai o Koya me'u tavoya na wai ni mata vei ira era sa rarawa, me'u vunautaka na veisereki vei ira na bobula kei na rai tale vei ira sa mataboko, me'u vakacegui ira era sa yaluma;
- ¹⁹ me'u vunautaka ni sai koya oqo na yabaki i Jiova."
- ²⁰ Sa viviga tale nai vola, ka solia lesu vei koya na dauveiqaravi sa qai dabe sobu era. Sa coba kece ga vua na matadra taucoko na tiko ena loma ni vale ni lotu oqo.
- ²¹ Sa qai tukuna vei ira o Koya, "E daidai sara ga nai Vola Tabu oqo sa vakataucokotaki kina, me vaka dou sa rogoca ena kena wiliki."
- ²² A ra sa vakacerecerei Koya taucoko ka qoroqoro ena vuku ni vosa e rogorogo matau sa lako mai na gusuna. A ra sa tukuna, "sa sega li ni o Koya ga oqo na luvei Joseva?"
- ²³ Sa tukuna vei ira o Koya, "E dina ni dou na tukuna na vosa vakaibalebale oqo me baleti Au, "Vuniwai, mo vakabulai iko mada! Na ka kece keimami rogoca ni o cakava mai Kapenaumi, mo cakava talega eke e Nomu vanua.
- ²⁴ A sa tukuna o Koya, Au tukuna vakaidina vei kemudou, e sega ni dua na parofita me ciqomi ena nona vanua dina.
- ²⁵ Ia na ka dina, Au tukuna oqo vei kemudou, e levu na yada era tiko e Isireli ena gauna i Ilaijia, ena gauna ea tasogo kina o lomalagi me tolu na yabaki ka vula ono, e dua na dausiga levu e a tara na vanua taucoko;
- ²⁶ "Ia e sega ni dua vei ira me talai kina o Ilaijia, ki Sarifaci ga ena yasayasa vaka Saitoni, kivua e dua na yalewa yada.
- ²⁷ "E lewe levu na vukavuka e Isireli ena gauna i Ilaisa na parofita, ka sega ni bau dua vei ira me vakasavasavataki, e dua ga na kai Siria o Nemani a qai vakasavasavataki."

- ²⁸ E ra sa cudru o ira na tiko ena loma ni vale ni lotu, ni ra sa rogoca na veika oqo,
- ²⁹ A ra sa tucake mai ka cicivaki Koya ki nai bili; ka ra tuiraka kina bati ni ulunivanua e dabe tiko kina na nodra koro, me ra comolaki Koya sobu mai na bari ni vatuu.
- ³⁰ A sa lako curuma na kedra maliwa o Koya, ka lako tani yani.
- ³¹ A sa lako sobu sara ki Kapenaumi e dua na koro ena vanua o Kaleli, ka vakatavuvuli vei ira ena siga ni vakacecegu.
- ³² Era sa qoroqoro ena vuku ni Nona veivakavulici, ni tukuna na ka era sega tu ni bau kila.
- ³³ E a tiko ena loma ni vale ni lotu e dua na tamata ka curumi koya tu e dua na yalo ni tevoru velavela. A sa qoqolou i cake,
- ³⁴ ka vaka, "Iaivi keimami mada ga! E dua beka na ka keimami a cakava vei iko, i Jisu na kai Nasareci? O sa lako beka mai mo mai vakarusai keimami? Au kilai iko vinaka tiko " na Nona le dua yalosavasava na Kalou!"
- ³⁵ Ia sa vunauci koya o Jisu, ka vaka, "Mo tiko lo, ka lako tani mai vua!" A sa taubitalaki koya sobu na tevoru e matadra, sega tale ni dua na ka me cakava na tevoru me mavoa kina o koya sa curumi, a sa lako tani ga yani.
- ³⁶ Era sa qoroqoro kecega ka veitukunayaka, ka vaka, "kemudou sa tutu na vosa sa qai dua qo! Na lewa kei na kaukauwa ni Nona vosa e vakarota o Koya na yalo velavela, a ra sa lako tani kece mai vua."
- ³⁷ A sa kuruseti na vanua vakavolivolita taucoko na kenai tukutuku.
- ³⁸ Sa tucake o Koya ka lako tani mai vale ni lotu, ka la'ki curu sara ena vale i Pita. Ia sa tauvi mate na tinai wati Pita ka tubu cake tiko na katakata ni yagona, e ratou sa mani kerei Koya kina me baleti koya sa tauvimate.
- ³⁹ A sa tu e yasana o Koya ka vunauca na katakata ni yagona, a sa takali tani mai vua. Sa tucake mai vakasauri o koya ka vakarautaka na kedratou.
- ⁴⁰ Ni sa la'ki dromu tiko na siga, vei ira na tauvi ira tu na veimate dauveitauvi eso era sa kau mai vua; a sa tabaki ira yadua ena ligana ka vakabulai ira.
- ⁴¹ A sa cemuri talega na tevoru vei ira sa curumi tevoru, ka ra sa qoqolou i cake, ka vaka, "O iko na Karisito, na luve ni Kalou!" Sa vunauci ira o Koya me ra kakua ni cavuta e dua na vosa, ni ra sa kila ni sai Koya na Karisito.
- ⁴² Ni sa mataka mai, sa lako tani yani o Koya kina dua na vanua vakanomodi. A ra sa vakasaqarai Koya na lewe vuqa, ni ra sa kunea era sa kerei Koya me se tei kua mada ni biuti ira;
- ⁴³ ia sa tukuna vei ira o Koya, o Au me'u na la'ki vunautaka talega na matanitu ni Kalou kina veikorokoro tale eso, ni oqo sara ga na vuni noqu talai mai."
- ⁴⁴ A sa vunau o Koya ena veivale ni lotu mai Kaleli.

CHAPTER 5

Ena dua na siga ni tucake tu o Koya ena bati ni drano mai Kenisareti, ka ra veidrigidrigi yani vua na lewe vuqa mera rogoca na vosa ni Kalou,

² A sa raica e rua na waqa ni rau tu ena drano; ia e ratou biuta tu na gonedaui ka ratou la'ki savata vinaka tiko na nodratou lawa.

³ Na waqa nei Saimoni sa mani vodoka o Koya, ka kerei koya ke rawa ni tosoya vakalailai yani ki wai. Sa qai dabe tiko mai waqa o Koya ka vakavulici ira na lewe vuqa.

⁴ Ni sa oti vinaka na Nona vosa, sa tukuna vei Saimoni, "dou toso yani kina vanua titobu, ka dou viritaka sobu kina na nomudou lawa me so e bau rawa kina."

- ⁵ Ia sa sauma o Saimoni ka tukuna vua, "Kemuni saka, keitou sa kitaka mai ena bogi taucoko me bau dua e rawa e sega sara ga; sega ni dua na ka o ya, ena vuku ga ni Nomuni vosa ka'u na viritaka sobu kina na lawa."
- ⁶ Ni ratou sa kitaka vakakina, sa ka vakaitamera sara na ika e ratou sa rawata, a sa bote kina na nodratou lawa.
- ⁷ E ratou sa yalovi iratou sara ga na vo ni nodratou i tokani, mai na waqa kadua me ratou lako mai ka veivuke. A ratou sa lako mai ka vakasinaiti na waqa ruarua, a sa tara kina na wai na batibati ni waqa ruarua ka sa tekivu me dromu sobu.
- ⁸ Ni sa raica o Saimoni Pita, sa tekicuva sobu ki na duru i Jisu, ka tukuna, "Kemuni na Turaga, mo ni lako tani vei au eke, ni o au e dua na tamata i valavala ca!"
- ⁹ Ni o koya kei iratou na tikovata tukuna, sa dua na ka na levu ni nodratou kurabuitaka na ika e ratou sa rawata;
- ¹⁰ Ena siga o ya e rau a veitomania talega kei Saimoni oi rau na luvei Seveti o Jemesa kei Joni. A sa tukuna o Jisu vei Saimoni, "Mo kakua ni rere. E daidai ka lako yani o iko mo sa na gonedau ni tamata."
- ¹¹ Ni ratou sa la'ki vakelea na waqa ruarua ki vanua, e ratou sa biuta na nodratou ka kecega ka muri Koya.
- ¹² Ena Nona a tiko ena dua na koro, ka raica, sa raici Jisu mai e dua na tamata tauvi vukavuka; sa mai cuva e matana ka kerei Koya vakabibi, ka vaka, "Turaga, kevaka walega me sa lomamuni ogo au kerea mo ni vakasavasavataki au."
- ¹³ A sa dodoka o Koya na ligana ka tarai koya, ka tukuna, "sa rawa ni sa lomaqu; mo savasava mai." Vakasauri ni sa takali tani mai vua na vukavuka.
- ¹⁴ Sa qai vakarota vua me kakua sara ni tukuna vua e dua, "Ia mo lako ka la'ki vakaraitaki iko kivua na bete, ka cabora na nomu i madrali ni vakasavasavataki, me vaka nai vakaroi Mosese me vakadinadinataka vei ira ni o sa vakabulai."
- ¹⁵ Sa tete vakatotolo sara kina na kena i tukutuku ena veivanua vakavolivolita; a ra sa tabili mai kina na lewe vuqa me ra mai rogoca, ka me vakabulai ira talega o Koya ena nodra malumalumu.
- ¹⁶ Ka dau wasoma na Nona dau lako kina vanua liwa me la'ki masu kina.
- ¹⁷ E a vakatavuvuli tiko o Koya ena dua na siga, ka ra dabe tiko kina e so na farisi kei na so na qasenivuli ni Vola Tabu, e ra lako mai ena veikorokoro va Kaleli Jutia kei Jerusalemi. A sa vakasinaiti Koya tu na kaukauwa ni Turaga ena siga o ya me na vakabulai ira.
- ¹⁸ Ka raica, eso na tamata e ratou sa colata e dua nai davodavo ka davo tiko mai kina e dua na tamata tauvi paralase, e ratou sasaga me ratou curumaki koya yani e matana.
- ¹⁹ Ni sa dredre na nodratou curumaki koya yani i loma, ena vuku ni osodrigi ni tamata, e ratou sa qai sasaga cake kina dela ni vale ka basuka na delana, e ratou sa qai vakalutulututaki koya sobu ena i davodavo me lutu yani ena kedra maliwa ka tau sara ena mata i Jisu.
- ²⁰ Ni sa raica o Koya na nodratou vakabauta, sa tukuna vua, "Tagane, sa bokoci na nomu i valavala ca."
- ²¹ O ira na dauni VolaTabu kei ira na farisi era sa vakataroga e lomadra, ka vaka, "O cei na tamata ogo me vosavakacacataka na Kalou? O cei li e rawa ni bokoca nai valavala ca na Kalou duadua ga?"
- ²² Ia sa kila o Jisu na vakanananu ni lomadra, a sa tukuna vei ira, "a cava e vakatarotaro kina na lomamudou?"
- ²³ "A cava e rawarawa me tukuni, sa bokoci na nomu i valavala ca, se me tukuni, 'Tucake ka lako?'"

- ²⁴ Ia me rawa ni dou kila ni o Koya na luve ni tamata ka sa tu Vua na kaukauwa e vuravura me bokoca nai valavala ca " sa tukuna o Koya vua na tamata sa tauvi paralase, Au sa tukuna oqo vei iko, mo tucake, ka taura cake na nomu i davodavo, ka lako ki nomudou."
- ²⁵ vakasauri sa tucake ka tu e matadra, a sa taura cake na nona i davodavo ka a davoca tiko mai, sa qai lako ki nodratou ena vakalagilagia na Kalou.
- ²⁶ Era sa qoroqoro kece ka vakacaucautaka na Kalou a sa tarai ira na rere, era sa tukuna, "e dua na ka e veivakurabuitaki levu keimami qai raica e daidai!"
- ²⁷ Ni sa oti na veika oqo, sa qai lako yani o Koya ka raica sara e dua na daukumuni vakacavacava na yacana o Livai, ni dabe tiko ena nona vale ni volavola. A sa tukuna vua o Koya, "Mo muri au mai."
- ²⁸ A sa biuta kece o koya na veika taucoko, ka sa cavutu, ka muri koya yani.
- ²⁹ A sa cakava Vua o Livai e dua na magiti levu ena nona vale ga. Ka lewe levu sara na daukumuni vakacavacava kei na so tale na tamata, era a tiko talega kina me ra kana vata kei Koya.
- ³⁰ Era sa vakalewai iratou kina na Nona tisaipeli o ira na nodra daunivolatabu kei na farisi, ka vaka, "A cava mo dou la'ki kana vata kina ka gunu vata kei ira na daukumuni vakacavacava kei ira na tamata i valavala ca?"
- ³¹ A sa tukuna vei ira o Jisu, ka vaka, "Na vuniwai e sega ni yaga vei ira sa bula vinaka, ia vei ira ga era sa tauvimate.
- ³² "Au sa sega ni lako mai me'u kacivi ira sa yalododonu tu, ia kivei ira ga nai valavala ca, mera veivutuni."
- ³³ A ra sa qai tarogi Koya, o ira na tisaipeli i Joni kei na farisi talega, na cava era daumasu ka lolovaka wasoma kina, ia o ira na Nomu era kana ka gunu wai tu ga?
- ³⁴ Sa tukuna vei ira o Koya, "E rawa li ni dou tukuna vei ira na weka ni tagane sa vakawati, me ra lolo ni se tiko vata kei ira o koya na tagane sa vakawati?"
- ³⁵ "Ia ena yaco mai na siga me na kau tani kina mai vei ira na tagane sa vakawati; ena gauna o ya era sa na qai lolo kina."
- ³⁶ Sa qai tukuna vei ira e dua na vosa vakatautauvata: e sega ni rawa me dua e cula vata na tiki ni sulu vou me cula vata nai sulu makawa, ena rawa ni kadresu tale kina nai sulu vou, e sega talega ni rawa me rau veisemati vata na tiki ni sulu vou kei nai sulu makawa.
- ³⁷ E sega talega ni dua me sova na waini vou kina tavaya waini makawa; ena rawa ga ni kavoro na tavaya waini makawa ena vuku ni waini vou, ka rau sa qai vakamaumautaki ruarua tu.
- ³⁸ Ia na waini vou me sova ga kina dua na tavaya vou, e rau na maroroi ruarua kina.
- ³⁹ "E sega ni rawa me dua sa dau matau tiko vua na gunu waini makawa, me qai vakasauri me karamacataka na waini vou; ni sa tukuna, e totoka ga o koya na ka makawa."

CHAPTER 6

Ena dua na siga, oqo nai karua ni siga ni vakacecegu ni oti nai matai ni siga ni vakacecegu, a sa lako voli o Koya ena maliwa ni vei sila. O iratou na Nona tisaipeli e ratou sa qai doloka eso na sila, vocia tani na qana ka ratou kania.

- ² Ka so kina vei ira na farisi era sa tukuna vei iratou, "na cava dou cakava kina na ka sa vakatabui me caka ena siga ni vakacecegu?"

- ³ Ia sa vosa vei ira o Jisu, ka vaka, sa dou wilika se sega na ka e cakava o Tevita ena gauna e a viakana kina, o koya kei ira na nona i lawalawa;
- ⁴ "Vakacava na nona a curu kina vale ni Kalou. Ka kania na madrai sa vakarautaki, ka solia talega vei ira na nona i lawalawa, na ka oqo sa vakatabui dredre, ia o ira ga na bete sa tara mera kania?"
- ⁵ A sa qai tukuna vei ira o Koya, "Na luve ni tamata sa Turaga talega ni siga ni vakacecegu."
- ⁶ Ena dua na siga ni vakacecegu e a curu talega o koya kina dua na vale ni lotu ka vakatavuvuli. E a lotu tiko kina ena siga o ya e dua na tamata sa mate na ligana i matau.
- ⁷ Ka ra sa wanonovi Koya matua na daunivolatabu kei na farisi, se na vakabulai koya oqo o koya ena siga ni vakacecegu se sega, ka me rawa ni ra beitaki Koya kina.
- ⁸ Ia sa kila o koya na nodra vakasama, a sa tukuna vua na tamata sa mate na ligana, "Mo tucake mai ka tu eke." A sa tucake o koya ka la'ki tu e matadra.
- ⁹ Sa qai tukuna vei ira o Jisu, "Au na tarogi kemuni ena dua na ka: e tara li ni caka ena siga ni vakacecegu na ka vinaka se na ka ca, me vakabulai na tamata se me vakamatei?"
- ¹⁰ A sa vakaraici ira wavoki taucoko o koya, sa qai tukuna vua na tamata qo, "Dodoka mai na ligamu." Sa dodoka o koya, a sa vakabulai na ligana me vaka na ligana kadua.
- ¹¹ Ia sa curumi ira kina na cudru katakata, ka ra veivosakitaka vakai ira se cava mada mera sa na cakava vei Jisu.
- ¹² Ni sa qai yaco mai na gauna o ya a sa cabe o koya kina ulunivanua me la'ki masu, a sa masu tiko vua na Kalou me dua na bogi taucoko.
- ¹³ Ni sa siga mai, sa qai kacivi ira mai na Nona tisaipeli kivei Koya; mai vei ira oqo sa qai digitaka kina o koya e lewe tinikarua ka vakatokai iratou talega mei apositolo.
- ¹⁴ Saimoni sa vakayacani koya talega me o Pita kei Adriu na tacina; Jemesa kei Joni; Vilive kei Vacolomiu;
- ¹⁵ Maciu kei Tomasi; Jemesa na luvei Alivio, Saimoni sa vakatokai na gumatua;
- ¹⁶ Jiutasa na luvei Jemesa kei Jiutasa Isikarioti o koya e a qai yaco me veivakaisini.
- ¹⁷ A sa lako sobu vata kei iratou o koya ka ra la'ki tu ena dua na buca kei ira vata na Nona i lawalawa tisaipeli, ni ra sa tabili mai na lewe vuqa mai na vanua taucoko vaka Jutia kei Jerusalemi ka yacova yani na baravi vaka Taia kei Saitoni, oqo ena nodra gadreva mera rogoci Koya ka me vakabulai talega na nodra veimate eso,
- ¹⁸ A ra sa lako talega mai o ira na vakatotogani tu ena yalo velavela a ra sa vakabulai kece.
- ¹⁹ O ira na lewe vuqa era sa sasaga ga mera tarai Koya, ni sa vakadrodroya tu o koya na kaukauwa ni veivakabulai a ra sa vakabulai kecega.
- ²⁰ Sa vuki o koya ka rai yani vei ira na Nona tisaipeli, ka tukuna: sa kalouvinaka oi kemudou na dravudravua ni sa nomudou na matanitu ni Kalou.
- ²¹ Sa kalouvinaka oi kemudou sa via kana e daidai, ni dou na vakamamautaki. Sa kalouvinaka oi kemudou sa tagi e daidai, ni dou na dredre.
- ²² Sa kalouvinaka oi kemudou ni o ira na tamata era sevaki kemudou, ni ra sa sogolati kemudou, ka vakasewasewani kemudou, ka wiliki kemudou me vaka dou vuni ca, ena vukuna na luve ni tamata.
- ²³ Me gauna ni nomudou marau ena siga oqori ka lade ena reki! Ni sa ka levu sara na kemudou i sau mai lomalagi, ni sa vaka talega oqo nai tovo era a cakava na nodra qase vei ira na parofita.
- ²⁴ Ia ena ca vakalevu oi kemudou sa vutuniyau, ni kemudou i sau dou sa taura rawa tiko e

dai.

²⁵ Ena ca vakalevu oi kemudou sa kana ka mamau, ni dou na viakana. Ena ca vakalevu oi kemudou sa veidredrevaki tiko e daidai, ni dou na rarawa ka tagi.

²⁶ Ena ca vakalevu ke ra sa vakalavelaveti kemudou na tamata kecega, ni o ira na nodra qase era dau cakava vakakina vei ira na parofita vakailasu.

²⁷ Ia dou rogoca na ka ka'u tukuna oqo: lomana na kemu meca, ka dou caka vinaka vei ira sa sevaki kemudou.

²⁸ Vosa vakalouvinakataki ira sa rukaki kemudou, kei na nomudou masulaki ira o ira sa vakacacani kemudou.

²⁹ Kevaka e dua e mai sabica na balumu golea tale vua na balumu kadua. Kevaka e dua e mai kauta tani na nomu kote, kakua ni bureitaka talega vua na nomu sote.

³⁰ "Dau solia na ka vei ira na dau mai kerekere. Vei ira na kauta tani na nomu i yau kakua ni o via kawaitaka mo kauta lesu mai.

³¹ "Me vaka sara ga na ka dou vinakata me caka vei kemudou, dou cakava vaka kina vei ira na tamata.

³² Ia kevaka mo dou lomani ira ga na daulomani kemudou, a cava ena qai kemudou i sau? Ni o ira mada ga nai valavala ca era lomani ira na daulomani ira.

³³ "Kevaka mo dou caka vinaka vei ira ga era caka vinaka vei kemudou, e dua li na ka vinaka dou na rawata kina? Ni o ira talega na tamata i valavala ca era cakava vaka kina.

³⁴ "Kevaka dou solia na i lavo vei ira ga dou kila ni ra na solia lesu tale vei kemudou? Ni o ira talega na tamata i valavala ca era solia nai lavo mera taura lesu tale e levu cake.

³⁵ Ia dou lomani ira na kemudou meca, ka caka vinaka tikoga, ni dou sa solia na ka, kakua ni dou namaka mo dou taura lesu tale; na kemudou i sau ena ka levu sara, ka dou na yaco kina mo dou luvei Koya sa cecere sara. Ni sa dau yalovinaka o koya vei ira sa yaloqa kei ira na tamata i valavala ca.

³⁶ "O koya oqo mo dou dauyalololoma, ni sa dauyalololoma na tamamudou.

³⁷ "Kakua ni dou lelewa, ena sega kina ni dou lewai. Dou kakua ni veibetaki, dou na sega kina ni beitaki. Dou dau veiciqomi, dou na ciqomi talega kina.

³⁸ "Mo dou dau soli, ena soli lesu tale vei kemudou; nai yau dou solia ena vakalesui kece tale mai vei kemudou, dou na sega ni taeqa rawa na kena taladrodoro mai, ena mai vuabale ka na kureitaki me lutu sobu, me rawa ni drodro tale mai vei kemudou. Nai vakarau ga dou vakarautaka, ena vakarautaki tale vei kemudou."

³⁹ A sa tukuna vei ira e dua na vosa vakatautauvata: e rawa li ni tubera na mataboko e dua tale na mataboko? E sega li ni rau na lutu ruarua kina i keli?

⁴⁰ "E sega ni rawa me uasivi cake na tisaipeli mai vua na nona qasenivuli, ia o ira vakaaduaga era vakavulici vinaka era na tautauvata kei na nona qasenivuli.

⁴¹ Na cava beka o sa rui kauwaitaka kina na malamala mai na mata i na wekamu, ka o sega ni vakasamataka ni tu mada ga e matamu na tikinikau.

⁴² "E rawa vakacava vei iko mo tukuna vua na wekamu, laiva mada vei au me'u leuta tani na malamala mai na matamu, ni o iko mada ga na kau e tu e matamu o sega ni raica rawa tiko? Na dauveivakaisini! Mo leuta tani mai e liu na kau mai matamu, o sa na rawa ni qai raica vakavinaka kina na malamala mai na matai na wekamu.

⁴³ Na kau vinaka e sega ni rawa me vuataka na vua e ca, se na kau ca me vuataka na vua e vinaka.

⁴⁴ Ni kau kecega sa kilai ena vuana. O ira na tamata era sega ni rawa ni tauca na vua ni lolo mai na veiwavakavotona, se mera tauca na vua ni vaini mai na wa gadrogadro "

⁴⁵ Na tamata e savasava tu na yalona ena lako ga mai kina na ka vinaka; na tamata ca

ena dau vakavurea tu ga na ka ca mai na dukadukali ni yalona. Ena dau vosataka ga na gusuda na veika e vakasinaita tu na yaloda.

⁴⁶ Ia na cava dou sa kacivi Au tiko kina 'Turaga, Turaga', ka dou sega ni cakava na ka ka'u tukuna?

⁴⁷ Vei koya e lako mai vei Au, ni rogoca ka cakava na ka ka'u tukuna, Au vakaraitaka vei kemudou ni o koya sa vaka:

⁴⁸ E dua na tamata sa tara na nona vale, ka kelia vakatitobu a sa vakayavutaka ena vatu dina. Ni sa yaco na waluvu a sa tacoka mai na kui ni wai ka biliga na vale oqo, a sa sega ni tosoya rawa na vale ni vakayavutaki tu ena vatu dina.

⁴⁹ "Ia vei koya sa rogoca ka sega ni cakava kina e dua na ka, sa vaka e dua na tamata sa tara na nona vale ena dela ni qele ka sega na kena yavu, ni sa kui mai vakaukauwa na wai ka biliga na vale oqo, sa vakasauri ni sa bale sobu. Ka sa vakacacani sara vakalevu na vale oqo."

CHAPTER 7

Ni sa mai tinia na nona vosa o Jisu vei ira na tamata, sa qai lako yani me curumi Kapenaumi.

² Sa dua na turaga ni valu sa tauvimate e dua na nona dauveiqaravi o koya sa daulomana, ka sa voleka sara tu ga ni mate.

³ Ni sa rogoca nai tukutuku kei Jisu, sa tala eso na qase vei ira na Jiu mera lakovi koya me lako yani vua, ka mera vakamasuti Koya me la'ki vakabulai koya na nona dauveiqaravi.

⁴ Ni ra sa yaco vei Jisu, era sa vakamasuti Koya sara vakabibi, ka tukuna sa kilikili tukuna na tamata oqo mo ni lako vua,

⁵ "Ni sa lomana o koya na neimami vanua, ka tara talega e dua na neimami valenilotu."

⁶ A sa qai lakovata kei ira o Jisu. Ni sa volekata yani na vale, a sa tala mai eso na nona i tokani na turaga ni valu, me tukuni vua, "Turaga, mo ni kakua ni vakaocai kemuni, ni'u sega ni yacova na nomuni vakatagedegede me rawa kina mo ni curuma mai na noqu loma ni vale.

⁷ "O koya oqo sa sega kina ni ganiti au me'u tu e matamuni. Ia mo ni cavuta ga mai na vosa, ena mai vakabulai kina na noqu dauveiqaravi.

⁸ "Ena noqu i tutu mada ga oqo e tiko tale eso e cecere mai vei au, ka dina mada ga ni'u liutaki ira tiko na sotia. Ni'u tukuna vua e dua me 'Lako', e lako o koya; kivua tale e dua, 'Lako mai', e lako mai o koya; ki vei koya noqu dauveiqaravi, 'mo cakava qo,' e cakava o koya."

⁹ Ni sa rogoca o Jisu na vosa oqo, sa qoroi koya, a sa vuki vei ira na i lala tamata era muri koya tiko, ka tukuna, "Au tukuna vei kemuni, au se sega ni raica vakadua e dua na vakabauta levu me vaka oqo, i Isireli mada ga e sega!"

¹⁰ Ni ra sa lesu tale ki nona vale na turaga ni valu o ira na talai mai, era sa raica na dauveiqaravi o koya ka tauvi mate ni sa bula vinaka.

¹¹ A sa lako o koya kina dua na koro ni oti o ya na yaca ni koro oqo o Neini; e lewe levu vei ira na Nona tisaipeli era lako vata kei koya, kei na lewe vuqa tale.

¹² Ni sa volekata yani o koya na matamata ni koro, ka raica, a sa colati tani mai ena koro e dua na tamata mate, na gonetagane oqo e luvei tinana ka e duabulu ga; a sa yada na tinana. Ka sa dua nai lakolako levu mai na koro era lako vata mai kei tinana.

¹³ Ni sa raici tinana na Turaga, a sa lomani koya ka tukuna vua, "Kakua ni tagi."

- ¹⁴ A sa lako yani o koya ka tara na tavata, a ra sa tu vakadua o ira sa colata tiko. A sa tukuna o koya, "Cauravou, Au sa tukuna vei iko, mo tucake mai."
- ¹⁵ A sa duri cake mai o koya sa mate ka tekivu vosa. Sa qai soli koya lesu tale vei tinana.
- ¹⁶ A ra sa rere ka vakacerecerea na Kalou o ira na tamata kecega, ka tukuna, "Sa cadra cake vei keda e dua na parofita levu;" "A sa talevi ira na nona tamata na Kalou."
- ¹⁷ A sa kuruseti kina na vanua taucoko vaka Jutia kei na vanua vakavolivolita na kena i tukutuku.
- ¹⁸ Na veika taucoko oqo era sa la'ki tukuna kece vei Joni na nona tisaipeli.
- ¹⁹ A sa kaciva mai vei koya e lewe rua na nona tisaipeli o Joni, me rau lako vei Jisu, ka me tarogi Koya, "Oi kemuni beka o koya e dodonu me lako mai, se dua tale beka me keimami na namaka?"
- ²⁰ Ni rau sa yaco Vua oi rau na talai mai, e rau sa tukuna, "sa talai keirau mai vei Kemuni o Joni na dauveipapitaiso, ka vaka, oi Kemuni beka o koya e dodonu me lako mai, se dua tale beka me keimami na namaka?"
- ²¹ Ena gauna vata o ya e vakabula kina o koya e levu na veimate ca, na mate veitauvi, na curumi tevoro; ka lewe vuqa na mataboko sa dolava na o koya na matadra.
- ²² A sa tukuna vei rau o Jisu, ka vaka, drau lako ka la'ki tukuna vei Joni na ka drau sa mai raica ka rogoca; ni sa rai na mataboko, sa lako rawa tale na lokiloki, sa vakasavasavataki na vukavuka, sa rogo rawa tale na didivara, sa vakaturi cake tale na mate, ka sa vunautaki vei ira na dravudravua nai tukutuku vinaka.
- ²³ "Sa kalouvinaka na tamata e sega ni tauri au cala."
- ²⁴ Ni rau sa lako na talai mai vei Joni, sa qai tukuna vei ira na lewe vuqa na ka me baleti Joni: a cava beka dou via la'ki raica kina na vanua liwa? E dua beka ga na gasau ni veisuayaki tiko ena vuku ni cagi?
- ²⁵ "Ia a cava dou lakova kina mo dou la'ki raica? E sega li ni dua ga na tamata ka vakaisulu tu ga vakaloloma? O ira na daramaka tu na i sulu sau lelevu ka qaravi vinaka era tu ga ena veivale vakaturaga.
- ²⁶ Ia a cava dou lakova kina mo dou la'ki raica? Na parofita beka? Io, ka'u tukuna vei kemudou, e dua e cecere mai vua na parofita.
- ²⁷ "Sa volai vaka oqo na ka me baleti Koya: 'Ka raica, na noqu dau ni kacikacivaki Au sa talai koya yani me liu tiko vei iko, ena la'ki vakarautaka rawa o koya e liu na sala vei iko.
- ²⁸ "Au tukuna vei kemuni, vei ira kece na sucu mai na yalewa sa sega ni dua na parofita me cecere me vakataki Joni na dauveipapitaiso; ia o koya sa lailai duadua ena matanitu ni Kalou sa cecere cake sara mai vua."
- ²⁹ Ni ra sa rogoci Koya taucoko na tamata era sa tukuna ni sa dina na Kalou ka wili talega kina o ira na daukumuni vakacavacava, a ra sa papitaisotaki ena veipapitaiso Joni.
- ³⁰ Ia o ira na farisi kei ira na daunivolatabu era besetaka ni ciqoma na lewa ni Kalou vei ira, a ra sa sega ni papitaisotaki kina mai vua.
- ³¹ A sa tukuna na Turaga, ena cava beka me'u na vakatautauvatani ira kina na tamata ni tabatamata oqo, era tautauvata kei na cava?
- ³² Era sa vaka na gone lalai ena vanua ni veivoli, ka ra veikaciyaka vaka i ra, ka vaka, ni keitou uvuca na bitu ni vakatagi, dou sega ni danisi, ni keitou vakalolokutaki kemudou, dou sega ni tagilagalaga.
- ³³ "Nona lako mai o Joni na dauveipapitaiso a sega ni bau kana madrai se me gunu waini, dou sa tukuna, ni tiko vua na tevoro."
- ³⁴ "Nona lako mai na luve ni tamata e a kana ka gunu, dou sa qai tukuna, raici Koya, e tamata daukana ka daugunu waini, e nodra i tokani voleka na daukumuni vakacavacava

kei ira na i valavala ca!"

35 "Ia o ira kece na luvena era sa vakadonuya ena vuku ni yalomatua."

36 A sa kerei Koya e dua na farisi me rau kana vata mada. Sa qai lako o koya kina nona vale na farisi, ka dabe sobu me kana.

37 Ka raica, e dua na yalewa i valavala ca ena koro o ya, ni sa kila ni dabe tiko ena teveli ni kana o Jisu ena vale nei koya na farisi, a sa kauta mai na tavaya alapasita sa sega ena i lumu talei sara,

38 A sa tucake tu e daku i Jisu ka cuva sobu ki yavana ka sa tagi; ena wai ni matana e savata kina na yavana, ka quaraka ena drau ni uluna; a sa reguca na yavana ka lumuta ena i lumu talei oqo.

39 Ni sa raica na ka oqo na farisi ka veisureti, sa vosataka lo ga e lomana, ka vaka, "na tamata qo, kevaka o koya na parofita sa dodonu me siqema rawa na mataqali yalewa vakacava ea tarai koya tiko oqo, ni sa yalewa i valavala ca."

40 A sa vosa yani vua o Jisu ka vaka, "Saimoni, Au via tukuna vei iko e dua na ka." Sauma o koya ka vaka, "Qasenivuli, ni tukuna mai."

41 E dua na tamata sa dinau vua e lewe rua na tamata. E dua vei rau e lima na udolu, ka dua vei rau e lima na drau.

42 "A sa sega ni dua vei rau me sauma lesu na nona dinau, sa vosoti rau ruarua ga o koya. Tukuna mai vei au, o cei vei rau oqo ena lomani koya vakalevu sara?"

43 A sa sauma o Saimoni ka vaka, "Noqu vakasama, o koya e levu nai lavo sa taura." Sa tukuna vua o Jisu, e donu vinaka na nomu vakasama."

44 Sa qai vuki o koya vua na yalewa ka tukuna vei Saimoni, sa o raica na yalewa qo? Ni'u curu mai ena nomu loma ni vale; o sega ni bau solia e dua na wai me savati kina na yavaqu, ia o koya e savata na yavaqu ena wai ni matana ka quaraka ena drau ni uluna.

45 "O a sega ni bau reguci Au, ia na yalewa qo na gauna ga Au curu mai kina, sa sega ni cegu na nona reguca tiko na yavaqu me yacova mai oqo.

46 "O a sega ni bau lumuta na uluqu ena dua nai lumu, ia na yalewa qo sa lumuta na yavaqu ena dua nai lumu talei sara.

47 "O koya oqo au tukuna vei iko, ena vuku ni loloma levu sa mai vakaraitaka, sa bokoci kina na levu ni valavala ca ka tu vua. Ia o koya e lailai na ka e bokoci vua, ni nona loloma e ka lailai.

48 Sa qai tukuni vua, "Sa bokoci na nomu i valavala ca."

49 O ira ka dabe vata tiko kei Koya ena teveli era sa veitukuniyaka vaka ira, ka vaka, "O cei li oqo me rawa ni bokoca tu nai valavala ca?"

50 A sa tukuna o koya vua na yalewa, "Na nomu vakabauta sa vakabulai iko. Mo lako ena vakacegu."

CHAPTER 8

Ni sa oti oqori sa qai lako yani o koya kina veikoro lelevu kei na veikoro lailai kecega, sa vunau kina ka wasea talega nai tukutuku vinaka me baleta na matanitu ni Kalou. A ratou sa veitomania vata kei Koya na lewe tinikarua,

2 ka so vei ira na yalewa ka vakabulai mai na daucurumi tevoru kei na veimate ca eso " me vakataki Meri Makitalena, ka cemuri tani mai vua e vitu na tevoru,

3 kei Joana na wati Kusa, na matanivanua i Eroti, kei Susana, kei na vuqa tale na yalewa ka ra tokoni Jisu tu ena veika era rawata. Vosa Vakatautauvata Ni Dau Kakaburaki

- ⁴ Ka lewe vuqa sara na tamata mai na veikorokoro era sa soqoni vata mai Vua, a sa tukuna o koya e dua na vosavakatautauvata:
- ⁵ "E dua na daukakaburaki sa lako me kaburaka na nona i tei. Ni sa kaburaka tiko sa lutu eso ena yasa ni sala; ka sa laubutu sobu, era sa vuka mai na manumanu vuka ka mai tokilaka.
- ⁶ "E so sa lutu kina vatu; ni sa tubu mai sa qai raqosa tale ka ni sega na kena qele me vakasuasuataka.
- ⁷ "Ka so sa lutu kina loma ni veiwavakavotona, sa tubu na veiwavakavotona ka salava ka vakamatea.
- ⁸ "Ia eso sa lutu kina qele vinaka, ni sa tubu cake sa vuataka na vua e yadrau." Ni sa tinia na Nona vosa sa qai tabalaka i cake na domona, o koya sa tiko na daligana me rogoca, ka me rogoca sara?"
- ⁹ A ratou sa tarogi Koya na Nona tisaipeli, ka vaka, "A cava mada nai balebale ni vosa vakatautauvata?"
- ¹⁰ A sa tukuna o koya, sa soli ga vei kemudou mo dou kila na veika vuni ni matanitu ni Kalou, ia o ira na kena vo ena tukuni tikoga vei ira ena vosa vakatautauvata, ni ra raica tiko era sega ga ni raica rawa, era sa rogoca ka ra sega ga ni kila ka rawa.
- ¹¹ "Oqo nai balebale ni vosa vakatautauvata: na i tei sai koya na vosa ni Kalou.
- ¹² Nai tei e lutu ena yasa ni sala oqori o ira sa rogoca; sa qai lako mai na tevero ka kauta tani mai na vosa ni Kalou e yalodra, de ra qai vakabauta ka vakabulai kina.
- ¹³ "Ia vei ira Na lutu ena vatu o ira sa rogoca na vosa sa dua na ka na nodra tavarekireki; e sega sara tuga na wakadra, e vakalalai walega na nodra dei tiko ni ra sa temaki ga era sa bale tale.
- ¹⁴ O ira na lutu ena loma ni veiwavakavotona sai ira era sa rogoca, ni ra sa lako yani sa salavi ira mai na ogaoga vakavuravura, na i yau, na veilasa ni bula vakayago, ka sega ni dua na vua ni matua ni bula me laurai mai.
- ¹⁵ "Ia o ira na lutu kina qele vinaka, sa i ira era rogoca na vosa ka tugana sara ena yalo e malumu ka lokumi, ka ra sa kukuva matua sara, ka sa sega kina ni cegu na nodra sa vuavuai tikoga. Na Vosa Vakatautauvata Ni Rarama
- ¹⁶ "Sa sega ni dua, ni sa vakawaqaca na cina dabe me qai ubia tale, se me la'ki biuta tiko ena ruku ni loga, ia na kena i tutu i loma ni vale me biuta kina, mera raica na kena rarama o ira na curu yani i loma.
- ¹⁷ "Ni sa sega ni rawa me dua na ka e vunitaki me sega ni na vakaraitaki, se dua na ka e tabonaki me na sega ni kilai ena kilai ga mai.
- ¹⁸ "O koya oqo mo dou qarauna vinaka na ka dou rogoca. Vei koya sa tu vua e dua na ka ena soli vakalevu vua; vei koya e sega ni tu vua ena kautani mai vua na ka sa bau toka rawa vua." Ratou Lako Mai Vei Jisu Na Tinana Kei Na Tacina
- ¹⁹ O iratou na tuakana kei tinana e ratou sa qai lako mai vua, ka sa sega ni rawa me ratou toro volekati Koya ena vuku ni lewe levu ni tamata.
- ²⁰ A ra sa tukuna Vua, ka vaka. "O iratou na tuakamu kei tinamu e ratou sa tu etautuba ka ratou via raici Kemuni."
- ²¹ Ia sa tukuna o koya vei ira ka vaka, "O koya na tinaqu kei ira na tuakaqu o koya ga oqo sa rogoca na vosa ni Kalou ka cakava sara." Talairawarawa Vei Jisu Na Cagi Kei Na Biau
- ²² Sa yaco, ena dua na siga, a sa vodo kina o koya kei iratou na Nona tisaipeli ena dua na waqa. A sa tukuna vei iratou, "Medatou takoso mada ki tai kadua ni drano." A ratou sa qai cavui kelekele yani.
- ²³ Ia ni ratou sa soko tiko sa moce o koya. A sa liwava sobu mai na drano oqo e dua na

covulaca kaukauwa, ka sa tekivu me luvu mai na waqa, ka e ratou sa vakila ni sa toro mai o mate.

²⁴ A ratou sa lako Vua ka vakayadrati Koya, ka tukuna "Turaga, Turaga, edatou sa mate ni kua!" A sa tucake mai o koya ka vakarota na cagi kei na voravora ni biau. A sa malumu sobu, ka sa maravu tale tu.

²⁵ Ia sa tukuna vei iratou, "E vei na nomudou vakabauta?" A ratou sa rere, ka qoroqoro, ka ratou vei tukunitaka, "O cei li oqo? Ni vakarota mada ga na cagi kei na wai, e rau talairawarawa tu vua!" Vakabulai E dua Na Tamata Curumi Tevoro

²⁶ A ratou sa qai soko yani kina nodra vanua na kai Katara ka toka veibasai kei Kaleli.

²⁷ Ni sa sobu yani o koya ki vanua a rau sa sota kei na dua na tamata mai na koro o ya, ka sa dua na gauna balavu na nodra curumi koya tu na tevoro. A sa sega ni dauvakaisulu se me dau tiko e vale ia e na vei bulubulu ga.

²⁸ Ni sa raici Jisu, sa qai tabalaka e dua na vakarekaila levu, ka teki cuva sobu e matana, ka cavuta mai ena domo levu, ka vaka, "A cava o via mai sagai au kina, i Jisu na luve ni Kalou sa cecere sara? Au kerei kemuni moni kakua ni vakararawataki au!"

²⁹ Ni sa vakarota oti o koya na yalo velavela ka tu vua na tamata qo me lako tani mai. Ni dau vakatotogani koya vakawasoma, ni a sa dau vesu ena sinucodo kei na waya; edau drutidrutilaka ka qai dau vakauti koya tu na tevoro kina vanua liwa.

³⁰ Sa tarogi koya o Jisu, ka vaka, "O cei mada na yacamu?" A sa tukuna o koya, "O vavakoso," baleta sa dua nai wiliwili levu ni tevoro era sa curumi koya tu.

³¹ A ra sa vakamasuti Koya me kakua ni vakaroti ira mera lakoi bulu.

³² A sa dua na qele ni vuaka levu era vaka-ni tiko ena ulunivanua. A ra sa mani kerei Koya ke rawa ni vakatara me ra curuma. A sa vakatara vei ira o koya.

³³ A ra sa lako tani mai vua na tamata oqo na tevoro ka ra la'ki curuma ira na vuaka, a ra sa ciciva sobu mai na baba oqo ni se tu mai na vutidra, ka ra ciciva taucoko yani na loma ni drano a ra sa luvu kina.

³⁴ Ni ra sa raica na veika sa yaco o ira na vakania tiko, a ra sa cici yani kina koro kei na veivanua volekata mera la'ki tukuna kina na ka oqo.

³⁵ A ra sa qai lako yani mera la'ki raica na veika sa yaco, ni ra sa yaco vei Jisu, ka ra raica na tamata sa lako tani vua o ira na tevoro ni sa dabe tiko ena yava i Jisu, a sa vakaisulu ka tuvakavinaka tale na nona vakasama. A ra sa rere.

³⁶ O ira talega na raica era sa tukuna vei ira na veika e a yaco, ena nona vakabulai o koya ka curumi tevoro.

³⁷ O ira kece na lewe ni vanua vakavolivolita na vanua o Katara, sa ra qai tukuna vua me lako tani mai vei ira, ni sa tarai ira e dua na rere levu. A sa vodo lesu tale ki waqa o koya.

³⁸ Na tamata ga ka a cemuri tani mai vua o ira na tevoro, sa qai vakamasuti Koya me lako vata kei Koya. Ia sa vakatalai koya lesu o Jisu, ka tukuna vua,

³⁹ "Mo lesu ki nomu vale, ka tukuna kina na veika veivakurabuitaki sa cakava vei iko na Kalou." A sa lako yani ka tukuna wavoki kina koro na veika veivakurabuitaki sa cakava vua o Jisu. Rau Sa Vakabulai Na Goneyalewa Lilai Kei Na Marama

⁴⁰ Ni sa lesu tale yani o Jisu, era sa kidavaki Koya mai na lewe vuqa, ni ra sa waraki Koya taucoko tu.

⁴¹ Ka raica, a sa lako mai e dua na tamata na yacana o Jairo, o koya sa lewa na valenilotu. A sa mai tekicuva sobu ena yava i Jisu ka vakamasuti Koya me lako ki na nona vale,

⁴² Ni luvena e dua ga e yalewa ka sa yabaki tinikarua, a sa voleka ni mate. Ia ni sa lako yani o koya era sa veidrigidrigi mai vua na lewe vuqa.

- ⁴³ A sa dua na yalewa sa tinikarua na yabaki ka sa sega ni cegu rawa na drodro tani ni dra mai vua, a sa vakayagataka kece na nona i yau vei ira na vuniwai ka sa sega ga ni vakabulai rawa,
- ⁴⁴ a sa lako mai ki dakuna ka tara na bele ni Nona i sulu. Ka vakasauri sa cegu na drodro ni dra.
- ⁴⁵ Sa tukuna o Jisu, "O cei sa tarai Au?" Era tukuna kece ni sega, a sa tukuna o Pita kei iratou na tiko kei Koya, "Turaga o ira na lewe vuqa oqo era sa veidrigidrigiti mai vei kemuni, mo ni qai tukuna, o cei sa tarai Au?"
- ⁴⁶ Ia sa tukuna o Jisu, "E dua sa tarai Au, Ni'u sa kila ni sa lako tani mai vei Au na kaukauwa.
- ⁴⁷ Sa kila na yalewa ni sa kilai o koya, a sa lako mai Vua ena sautanini; ka tekicuva sobu e matana, ka tukuna Vua ni ra vakarorogo tu na tamata kecega, nai naki ni nona tarai koya kei na kena yaco vakasauri vua na veivakabulai.
- ⁴⁸ A sa tukuna vua o koya, "Luvequ yalewa, mo qaqa tiko; sa vakabulai iko na nomu vakabauta. Mo lako ena vakacegu."
- ⁴⁹ Ni se vosa tikoga o koya sa lako mai e dua na tamata mai na vale nei koya ka lewa na vale ni lotu, ka tukuna vua, "Na luvemu yalewa sa mate. Kakua ni o vakaoca na qasenivuli."
- ⁵⁰ Ia ni sa rogoca o Jisu, sa tukuna vua, ka vaka, kakua ni o leqa; mo vakabauta ga, ena vakabulai kina o koya."
- ⁵¹ Ni sa yaco yani i vale o ya o Jisu, sa sega ni qai vinakata o koya me dua tale me curu i loma ni vale, ka vaka vo ga o Pita, Jemesa kei Joni kei rau nai tubutubu ni goneyalewa.
- ⁵² A ra sa tagi ka osivaka kecega na goneyalewa qo; ia sa tukuna o koya, "Ni kakua ni tagi; o koya e sega ni mate, ia sa moce ga."
- ⁵³ A ra sa vakadredrevaki Koya, ni ra sa kila kece tu ni sa mate o koya.
- ⁵⁴ Ia a sa vakatalai ira kece i tuba ka taura na liga i goneyalewa, ka tukuna, "Goneyalewa lailai, mo tucake mai."
- ⁵⁵ A sa suka lesu tale mai na yalona, ka vakasauri sa tucake mai. Sa tukuna me soli mada vua eso na kakana me kania.
- ⁵⁶ E rau sa qoroqoro ga na nona i tubutubu, ia sa vakarota vei rau me rau kakua ni tukuna vua e dua na veika e yaco.

CHAPTER 9

A sa kacivi ira vata mai na Nona tisaipeli lewe tinikarua ka solia vei ira na kaukauwa kei na lewa vei ira kecega na tevoru, ka mera vakabula talega na veimate eso.

- ² Sa vakatalai ira mera vunautaka na matanitu ni Kalou kei na nodra vakabulai o ira sa tauvimate.
- ³ A sa tukuna vei ira o koya, ena nomudou i lakolako oqo dou kakua ni kauta e dua na ka, me kakua na i titoko, se taga ni vaqa, se madrai se nai lavo; me kakua ni kau tiko e rua nomudou i sulu.
- ⁴ "Ni dua na vale dou sa curu kina, dou tiko e keri, me yacova ni dou sa biubiu.
- ⁵ "Vei koya e sega ni na via ciqomi kemudou, ni dou sa biuta mai na koro oqori, dou taviraka tani na kuvu ni qele mai na yavamudou me vakaraitaki kina vei ira na nodra besetaka.
- ⁶ A ra sa qai lako yani kina veikorokoro ka vunautaka nai tukutuku vinaka, kei na

veivakabulai ena veivanua kecega.

⁷ Na veika kece e a vakayacora tiko o koya sa la'ki rogoca o Eroti na kovana; ka lomatarotaro vaka levu, baleta ni so na tamata era sa tukuna ni sa tucake tale mai na mate o Joni,

⁸ Ka so sa tukuna ni o Ilaijia sa rairai tale mai, eso tale sa tukuna ni sa tucake mai e dua vei ira na parofita e liu.

⁹ Sa tukuna o Eroti, "Au sa musuka oti na ului Joni, ia o cei tale beka oqo sa cakava tiko na veika ka'u sa rogoca?" A sa sasaga kina o koya me raici koya mada.

¹⁰ Ni ra sa lesu mai nai apositolo era sa mai tukuna taucoko vua na veika era a cakava. A sa kauti ira lo o koya kina dua na vanua lala ka qele vaka Veciseita.

¹¹ Ia ni ra sa kila na lewe vuqa, era sa muri Koya; sa tavaki ira mai o koya, ka tukuna vei ira na veika me baleta na matanitu ni Kalou, kei na Nona vakabulai ira na gadreva.

¹² Ni vakarau me la'ki dromu tiko na siga o ya, e ratou sa lako mai vua na lewetinikarua, ka tukuna vua, "mo vakatalai ira tani na lewe vuqa, me rawa ni ra lako kina veikorokoro kei na veivanua volekata na vanua oqo, mera moce kina ka kana kina; ni sa vanua lala na vanua eda tiko kina oqo."

¹³ Ia sa tukuna o koya vei iratou, "Dou solia vei ira eso na ka mera kania." A ratou sa tukuna, "Sa sega ni dua na ka e tu oqo. E lima walega nai buli madrai kei na rua na ika e tu vei keitou. Ka vakavo ga me keitou lako ka volia mai na kakana me baleti ira taucoko oqo.

¹⁴ Ni tagane mada ga e rauta tiko ni ra lewe lima na udolu, sa qai tukuna o koya vei iratou na Nona tisaipeli, "Dou vakadaberi ira me lewe limasagavulu dua nai wasewase."

¹⁵ A ratou sa cakava vaka kina, ka ra sa dabe taucoko na tamata.

¹⁶ A sa taura o koya na lima nai buli madrai kei na rua na ika, ka tacake ki lomalagi ka masulaka, a sa qai dovia ka solia vei iratou na tisaipeli me ratou wasea yani ki vei ira na lewe vuqa.

¹⁷ A ra sa kana ka mamau taucoko, e tinikarua na sova e ratou vakatawana mai na vo ni kedra.

¹⁸ Ena dua na siga ni a masu taudua tiko o koya sa ratou qai veitomanu vua na Nona tisaipeli, sa vosa vei iratou ka vaka, "Era tukuna tiko na tamata se o cei beka o Au?"

¹⁹ A ratou sa sauma vua, ka vaka, "O Joni na dauveipapitaiso, ia eso sa tukuna o Ilaijia; ka so tale era sa tukuna, ni sa tucake tale mai e dua vei ira na parofita e liu?"

²⁰ Sa tarogi iratou, "Ia o cei dou tukuna ni o Au?" A sa tukuna vua o Pita ka vaka, "Na Karisito ni Kalou."

²¹ A sa vakadreti iratou vakabibi ka vakarota me ratou kakua ni tukuna vua e dua na ka oqo.

²² Sa tukuna, "Na luve ni tamata ena lako curuma e vuqa sara na veika rarawa, ena sega ni ciqomi mai vei ira na qase kei ira na bete levu kei ira na daunivolatabu, ena qai vakamatei ka e na tucake tale ena i katolu ni siga."

²³ Sa qai tukuna vei iratou taucoko, kevaka e dua sa gadreva me muri Au mai, me kakua ni nanumi koya me colata tikoga e veisiga na nona kauveilatai ka muri Au.

²⁴ "Vei koya sa vinakata me maroroya na nona bula, ena vakayalia, ia vei koya e vakayalia na nona bula ena vukuqu ena maroroi.

²⁵ "Kevaka sa taukeni vuravura kece e dua na tamata, a cava na kena yaga vua, ni sa ka ni mate ga vei koya se me vakayali koya tani mai kina?

²⁶ "O koya e maduataki Au kei na Noqu vosa, ena maduataki koya na luve ni tamata ena Nona na lako mai ena nona i ukuuku lagilagi vata tukuna kei tamana, kei ira vata tukuna

talega na agilosu ni Kalou.

27 "Ia na ka dina oqo Au tukuna vei kemudou, eso era tucake tu eke e daidai ni se bera ni ra mate era na raica mada na matanitu ni Kalou."

28 Ni oti e walu na siga mai na gauna e a vosataka tiko kina na veika oqori, sa qai kauti Pita, Joni kei Jemesa kina ulunivanua me la'ki masu.

29 Ni sa masu tiko o koya, sa veisau na kena i rairai kei na Nona i sulu sa tekivu me vulavula ka lumilumisa mai.

30 Ka raica, e lewe rua na tamata sa veivosaki vata kei Koya, oi rau oqo o Mosese kei Ilaijia,

31 Rau sa rairai ena i ukuuku, ka tukuna na Nona mate ka na la'ki vakayacora o Koya ki Jerusalemi.

32 Ia o Pita kei rau na tiko vata tukuna e ratou sa moce lutu; ni ratou sa yadra vinaka mai na moce, e ratou sa raica na nona i serau kei rau vata tukuna na tamata e ratou wavu vata tu.

33 Ena gauna e rau sa tekivu biubiu tale mai vua, a sa tukuna vei Jisu o Pita, ka vaka, "Kemuni saka, e vinaka medatou sa tikoga eke; ka me keitou na cakava e tolu na vale vakacevaceva: e dua me Nomuni, e dua me nei Mosese, kei na dua tale me nei Ilaijia" " a sa sega ni vakasamataka na ka sa cavuta tiko.

34 Ni se vosa tikoga o koya sa lako mai e dua na o ka mai vakarurugi iratou tu; a ratou sa rere vakalevu ni sa solegi iratou na o.

35 A sa rogo mai e dua na vosa mai na loma ni o, ka vaka, "Oqo na luvequ lomani, dou rogoci Koya!"

36 Ni sa oti na vosa, sa laurai duadua ga o Jisu. Ia e ratou sa galuvaka, ka sega ni tukuna ena gauna o ya na veika e ratou a raica.

37 Na ka e a qai yaco ena siga ka tarava, ni ratou sa siro sobu mai ena ulunivanua, a ra sa waraki Koya tu mai na lewe vuqa.

38 Ka vakasauri ni sa kaci mai e dua na tamata mai vei ira na lewe vuqa, ka vaka, "Qasenivuli, au sa kerei kemuni vakabibi mo ni mai raica mada na luvequ tagane, ni sa dua bulu ga na luvequ.

39 "Ka raica, e dua na yalo e dau curu tiko vua ka vakasauri sa qoqolou; ka moqemoqe ka vuso na gusuna, sa sagasagai dredre me takali tani a sa dau vakamavoataki koya.

40 "Au a kerei iratou na Nomu tisaipeli me ratou cemuria tani, ia e ratou sa sega ni rawata."

41 A sa tukuna o Jisu, ka vaka, "Ai tabatamata sa sega kina na vakabauta ka dauvakaduiduileti, sa sega ni rawa me vaka tiko oqo, sa balavu mai na gauna Au tiko kina kei kemudou, ka vosoti kemudou tiko? Mo kauta mai kike na luvemu."

42 Ni se lako tikoga mai sa tauri koya na tevero ka tavulaki koya sobu ka bitabitalaki koya. A sa vakarota o Jisu na yalo ca oqo, ka vakabulai koya na gone, a sa solia lesu tale vei tamana.

43 Era sa qoroqoro kecega ena Nona cecere na Kalou. Ia ni ra se qoroya tu ga na veika kece e a cakava o Jisu, sa tukuna o koya vei iratou na Nona tisaipeli,

44 "Na vosa oqo me curusobu sara ki na daligamudou, ni o koya na luve ni tamata sa voleka mai na gauna me na soli yani kina ki na ligadra na tamata."

45 Ia era sa sega ni taura rawa na vosa oqo, ni sega ni vakavotui vei ira mera kila, a ra sa sega kina ni siqema rawa; ka era sa rere ni tarogi Koya ena vuku ni vosa oqo.

46 A sa tubu ena kedratou maliwa e dua na veileti se o cei mada vei iratou e cecere duadua.

- ⁴⁷ Sa kila o Jisu na nanuma ni lomadrato, a sa kauta mai e dua na gone lailai ka mai biuta e matana,
- ⁴⁸ ka tukuna vei irato, o koya sa ciqoma na gone lailai oqo ena vuku ni yacaqu sa ciqomi Au; o koya e ciqomi Au sa ciqomi koya sa talai Au mai, o koya e cecere duadua vei kemudou o koya e kauti koya sobu me veiciqomi.
- ⁴⁹ Sa qai tukuna o Joni ka vaka, "Kemuni saka Turaga, e dua na tamata keitou raica ni cemuri ira tani tiko na tevoru ena Yacamuni, ka keitou sa tarovi koya baleta ni sega mada ga ni muri kedatou tiko."
- ⁵⁰ Ia sa tukuna vei koya o Jisu, "Dou kakua ni tarovi koya, ni o koya e sega ni kedatou meca, o koya edatou i to vata."
- ⁵¹ Ni sa yaco dina tiko mai na kena gauna me sa na vakarau kau cake yani kina o Koya, a sa vakanamata sara ga na matana me sa butuki Jerusalemi,
- ⁵² A sa tala eso mera lako e liu Vua. A ra sa lako ka la'ki curuma e dua na koro vaka Samaria, mera la'ki vakavakarautaki Koya rawa mai kina.
- ⁵³ Ia era sa sega ni vinakata mera ciqomi Koya se me vakacegui mada ga kina, baleta ni vakanamata tiko o koya ena nona i lakolako ki Jerusalemi.
- ⁵⁴ Ni rau sa raica na Nona tisaipeli o Jemesa kei Joni na veika oqo, e rau sa tukuna, "Turaga, ni vakatara mada vei keirau, me keirau vakarota na buka waqa me lutu sobu mai lomalagi me vaqavutaki ira, me vaka sa cakava oilaijia?"
- ⁵⁵ Ia sa vuki o Koya vei rau ka vunauci rau, ka tukuna, oi kemudrau drau sega ni kila nai tovo ni yalo e tiko vei kemudrau.
- ⁵⁶ Ni sa sega ni lako mai na luve ni tamata me vakarusai ira na tamata ia me vakabulai ira. A ratou sa qai lako kina dua tale na koro.
- ⁵⁷ Ni ra sa lako tiko e gaunisala, a sa tukuna vei Koya e dua vei ira, "Turaga, au na muri kemuni ena vanua cava ga o ni na lako kina."
- ⁵⁸ A sa tukuna vua o Jisu, "O ira na fokisi sa tu na nodra qara ka ra vakasova na manumanu vuka, ia na luve ni tamata sa sega ni dua na vanua me bau vakadavora rawa kina na uluna."
- ⁵⁹ Sa tukuna tale o koya vua e dua, "Mo muri au." Ia sa tukuna mai o koya, "Turaga, me'u se tei lako mada me'u la'ki buluti tamaqu."
- ⁶⁰ A sa tukuna vei koya o Jisu, "Laivi ira sa mate mera buluta ga na nodra mate, ia mo lako yani o iko ka vunautaka na matanitu ni Kalou."
- ⁶¹ Sa tukuna tale mai e dua, "Turaga, oi au e dua ka'u na muri kemuni, ia me'u lako mada e liu i neitou vale, me'u la'ki tatau vinaka mai kina."
- ⁶² Ia sa tukuna vei koya o Jisu, "Sa sega ni dua
- ⁶³ me sa taura e ligana nai siviya, me qai rai tale tikoi muri, ni sa sega ni vakarautaki kina me ganiti koya na matanitu ni Kalou."

CHAPTER 10

Ni oti na veika oqo sa qai digitaka e lewe vitusagavulu tale na Turaga, ka vakatalai ira mera lako yayarua ka mera liu rawa kina veikorokoro kei na veivanua ena qai lakova yani o koya.

² A sa tukuna vei ira, sa ka levu vakaidina na matua ni vuata, ia sa lewe lailai sara o ira na tamata cakacaka; o koya oqo mo dou masuta na kena i taukei; me tala tale mai eso na tamata cakacaka kina vanua ni nona tatamusuki.

- ³ "Dou lako yani; ka raica, Au sa talai kemudou yani me vaka na lami ena kedra maliwa na wolifa.
- ⁴ Dou kakua ni kauta na baosi, se nai yaya ni moce, se nai vava; me kakua ni dua mada ga mo dou vakabula kina ni dou sa lako tiko.
- ⁵ "Ia nidou sa curu kina dua na vale, taumada mo dou cavuta kina, me sobuta na vale oqo na vakacegu.
- ⁶ Kevaka e kilikili tukuna na vale oqori me sobuta na vakacegu, ena sobuta tu na vakacegu; kevaka e sega ni kilikili tukuna, ena lesu tale mai vei kemudou.
- ⁷ Mo dou tikoga ena vale oqori, dou kania ka gunuva na veika e ratou solia, ni tamata e cakacaka tiko ena soli vua na kena i sau. Me kakua ni levu na vale mo dou veitokiyaki tiko kina.
- ⁸ "Ni dou sa curu kina dua na koro levu ka ra ciqomi kemudou mai, dou kania na veika era vakarautaka vei kemudou.
- ⁹ "Dou vakabulai ira sa tauvimate e kea, ka dou tukuna vei ira, na matanitu ni Kalou sa lako mai ka sa voleka sara tiko mai vei kemudou.
- ¹⁰ Ia ni dua na koro dou sa curu kina, ka ra qai sega ni ciqomi kemudou, dou lako kina kena veigaunisala ka tukuna,
- ¹¹ Na kuvu ni qele ni koro oqo ka sa kabiti keimami tu, keimami sa na taviraka tani me tarai kemuni. Ka mo dou kila deivaki tiko, na matanitu ni Kalou sa lako mai ka sa voleka sara tiko mai vei kemudou.
- ¹² Ia ka'u tukuna vei kemudou, se bau vinaka cake sara na siga o ya vei Sotoma mai na koro oqori.
- ¹³ "Ena ca vei iko, Koroseni! Ena ca vei iko, Veciseita! Na cakacaka veivakurabuitaki ka a vakayacori vei iko ke me a vakayacori vei Taia kei Saitoni, ke rau sa veivutuni makawa sara, ena i sulu taga ka dabe ena dravusa.
- ¹⁴ "Ia ena siga ni lewa o Taia kei Saitoni ena lailai na ka e rau na sotava mai vei kemudrau.
- ¹⁵ "O iko, Kapenaumi, o sa laveti cake ki lomalagi, o na biu sobu ki Etesi.
- ¹⁶ "O koya sa rogoci kemudou sa rogoci Au, o koya e sega ni via ciqomi kemudou sa sega ni via ciqomi Au, kei koya e sega ni via ciqomi Au, sa sega ni via ciqomi koya sa talai Au mai.
- ¹⁷ Sa ka levu na nodra reki na lewe vitusagavulu ni ra sa lesu mai, ka tukuna, "Turaga, o ira sara mada ga na tevero era vakarorogo vei keimami ena vuku ni Yacamuni."
- ¹⁸ A sa tukuna vei ira o koya, Au a raici Setani ni lutu sobu mai lomalagi me vaka na tibi ni livaliva.
- ¹⁹ "Ka raica, Au sa solia vei kemuni na kaukauwa mo dou lewa na gata kei na batibasaga, kei na nodra kaukauwa kece na meca, ena sega tale ni dua na ka me rawai kemudou mo dou ca kina.
- ²⁰ "Ka me kakua ni vu ni nomuni reki tiko na veika oqo, ni ra vakarorogo vei kemuni o ira na yalo velavela, ia me vuni nomuni reki tiko ni sa volai na yacamuni mai lomalagi."
- ²¹ Ena auwa vata o ya sa tarai Jisu e dua na reki vakayalo ka tukuna, Au vakavinavinakataki kemuni, tamaqu, na Turaga ni lomalagi kei vuravura, ni o sa vunia na veika oqo vei ira na vuku kei ira na yaloqaseqase, ka o ni qai vakatakila ga vei ira na gone lalai sara. Vinaka vakalevu, tamaqu, sa yaco ga me vaka kina ni sa donu mai vei Kemuni.
- ²² "Na veika kece sa solia mai vei Au o tamaqu, e sega ni dua e kila vinaka se o cei o koya na luvena, ka vakavo duaduaga o tamaqu, se o cei mada o tamaqu ka vakavo duadua ga na luvena, kei koya sa vinakata na luvena me vakatakilai koya kina vua."

²³ A sa vuki vei iratou na Nona tisaipeli, ka tukuna lo vei iratou, sa kalouvinaka na mata sa raica na veika dou sa raica;

²⁴ "Me'u tukuna vei kemudou, ni lewe levu vei ira na parofita kei ira na tui era via raica na veika dou sa mai raica, ka ra sega ni raica, se me ra bau rogoca na veika dou sa rogoca, ka ra sa sega ni rogoca."

²⁵ Ka raica, sa dua na vuni lawa sa tucake ka vakatovolei Koya, ka vaka, "qasenivuli, a cava me'u kitaka me'u rawata kina na bula Segi ni mudu?"

²⁶ A sa tukuna vua o koya, "A cava sa volai tu ena lawa? A cava o wilika ni volai tu kina?"

²⁷ Sa sauma mai o koya ka vaka, "mo lomani Jiova na nomu Kalou ena yalomu taucoko, kei na lomamu taucoko, kei na nomu kaukauwa taucoko, kei na nomu vakasama kecega, kei na kai nomu me vakataki iko."

²⁸ A sa tukuna vua o koya, na nomu sauma mai na taro e donu vinaka sara ga; mo la'ki kitaka sara ga na ka oqo o na bula kina."

²⁹ Ia o koya e vinakata me vakadonui koya ga, a sa tukuna vei Jisu, "O cei sara mada na kai noqu?"

³⁰ Sa tukuna vua o Jisu ka vaka: a sa dua na tamata sa lako sobu tiko mai Jerusalemi, ki Jeriko, ka ra sa tauri koya na daubutako, a ra sa luvata tani na nona i sulu, ka vakamavoataka, a ra sa qai biuti koya laivi tu mai ni sa voleka sara ni mate, ka ra lako yani.

³¹ "A sa lako sobu mai ena gaunisala sara ga o ya e dua na bete, ni sa raici koya, sa lako vakatikitiki tani ki tai kadua ni gaunisala.

³² "Sa vaka talega kina e dua na livai, ni sa lako tiko sa yaco ki na vanua o ya, ni sa raica, sa lako vakatikitiki talega ki tai kadua ni gaunisala.

³³ "Ia sa dua na kai Samaria, ena nona i lakolako sa yaco kina vanua sa davo tu kina na tamata oqo. Ni sa raici koya, a sa lomana sara.

³⁴ "Sa lako vua ka vadretitaka na nona mavo, ka livia kina na waiwai kei na waini; a sa qai vakavodoki koya ki na nona manumanu, ka kauti koya kina dua na bure ni vulagi, ka qaravi koya e kea.

³⁵ "Ena siga ka tarava, ni sa lako ena nona i lakolako lesu tale, sa qai taura mai e rua na ruasagavulu na dola, ka solia vei koya nai taukei ni bure ni vulagi, ka tukuna vua, "Mo qaravi koya tiko; na i lavo kece o vakayagataka vua, ni'u sa lesu mai ka'u na qai mai sauma lesu vei iko."

³⁶ "Vei iratou na lewe tolu oqo, o cei mada o nanuma o iko, ni rau kai vata na tamata ka ra tauri koya vakaukauwa na daubutako?"

³⁷ A sa tukuna o koya, "O koya ga sa vakaraitaka vua ni lomani koya dina." Sa qai tukuna vua o Jisu, "mo lako ka la'ki cakava vaka kina."

³⁸ E a yaco ni ra sa lako tiko sa curu o koya kina dua na koro; ka sa veikidavaki tu mai e dua na yalewa o Maca na yacana, a sa sureti Koya sara ki nona vale.

³⁹ A sa dua na tacina o Meri na yacana, o koya sa dabe ena yava i Jisu me rogoca na Nona vosa.

⁴⁰ Ia sa ogaoga sara vakalevu o Maca ena vei qaravi, ka la'ki tukuna vua na Turaga, ka vaka, "Turaga, na taciqa e wele tikoga oqori ka sega mada ga moni bau kauwai kina, ni'u sa oca baleta ni'u cakava duadua tikoga? O koya oqo mo ni tukuna vua me mai vukei au."

⁴¹ A sa tukuna vua o Jisu ka vaka, "Maca, Maca, o sa rui lomaocaocataka ka leqataka e

levu na ka.

⁴² "Ia na ka sa gadrevi tu e dua bau ga, na ka talei o ya sa digitaka o Meri, ka na sega ni na kautani rawa mai vua."

CHAPTER 11

Ena dua na gauna ni a masu tiko o koya ena dua na yasana, ni sa tinia, a sa lako mai vei Koya e dua na Nona tisaipeli ka tukuna vua, "Turaga, mo ni vakavulici keitou mada na cava me keitou tukuna ni keitou sa masu, me vaka na nona vakavulici iratou na nona tisaipeli o Joni."

² A sa tukuna vei iratou, "Ni dou sa masu, dou cavuta vakaogo ne: Tamai keimami mai lomalagi, me vakarokorokotaki na yacamuni. Me yaco mai na Nomuni matanitu, me yaco na Nomuni lewa e vuravura me vaka sa caka mai lomalagi.

³ Mo ni solia tikoga vei keimami na madrai e rauti keimami ena veisiga yadua.

⁴ Mo ni kakua ni cudruvi keimami ena vuku ni neimami valavala ca, ni keimami sa sega talega ni cudruva e dua sai valavala ca vei keimami. Ka moni kakua ni kauti keimami kina vere, ia mo ni vakabulai keimami ga mai na ca."

⁵ Sa qai tukuna vei ira o koya, taura mada kevaka e dua vei kemudou me tiko e dua nona i tokani, ka o lako vua ena bogi levu ka tukuna vua, 'noqu i tau, mo solia mada vei au e tolu nai buli madrai;

⁶ ni dua na noqu i tokani e mai vakacegu vakalailai vei au ena nona i lakolako, ka sega sara ga ni dua na ka e tu vei au me'u vakarautaka vua;

⁷ A sa vosa o koya mai na nona loma ni vale, ka vaka, 'kakua ni o vakasosataki au; na katuba sa sogo tu, ka ratou tiko oqo kei au na luvequ ena rumu ni moce; sa sega ni rawa vei au me'u tucake ka solia vei iko?"

⁸ "Au tukuna vei kemudou, e dina ni nona i tokani voleka sa sega ni rawa me tucake yani ka solia na ka sa kerea, ia ena vuku ga ni nona sa cikeva tikoga, ena tucake mai kina o koya ka solia vua na veika kece sa gadreva.

⁹ "Ka'u tukuna vei kemudou, dou kerekere, ena soli vei kemudou; dou vakasaqara, dou na kunea; dou tukituki, ena dolavi mai vei kemudou.

¹⁰ "Vei ira vakaaduaga sa kerekere era na rawata, kei koya sa vakasaqara ena kunea, kei koya sa tukituki ena dolavi ga mai vua.

¹¹ "Kevaka e dua na tamani gone vei kemudou me kere madrai vua na luvena, ena solia li vua e dua na vatu? Se me kerea e dua na kena ika, ena solia li vua e dua na gata me i sosomi ni ika?

¹² "Se me kerea e dua na kena yaloka, ena solia li vua e dua na batibasaga?

¹³ "Kevaka sa rawa tiko vei kemudou na tamata i valavala ca mo dou solia tiko na ka vinaka vei ira na luvemudou, sa na wacava sara na tamamudou vakalomalagi ena Nona solia na Yalo Tabu vei ira sa kerekere vua!"

¹⁴ A sa cemuria tani o koya e dua na tevoru, ka galu talega. Ia ni sa lako tani mai na tevoru, ka vosa rawa tale na galu; a ra sa qoroqoro ga na lewe vuqa.

¹⁵ Ia eso era sa tukuna, "Sa cemuria tani o koya na tevoru ena kaukauwa i Velisavuvi, na nodra i liuliu na tevoru."

¹⁶ Eso tale, era via vakatovolei koya, ena nodra vinakata mera raica e dua nai vakatakilakila mai lomalagi.

¹⁷ Ia o koya, ni sa kila na nanuma ni lomadra, sa tukuna vei ira: "ke sa dua na matanitu era sa dui dre ga na lomadra o ira na lewena e sa na yaco ga kina na rusa, ke dua na vale

era sa veisei ga vakavuvale esa na kasura sobu ga.

18 Kevaka sa sega ni duavata tiko mada ga o Setani vei koya ga, ena qai rawa li vakacava me kaukauwa na nona matanitu? Baleta ni dou tukuna tiko ni'u cemuria na tevoru ena kaukauwa i Velisavuvu.

19 "Kevaka Au cemuria tani na tevoru ena kaukauwa i Velisavuvi, ia ena kaukauwa i cei era cemuria tani tiko kina na tevoru o ira na luvemudou? O koya oqo e vinaka mo dou tarogi ira ga.

20 "Ia kevaka Au cemuria tani na tevoru ena kaukauwa ni liga ni Kalou, sai vakaraitaki dina ni sa yaco mai vei kemudou na matanitu ni Kalou.

21 "Ni vakayaragitaki koya vinaka tu na tamata kaukauwa ka yadrava vinaka na nonai tikotiko, ena maroro vinaka kece na nona i yaya.

22 Ia ni sa lako mai e dua e kaukauwa cake mai vua ka vakamalumalumutaki koya, ka taura kece mai vua na nona i yaragi ka vuni nona qaqa, ka veiwaseyaka na nona i yau kece.

23 "O koya sa sega ni totaki Au sa saqati Au tiko, kei koya sa sega ni vukei au sa vakacacana tiko na ka Au cakava.

24 "Ni sa lako tani mai ena tamata na yalo velavela, sa dauveilakoyaki ena veivanua dravuisiga, me vakasaqara e dua na vanua me vakacegu kina; ni sa sega ni kunea rawa, sa tukuna, au na lesu tale kina noqu vale ka'u a lako tani mai kina."

25 "Ni sa lako mai, sa raica ka taviraka vakavinaka sa qai conaka vakamaqosa.

26 "A sa qai lako ka la'ki kauta tale mai e ratou lewe vitu na yalo e ratou vakadomobula cake sara mai vua ena ca, a ratou sa curu ka vakaitikotiko kina; ia na tamata oqori se bau vinaka cake e liu sa qai ca vakalevu sara ena gauna oqo."

27 Ena Nona vosa tiko ena vuku ni veika oqo, a sa lako mai e dua na yalewa ena kedra maliwa na lewe vuqa, ka tabalaka i cake na domona ka tukuna Vua, "sa kalouvinaka na kete o a lako mai kina, kei na sucu o a sucuma!"

28 Ia sa tukuna o koya, "e uasivi sara mai vei koya oqori e dua, ni sa kalouvinaka o ira sa rogoca na vosa ni Kalou ka tugana sara!"

29 Ni ra sa osodrigi vata mai na tamata, sa qai tekivu o koya me tukuna vei ira, sa dua dina nai tabatamata ca sa tu oqo. Ni koni vakasaqara tiko me dua nai vakatakilakila, ena sega ni vakaraitaki e dua nai vakatakilakila vaka vo nai vakatakilakila i Jona na parofita.

30 "Me vaka sai vakatakilakila o Jona vei ira na kai Ninive, ena vaka talega kina na luve ni tamata kivei ira nai tabatamata oqo.

31 Ena tucake na radi ni ceva ka vakadinadinataka na nodra cala nai tabatamata oqo ena gauna ni veilewai, ni o koya mada ga e lako sara mai nai yalayala kei vuravura me mai rogoca na vuku i Solomoni; ia e dua sa tiko eke sa uasivi cake sara mai vei Solomoni.

32 "Ena siga ni veilewai era na tucake kina na kai Ninive, ka vakadinadinataka na nodra cala nai tabatamata oqo, ni o ira era veivutuni ena vunau i Jona; ia e dua sa tiko eke sa uasivi cake sara mai vei Jona.

33 "Sa sega ni dua me vakawaqaca na cina ka qai vunitaka me kua ni dua e raica, se me biuta ena boto ni sova, ia ena vakadaberi ena kenai tutu ga, me rawa ni ra raica na rarama o ira era curu mai.

34 "Na mata na cina ni yago. O koya oqo ni sa vinaka na matamu ena rarama kina na yagomu taucoko. Ia kevaka me ca na matamu, na yagomu ena butobuto taucoko.

35 "O koya oqo mo dikeva tiko na nomu rarama me kua ni butobuto tiko.

36 "Kevaka sa rarama taucoko tu na yagomu ka sega ni dua na tikina me butobuto, na yagomu taucoko era na ramasese me vaka na ramasese ni cina, ena nona sa caudre tu

me vakararamataki iko." Ena Ca Vei Ira Na Farisi Kei Na Vuni Lawa

³⁷ Ena Nona se vosa tiko, sa lako mai e dua na farisi ka sureti Koya me rau la'ki vakayakavi vata mada. A sa lako o koya ka curu i loma ka dabe sara me kana.

³⁸ Ni sa raica na farisi na ka sa cakava o koya sa kurabui sara kina, baleta ni se bera mada ni vuluvulu na ligana sa kana sara.

³⁹ A sa tukuna vua na Turaga, o kemuni na farisi o ni dau savata tikoga na taudaku ni bilo kei na taudaku ni dari, ia na lomamudou sa sinai tu ena kocokoco kei nai tovo vakasisila.

⁴⁰ "Dou sa sesewa! E sega li ni o koya sa cakava na taudaku sa cakava talega na ka e loma?

⁴¹ "Ia ni dou sa solia na ka dou taukena; ena qai savasava vei kemudou na ka kecega.

⁴² "Ia e ca vei kemudou na farisi! E dina mada ga ni dou sa dinata na nomudou solia nai katini ni veika lalai dou a rawata, ka dou qai vakawaletaka na cudru kei na loloma ni Kalou. O koya oqori e dodonu ga me caka tiko, ka me kua ni guilecavi tiko na kena vo tale.

⁴³ "E ca vei kemudou na farisi! Ni dou dau vinakata nai dabedabe cecere duadua ena loma ni vale ni lotu, kei na nomudou dau kidavaki ira tu na tamata ena vanua ni veivoli.

⁴⁴ "E ca vei kemudou na daunivolatabu kei na farisi, a dauveivakaisini! Ni dou sa vaka nai bulubulu sa sega ni kune tu, ni ra lakova ka butuka na tamata ka era sega sara ga ni bau kila."

⁴⁵ Sa qai vosa vei Koya e dua na vuni lawa, ka vaka, "qasenivuli, na Nomuni vosataka tiko na veika oqo o ni sa beitaki keitou tale tikoga kina."

⁴⁶ A sa tukuna o koya, "Sa ka vakaloloma talega oi kemudou, na vuni lawa! Ni dou vakacolati ira tiko na tamata ena i colacola bibi, ka o kemudou mada ga dou sega ni cola rawa tiko nai colacola oqori ena dua na qaqalo ni ligamudou.

⁴⁷ "E ca vei kemudou! Ni dou sa taya na kedra i bulubulu na parofita, ka ra a vakamatea o ira na nomudou qase.

⁴⁸ "Na dina oqo, dou sa vakaraitaka, ni dou duavata ena ka era cakava na nomudou qase; ni ra a vakamatei ira dina, ka o dou qai taya na kedra i bulubulu.

⁴⁹ "O koya oqo na nona vuku na Kalou sa vosa talega kina, au na vakatalai ira yani na parofita kei na apositolo vei ira, ka na so vei ira era na vakamatea ka vakararawataka;

⁵⁰ ena tarogi kina nai tabatamata oqo ena vuku ni nodra dra taucoko na parofita, ka se dave sara mai ena i tekivu kei vuravura,

⁵¹ mai na dra sara i Epeli kina dra i Sakaraia o koya ka vakamatei ena tadrua ni cabocabo ni soro kei na vale ni soro. Io, Au tukuna vei kemudou, nai tabatamata oqo ena tarogi kina.

⁵² "E ca vei kemudou na vuni lawa! Ni dou kauta tani na i dola ni kila ka. Ka o kemudou mada ga dou sa sega ni curu rawa kina, ka o dou qai tarovi ira tiko na sa curu tiko kina.

⁵³ Ni tukuna tiko vei ira na veika oqo, a ra sa qai saqati Koya vakaukauwa ena Nona vosa o ira na vuni lawa kei na farisi, ka ra vakatarogi Koya ena vuqa na ka,

⁵⁴ ena nodra vosa ni veicavilaki vua ka me sauma mai vei ira me rawa ni ra beitaki koya kina.

CHAPTER 12

Sega ni dede era sa osodrigi mai e udolu vaka udolu na tamata, a ra sa veibutuqaqi, a sa tukuna mada ga e liu vei iratou na Nona tisaipeli, ka vaka, dou qarauna na nodra leveni na farisi, na dauveivakaisini.

- ² "Ni sa sega ni dua na ka me tabonaki mena sega ni cereki mai, se dua na ka me vunitaki mena sega ni kilai.
- ³ O koya oqo na veika dou tukuna ena vanua buto ena rogoci mai ena vanua rarama, kei na veika dou vakasolokakanataka lo e daliga mai na loma ni rumu ena kacivaki e delanivale. Vakatauvuvulitaka O Jisu Na Rerevaka Na Kalou
- ⁴ "Vei kemudou, na wekaqu, Au sa tukuna, dou kakua ni rerevaki koya sa vakamatea na yago, ni sa oti o ya e sega tale ni dua na ka me cakava rawa.
- ⁵ Ia Au na vakaraitaka vei kemudou, opei mo dou rerevaka: dou rerevaki koya ga sa vakamatea oti, sa tu talega vua na kaukauwa me biuta ki Eli; io, Au na tukuna vei kemudou, dou rerevaki koya qo!
- ⁶ "Sa sega li ni volitaki na separo e lima ena rua walega na sede? Ka sa sega ni dua vei iratou me guileca e mata ni Kalou.
- ⁷ "Ia oi kemudou na drau ni ulumudou sa wiliki ka kilai matata tu. O koya oqo mo dou kakua ni rere tiko, ni o kemudou dou sa ka talei sara mai vei ira na yavusa separo.
- ⁸ "Au tukuna talega vei kemudou, o koya yadua ena vakatusai Au ena matadra na tamata, ena vakatusai koya talega na luve ni tamata ena matadra na agilosu ni Kalou.
- ⁹ "Ia o koya ena cakitaki Au ena matadra na tamata, ena cakitaki talega ena matadra na agilosu ni Kalou.
- ¹⁰ Ke dua e vosa beca na luve ni tamata ena rawa ni vosoti; ia kedu e vosa vakasewasewana na Yalo Tabu ena sega sara ni vosoti.
- ¹¹ Ni dou sa kau kina veivalenilotu kina mataveilewai se matadra na turaga bale, dou kakua ni leqataka na ka mo dou tukuna se mo dou sauma vakacava se na vosa me veiganiti tukuna.
- ¹² "Ni sai koya na Yalo Tabu ena vakavulici kemudou ena auwa sara ga o ya ena vosa e kilikili me veiganiti tukuna."
- ¹³ A sa vosa mai vei koya e dua vei ira na lewe vuqa, ka vaka, "Qasenivuli, tukuna mada vei koya na tuakaqu nai votavota ni yau ka maroroi tu me wasea mai na noqu."
- ¹⁴ Ia sa tukuna vei koya o Jisu, "Tagane, au a sa lesi li me'u lewa na kena vakatulewataki na ka me baleti kemudrau?"
- ¹⁵ A sa tukuna o koya vei ira, "Dou yadrava ka qarauna na yalo e kocokoco, na levu ni i yau e tu vua e dua na tamata e sega ga ni solia vua na bula dina."
- ¹⁶ Sa qai tukuna vei ira o koya e dua na vosa vakatautauvata, ka vaka, "Sa dua na tamata vutuniyau sa vakalewe vinaka na veika e rawa mai ena nona qele.
- ¹⁷ A sa vakananuma e lomana, ka tukuna, "A cava me'u cakava tale ni sa sega na noqu lololo me'u binia kina na noqu lewe ni qele?
- ¹⁸ Sa qai tukuna, 'Oqo ga ka'u na cakava: me'u na basuka sobu na noqu lololo ka tara e dua na ka vakaitamera, o koya oqori me'u na binia taucoko kina na noqu lewe ni qele taucoko kei na noqu i yau kece.
- ¹⁹ "Au na qai tukuna ki yaloqu, "Yaloqu, sa ka levu sara na nomu i yau sa bini tu me baleta na veitabayabaki sa tu mai liu; oqo mo sa vagalegalei iko tu ga; mo kana, mo gunu, ka marau tiko."
- ²⁰ "Ia sa tukuna mai vei koya na Kalou, 'tamata lialia! Ena bogi sara ga e daidai ena kautani kina mai vei iko na yalomu; ena qai nei cei nai yau o sa binia tu?'
- ²¹ "Io, na lialia o koya sa binia tiko na nona i yau e vuravura, mai lomalagi vua na Kalou e sega kina ni vutuniyau o koya."
- ²² Sa qai tukuna o koya vei iratou na Nona tisaipeli, o koya oqo ka'u sa tukuna kina vei kemudou, mo dou kakua ni lomaocaocataka na ka me baleta na nomudou bula, ena cava

mo dou kania; se na ka me baleta na yagomudou, ena cava mo dou na vakaisulu kina.

23 "E sega ni mai bibi na kakana se nai sulu, e bibi ga na bula.

24 "Dou raica mada na reveni, ni ra sa sega ni kabukaburaki se tatamusuki, sa sega na nodra vale ni yau se lololo; a sa vakani ira tikoga na Kalou. Oi kemudou dou sa ka talei sara mai vei ira na manumanu oqori?

25 "A cava na kena yaga vei kemudou na lomaocaoca, ka ni sega mada ga ni rawa me tosoi kemudou cake me vica na idi?

26 "Ka ni sega ni cakava rawa na lomaocaoca e dua na ka lailai, a cava mo dou lomaocaocataka tiko kina e levu na ka?

27 "Dou raica mada na viavia, se ra tubu vakacava: era sega ni cakacaka se veilakoyaki wavoki; ka'u tukuna vei kemudou, o Solomon mada ga ena nona i ukuuku e sega ga ni totoka sara me vakataka e dua vei ira oqo.

28 "Kevaka sa vaka tu o ya na Kalou ena Nona conaka vinaka na co, na ka sa tubu ena vei saqata ka vakamai tale yani ena siga ni mataka, sa sega li ni dou ka talei sara me conaki kemudou vinaka, na nomudou vakabauta sa rui lailai?

29 "Dou kakua ni vakasaqara na ka mo dou kania se na ka mo dou gunuva, dou kakua ni nuiqawaqawataka e levu na ka.

30 "Sa kalouvinaka o ira na dauveiqaravi oqori.

31 "Ni veika taucoko oqo era sa vakasaqara na lewe ni veivanua kecega, ka sa kila na tamamudou ni dou sa gadreva na veika oqo.

32 "Ia dou vakasaqara taumada ga na matanitu ni Kalou, na veika kecega oqo ena qai soli me kena i kuri vei kemudou.

33 Dou volitaka na ka dou taukena ka solia na ka ni loloma vei ira sa gadreva, dou sa vakarautaka tiko kina na taga ni lavo sa sega ni madra rawa, ka ni yau mai lomalagi sa sega ni yali ena tuga, ka sega ni butakoca rawa na daubutako kei na sarasara mera kanilaka.

34 "Ni vanua sa tiko kina na nomudou i yau, ena tiko talega kina na yalomudou.

35 "Dou vauca na tolomudou ka me waqa tikoga na nomudou cina;

36 "Ka mo dou vaka na tamata sa waraka na nona turaga, ena nona na lesu mai ena kana magiti ni vakawati, ka me dolavi vakatotolo vua na katuba ni sa lako mai ka tukituki.

37 "Sa kalouvinaka o ira na dauveiqaravi oqori ni sa lako mai na turaga ni ra sa yadra tiko. Au sa tukuna vakaidina vei kemudou, ena vauca na nona i sulu ka tukuna vei ira mera dabe sobu ka kana, sa qai lako mai ka qaravi ira.

38 "Kevaka sa mani lako mai o koya ena i karua ni wase ni bogi, se nai katolu ni wase ni bogi, ka kunei ira ni ra sa yadra tiko, era sa na kalouvinaka dina na dauveiqaravi oqori.

39 "Ia mo dou kila oqo, kevaka me sa kila rawa tiko nai taukei ni vale na auwa ena lako mai kina na daubutako, e sa na yadrava sara tikoga ena nona qarauna me kua ni butakoci na nona vale.

40 "O koya oqo dou vakarau talega oi kemudou, ni na lako mai na luve ni tamata ena auwa dou sega ni namaka."

41 Sa qai tukuna vua o Pita, "Turaga, na vosa vakatautauvata oqo o ni tukuna ga vei keitou, se tamata taucoko?"

42 Sa tukuna na Turaga, ocei beka na dauveiqaravi yalodina ka vuku, me lesia na nona Turaga me lewai ira na nona lewe ni vale, ka me dau vota na kedra ena kena gauna dodonu?

43 "Sa kalouvinaka na dauveiqaravi o ya ni lako mai na nona turaga sa vakaogai koya ga ena nona i tavi.

⁴⁴ "Au tukuna vei kemudou, na ka dina, ni na vakayacori koya na nona turaga me lewa na nona ka kecega.

⁴⁵ "Ia kevaka ena tukuna e yalona na dauveiqaravi, na noqu turaga sa tosoya tale na nona lako mai, ka sa tekivu me mokulaki ira na dauveiqaravi yalewa kei na tagane, ka sa kana, gunu ka mateni,

⁴⁶ "Na nona turaga na dauveiqaravi oqori ena lako mai ena siga sa sega ni namaka o koya, kei na auwa sa sega ni kila, ena qai vakasivoi koya tani ka lesia me votai vata kei ira na sega ni lotu.

⁴⁷ O koya na dauveiqaravi oqori ni sa kila na loma i koya na nona turaga, ka sega ni vakarautaki koya se me cakava me vaka na nona lewa, ena vakalevutaki nai kuita ena tau vua.

⁴⁸ "Ia vei koya e sega ni kila, ka qai cakava tiko na ka me tau kina vua nai kuita, ena lailai ga nai kuita ena tau vua. Vei koya e soli vakalevu vua, me solia mai vakalevu na ka e sa soli vua; kei koya sa vakacolati vua nai tavi, na ka era vinakata mai vua o ira na tamata na bula e soli koya taucoko.

⁴⁹ "Au sa lako mai me'u biuta na bukawaqa ki vuravura, ka sa dua na ka noqu vinakata me sa waqa oti tu!

⁵⁰ "Ia sa dua na papitaiso me'u na papitaisotaki kina, ka'u sa rui lomaleqa kina vakalevu me yacova ni sa vakayacori oti!

⁵¹ Dou sa vakananuma beka me'u kauta mai na veivinakati ki vuravura? Au tukuna vei kemudou, e sega, ia na veitawasei ga.

⁵² "Oqo ka lako yani e lewe lima ena dua na vale e ratou na veitawasei ratou na lewe tolu e ratou na saqati rau na lewe rua, kei rau na lewe rua e rau na saqati ratou na lewe tolu.

⁵³ "O tama ena saqata na luvena tagane, na luvena ena saqati tamana, o tina ena saqata na luvena yalewa, na luvena yalewa ena saqati tinana, oi rau na veivugoni yalewa e rau na veisaqasaqa."

⁵⁴ Sa tukuna talega vei ira na lewe vuqa, ni dou sa raica ni sa kumukumuni vata na o mai na ra, sega ni bera nomudou tukuna, ni uca e sa na tau; a sa qai tau.

⁵⁵ Ni dou sa raica na ceva ni sa liwa tiko, dou sa tukuna, ena vakarau dua na draki katakata; a sa qai yaco vaka kina.

⁵⁶ "Na dauveivakaisini! Dou sa rawa sara ni kila na ka ena yaco e vuravura kei na maliwa lala, ia a cava dou sega ni kila rawa kina na gauna oqo?

⁵⁷ "Io, oi kemudou mada ga, na cava dou sega ni vakatulewataka rawa kina na ka e dodonu?

⁵⁸ Ni drau sa lako vata kei koya sa beitaki iko kina vale ni veilewai, mo saga vakaukauwa sara ena nomudrau sa lako tiko mo drau dua vata rawa, ke qai kauti iko vei turaga ni lewa, ka soli iko o turaga ni lewa vua na ovisa, ka biuti iko sara na ovisa kina vale ni veivesu.

⁵⁹ "Ka'u tukuna vei kemudou, dou na sega ni lako tani rawa mai ena vanua o ya me yacova ni sa saumi taucoko nai lavo." Veivutuni Se Rusa

CHAPTER 13

Ara sa tu e kea eso ka ra tukuna vua na ka e a cakava o Pailato, ena nona a vakamatea eso na kai Kaleli ka qai veiwakitaka vata na nodra dra kei na manumanu era cabora.

² A sa tukuna vei ira o Jisu, ka vaka, dou sa nanuma beka na vuna e a yaco kina vei ira na kai Kaleli na veika o ya mai vei ira na vo ni kai Kaleli, ni sa rui vakasisila na nodra i

valavala ca?

³ "Au tukuna vei kemudou, e sega; ia dou na rusa talega vaka kina kevaka mo dou sega ni via veivutuni.

⁴ "Se o ira na lewe tinikawalu ka ra a mate ni baleti ira na vale cecere mai Sailoama, dou sa nanuma beka ni o ira qo sa rui vakasisila na nodra i valavala ca, mai vei ira tale na kena vo ka ra vakaitikotiko mai Jerusalemi?

⁵ "Au tukuna vei kemudou, e sega; ia dou na rusa talega vaka kina kevaka mo dou sega ni veivutuni."

⁶ Na vosa vakatautauvata oqo sa tukuna talega o Koya: a sa dua na tamata sa tei tiko ena nona vei loga vaini e dua na vuni lolo, a sa lako kina o koya me vakasaqara na vuana ka sa sega ni kunea e dua.

⁷ "Sa qai tukuna o koya vua sa dauqarava na nona veilogavaini, raica, sa tolu na yabaki na noqu vakasaqara tiko ena vuni lolo oqo me bau dua na vuana, ka sega ni dua me'u kunea. Mo taya sobu; sa sega li ni vakaoso vanua tu ga o koya?

⁸ "Ia sa tukuna mai o koya vua, 'Kemuni saka, me vakabulai tale mada me dua na yabaki, me'u cukiraka vakavolivolita mada ka biuta kina nai vakabulabula ni qele.

⁹ Kevaka e sa vua, sa dua na ka talei, ia kevaka e sa sega, mo ni qai mai taya sobu."

¹⁰ A sa vakatavuvuli tiko o Koya ena dua na vale ni lotu ena siga ni vakacecegu.

¹¹ Ka raica, a sa dua na yalewa sa curumi koya tu na yalo e dau veivakamalumalumutaki me tinikawalu na yabaki, a sa dau vakalairoro tikoga ka sega ni bau tacake rawa.

¹² Ia ni sa raici koya o Jisu, sa kaciva mai ka tukuna vua, "yalewa o sa sereki mai na nomu tauvimate."

¹³ A sa tabaki koya ena ligana, ka vakasauri sa duri vakadodonu, a sa vakarokorokotaka na Kalou.

¹⁴ Ia na turaga ni vale ni lotu sa vosa ena yalo e katakata, baleta nona veivakabulai o Jisu ena siga ni vakacecegu; ka tukuna vei ira na tamata, e ono na siga sa soli vua na tamata me ia kina na cakacaka; "O koya oqo moni lako mai kina me caka kina na veivakabulai, ka sega ena siga ni vakacecegu."

¹⁵ A sa tukuna vua na Turaga, ka vaka, "Na dauveivakaisini! E sega li ni dou dau sereka mai na nomudou dui bulumakau kei na asa, mai na kena vale ka dou kauta me la'ki vagunuvi ena siga ni vakacecegu?

¹⁶ "Na yalewa oqo me sa vaka tu ga oqo, ni o koya na luvei Eparaama, mo vakasamataka mada " e tinikawalu na yabaki, na nona vesuki koya tu o Setani, e sega beka ni o marautaka ni sa sereki mai na kena i vesu ena siga ni vakacecegu?"

¹⁷ Ni sa tukuna oti na veika oqo o koya, era sa madua kecega na beitaki Koya; ia o ira kece na lewe vuqa era sa reki ena vuku ni veika cecere sa cakava o Koya.

¹⁸ Sa qai tukuna o Koya, na matanitu ni Kalou e vaka na cava? Kei na cava beka me'u na vakatautauvatana tukuna?

¹⁹ Sa vaka e dua na sore ni musita, ena nona taura e dua na tamata kauta ka la'ki biuta kina nona iteitei; a sa tubu cake ka yaco me dua na vunika levu, a ra sa vukaca mai na manumanu vuka ka vakasova ena veitabana. Na Vosa Vakatautauvata Ni Leveni

²⁰ A sa tukuna tale o Koya, "Me'u na vakatautauvatana kei na cava na matanitu ni Kalou?

²¹ "Sa vaka na leveni, sa kauta e dua na yalewa ka vunia ena loma ni tolu nai vakarau valawa, ka yacova ni sa vakavotukanataki koya na leveni o ya ena loma ni valawa.

²² Ena nona i lakolako vaka ki Jerusalemi e curuma yani kina na veikorolelevu kei na veikorolalai ena Nona veivakavulici.

²³ Sa qai tukuna vei Koya e dua, "Turaga, era sa lewe vica beka ga era sa vakabulai?" A

sa tukuna o Koya vei ira,

24 "Dou saga vakaukauwa mo dou curu kina matamata rabailailai, ni lewe levu, Au tukuna vei kemudou, era vakasaqara mera curu kina ka sega ni rawa.

25 Na gauna me sa tucake kina nai taukei ni vale ka sogota na katuba, oi kemudou dou sa na tu etautuba ka tukituki e mata ni katuba, ka tukuna, Turaga, Turaga, ni dolava mada na katuba vei keimami, ena qai sauma mai o koya vei kemuni ka vaka, au sega ni kilai kemuni, o ni lako mai vei,'

26 Dou sa qai tusanaki kemudou yani vua, keimami kana ka gunu vata kei kemuni, o ni mai veivakavulici talega ena neimami veisalatu.'

27 "Ia ena tukuna mai o koya, au tukuna vei kemuni, ni'u sega ni kilai kemuni, E vei na vanua o ni lako tu mai kina. Ni lako tani vei au, oi kemuni kece na yavu tamata dau caka ca.'

28 Ena yaco na veitagicaki levu kei na kati vei bati, ni dou sa raici Eparaama, Aisake kei Jekope kei ira kece na parofita ni ra sa tu ena matanitu ni Kalou, oi kemudou dou sa biu tani tu mai.

29 Era na lako mai o ira era tiko mai na tokalau kei na ra, mai na vualiki kei na ceva, me ra tiko sobu ena matanitu ni Kalou.

30 "O ira sa muri era na liu, kei ira sa liu era na muri."

31 Ena siga vata tikoga o ya era lako mai kina eso na farisi, ka tukuna vua, "Mo lako tani ka vagalala eke, ni o Eroti sa vinakata me vakamatei iko."

32 Sa tukuna o Koya vei ira, dou lako ka la'ki tukuna vei koya na fokisi oqori, 'Ka raica, Au sa cemuri ira tani na tevoru ka ia na veivakabulai e daidai kei na siga ni mataka, ena i katolu ni siga sa na rawati kina na qaqa."

33 Sa dodonu Me'u sa na cavutu sara ga e daidai, ni mataka kei na siga sa tarava yani; ka ni sega ni kilikili tukuna me mate e dua na parofita ena taudaku kei Jerusalemi.

34 Isa Jerusalemi, isa Jerusalemi, na koro ka vakamatei ira na parofita kei na nomu dau vakaviriki ira e na vatu o ira na dau talai yani vei iko! Sa vakavuqa na gauna Noqu saga me'u vakasoqoni ira vata na luvemu, me vaka na tina ni toa ena nona dau vakasoqoni ira vata na luvena ena ruku ni tabana, ia o a sega sara ga ni vinakata!

35 "Raica! Esa na lala na nomu vale, ka'u tukuna vei iko na ka dina o na sega ni raici Au tale vakadua me yacova ni o sa tukuna, 'Au sa na ciqomi koya sa lako mai ena yaca ni Turaga!"

CHAPTER 14

Ena Nona a lako kina vale nei koya e dua na nodra i liuliu na farisi, me la'ki kana madrai kina ena dua na siga ni vakacecegu, a ra sa tu ka vakaraici Koya vinaka.

2 Ka raica, sa wavu tu e matana e dua na tamata sa tauvi koya na buketevatu.

3 A sa vosa o Jisu, vei ira na vunilawa kei ira na farisi, ka vaka, "E tara li me ia na veivakabulai ena siga ni vakacecegu se sega?"

4 Ia sa sega ni dua me vosa. A sa tauri koya ka vakabula, ka laiva me lako yani.

5 A sa tukuna vei ira, ka vaka, "Ke dua vei kemudou sa lutu kina dua na toevu e dua na nona asa se bulumakau, ena sega li ni vueta cake mai ka dina mada ga ni siga ni vakacecegu?"

6 A sa sega ni dua me sauma na Nona taro me baleta na veika oqo.

7 Sa tukuna vei ira e dua na vosa vakatautauvata me baleti ira na sureti kei nai valavala ni

nodra digitaka nai dabedabe dokai, a sa tukuna vei ira:

⁸ Ni o sa sureti mai vua e dua ena kana ni vakawati, mo kakua ni la'ki dabe vei ira sa dokai, de dua e cecere cake mai vei iko e sureta o koya;

⁹ "Sa qai lako mai vei iko o koya ka a sureti kemudrau ruarua ka tukuna, nai dabedabe dokai oqori me dabe kina na tamata qo, o sa na qai mata madua ni o sa kau mo dabeca nai otioti ni dabedabe sara mai ra.

¹⁰ "Ia ni o sa sureti, mo la'ki dabe sara kina i otioti ni dabedabe mai muri, ni sa lako mai o koya e sureti iko me tukuna vei iko, na wekaqu, mo lako sara i cake. O ira na dabe tiko ena kana o ya vata kei iko era sa na dokai iko kece.

¹¹ "Ke dua e dau laveti koya cake ena vakamalumalumutaki sobu, ke dua e dau vakamalumalumutaki koya sobu ena laveti cake."

¹² A sa qai vuki o koya ka tukuna vei koya ka sureti koya mai, ni o sa cakava na vakasigalevu se na vakayakavi, mo kakua ni sureti ira na nomu i tokani, se tacimu, se o ira na wekamu, se o ira na kai nomu era vutuniyau, ni ra na sauma lesu vei iko mera sureti iko.

¹³ Ia ni o sa cakava e dua na magiti, sureti ira na dravudravua, na lokiloki, na paralase, na mataboko.

¹⁴ "O na vakasaututaki kina, baleta o ira oqori e sega ni ra na sauma lesu vei iko, o na qai saumi ni ra sa tucake tale na yalododonu."

¹⁵ Ni sa rogoca e dua ka dabe vata tiko kei Koya ena teveli na veika oqo, sa tukuna vua, "sa kalouvinaka o koya ena kana madrai ena matanitu ni Kalou!"

¹⁶ Sa qai tukuna vua o Koya, a sa dua na tamata sa cakava e dua nai vakayakavi levu ka lewe vuqa sara sa sureta.

¹⁷ Ni sa vakarautaki oti nai vakayakavi sa talai ira nona dauveiqaravi me ra la'ki tukuna vei ira sa sureti, 'dou lako mai, sa vakarau tu na ka kecega.'

¹⁸ "Ia era sa lomavata kece mera sa soli ulubale. Sa tukuna vua na kena i matai, au se qai volia oti ga oqo e dua na tiki ni qele, ka me'u lako mada ka la'ki raica. Au kerea na nomuni veivosoti.'

¹⁹ "Sa tukuna tale e dua, au se qai volia oti ga oqo e lima na bulumakau siviya, ka'u sa vakarau sara tu ga oqo me'u vakatovolei iratou. Au kerea na nomuni veivosoti.'

²⁰ "Sa tukuna tale e dua, au se qai vakawati vou sara ga oqo, ka sa bau dredre toka kina na noqu lako yani.'

²¹ A sa lako mai na dauveiqaravi ka mai vakaraitaka nai tukutuku oqo vua na nona turaga. A sa cudru nai taukei ni vale, ka tukuna vua na dauveiqaravi, mo lako vakatotolo yani i tuba kina vei gaunisala kei na veisaqata ni koro, ka kauti ira mai eke na dravudravua kei na lokiloki na paralase kei ira na mataboko.'

²² "Sa tukuna na dauveiqaravi, 'kemuni turaga, sa vakayacori me vaka na nomuni vakaro, ia na loma ni vale e se vakacirigalala ga.

²³ "Sa qai tukuna nai taukei ni vale vua na dauveiqaravi, mo lakova yani na veigaunisala kecega kei na taudaku ni koro, ka vakasaurarataki ira mai na tamata mera lako mai ena noqu vale me rawa ni tawani taucoko kina.

²⁴ Ni'u sa tukuna vei kemudou sa sega ni dua vei ira sa sureti ena tovolea nai vakayakavi au vakarautaka."

²⁵ A sa lewe vuqa era sa lako vata kei Koya, sa vuki o koya ka tukuna vei ira,

²⁶ Kevaka e dua sa lako mai vei Au ka qai sega ni besetaki tamana kei na tinana, watina kei ira na luvena, o ira na tacina kei ira na ganena, kei na nona bula talega, sa sega ni rawa me Noqu tisaipeli.

- ²⁷ O koya sa sega ni colata rawa na nona kauveilatai ka me muri Au sa sega ni rawa me Noqu tisaipeli.
- ²⁸ "Ke sa dua vei kemudou sa via tara e dua na vale cecere, ena sega beka ni dabe sobu mada e liu ka cakacakataka na kena i sau, me raica kina nai vakatawa ni nona taga kei na vale e vakarau tara e rawa ni vakacavara vakavinaka kina "
- ²⁹ "De cakava ga o koya na kena yavu ka sega ni rawa me vakaotia sara, era sa na qai vakalialiai koya o ira na raica,
- ³⁰ "Era tukuna, na tamata qo sa sega ni rawa vua me vakaotia na vale ka a tekivu tara.'
- ³¹ "O cei na tui, me sa cavutu ga ka la'ki vakacibi i valu sara vua tale e dua na tui, ena sega beka ni dabe sobu mada e liu ka vakasamataka vakavinaka nai walewale me ravuti kina na mata sotia lewe ruasagavulu na udolu, mai vei ira na nona sotia ka ra lewe tini na udolu walega?
- ³² "Se dua tale, ni se kabuyawa sara tiko mai nai lakolako, sa tala o koya eso na nona mata me ra tavaki ira ka kerea mera sa veisorosorovi ga.
- ³³ "Sa vakakina, ke dua vei kemuni sa sega ni biuta na ka kece sa tu vua, a sa sega ni rawa me Noqu tisaipeli.
- ³⁴ "E ka vinaka na masima; ia kevaka sa takali tani mai na masima na kena tuituina, ena vakatuituinataki tale ena cava?
- ³⁵ Sa sega sara ga ni yaga me i vakabulabula ni teitei se me dua na kena yaga kina qele, ia era sa na viritaka tani na tamata. O koya sa vakadaligana me rogoca, ka rogoca sara!"

CHAPTER 15

Ara sa toro voleka Vua o ira kece na daukumuni vakacavacava kei ira na tamata i valavala ca mera rogoci Koya.

- ² Era sa vosakudrukudru kina o ira na farisi kei ira na daunivolatabu, ka vaka, "na tamata oqo e ciqomi ira na tamata i valavala ca ka kana vata kei ira."
- ³ Sa qai tukuna vei ira o koya na vosa vakatautauvata oqo, ka vaka:
- ⁴ Vakacava mada ke dua vei kemudou sa dua na drau na nona sipi, kevaka sa vakayalia e dua vei ira, ena sega beka ni biuti ira tu na ciwasagavulu ka ciwa ena vanua liwa, ka la'ki vakasaqarai koya sa yali me yacova ni sa kunea tale?
- ⁵ E na gauna sa kunea kina, sa roqota ka reki vakalevu sara.
- ⁶ "Ni sa lako ki nona vale sa kacivi ira vata mai na nonai tokani kei ira na wekana ka tukuna vei ira, medatou mai reki vata ni'u sa qai kunea tale na noqu sipi ka yali!"
- ⁷ Au tukuna vei kemudou, ni sa levu vaka kina na reki mai lomalagi ena vuku i koya ga na le dua i valavala ca sa veivutuni, mai vei ira na tamata dodonu era lewe ciwasagavulu ka ciwa, sa sega ni yaga vei ira na veivutuni.
- ⁸ "Se dua na yalewa sa tiko vua e tini na sede, kevaka sa vakayalia e dua na sede sa sega beka ni vakawaqaca na cina ka tavoraka na vale, ka vakasaqara vagumatua me yacova ni sa kunea?
- ⁹ "Ni sa kunea o koya, sa kacivi ira vata mai na nona i tokani kei ira na wekana, sa tukuna, medatou mai marau vata ni'u sa qai kunea na dua na sede ka'u a vakayalia!"
- ¹⁰ "Au tukuna vei kemudou, ni sa vaka kina na reki ena vakayacori e matadra na agilosu ni Kalou, ena vukuna walega na e dua nai valavala ca sa veivutuni."
- ¹¹ Sa tukuna tale, "e dua na tamata sa lewe rua na luvena tagane,
- ¹² A sa tukuna vei tamana o koya ka gone vei rau, 'tamaqu, solia mai na noqu i votavota

sa maroroi tu me baleti au.' A sa wasea na nona i yau o Tamadrau vei rau.

13 Ni oti e vica na siga sa kumuna kece na nona i yau o koya ka gone, ka lako yani kina dua na vanua vakayawa, mai kea sa la'ki vakayagataka kece kina o koya na nonai lavo ena lasa kei na veimaraui vakasisila.

14 "Ia ni sa la'ki oti kece na nona i lavo, a sa qai yaco e dua na dausiga levu ena vanua o ya, a sa lala na ketena ka vakasaqara.

15 Sa lako vua e dua nai taukei ni vanua o ya ka soli koya me bau cakacaka, a sa vakatalai koya kina nona loma ni ba me dau vakani ira na vuaka.

16 Na kakana era dau kania na vuaka sa kana talega kina o koya, a sa sega ni dua me bau vakani koya.

17 "Ia ni sa qai liaci koya, sa tukuna, isa era lewe levu na tamata cakacaka nei tamaqu, era kana madrai era mamau ka vo tale tu, ia oi au sa mai kolaiciba tu oqo ena viakana!

18 'Au na cavu tu sara ga oqo ka lako vei tamaqu, ka'u na tukuna vua, "Tamaqu, au sa i valavala ca ki lomalagi, vei kemuni talega,

19 "Ka'u sa sega kina ni kilikili tukuna me'u vakatokai tale me luvemuni. Mo sa okati au ga me vaka e dua na nomu tamata cakacaka."

20 "A sa cavutu ka lako vei tamana. Ia ni se qai lako tiko mai vakayawa, a sa raici koya o tamana ka sa lomana vakalevu, a sa cici vua ka mokoti koya, ka reguca.

21 "A sa tukuna vua na luvena, 'Tamaqu, au sai valavala ca ki lomalagi vei kemuni talega, ka'u sa sega kina ni kilikili tukuna me'u vakatokai tale me luvemuni.'

22 "Ia sa tukuna o tamana vei ira na nona tamata cakacaka, nai sulu totoka duadua, dou kauta mai ka vakasulumu koya kina, ka dou vakadarama ki ligana e dua na mama kei nai vava ki yavana.

23 Dou kauta mai na luve ni bulumakau sa uro ka vakamatea, me datou kana ka marau kina;

24 Ni o koya na luvequ oqo a sa mate sa qai bula tale; a sa yali sa qai kune tale. A ra sa tekivu veimeketi.

25 Se cakacaka tiko mai ena i teitei na luvena o koya ka qase vei rau. Ni sa lesu mai ka volekata mai na vale, sa rogoca na domo ni vakatagi kei na mauwe ni veimeketi.

26 "A sa kaciva e dua vei ira na tamata cakacaka ka taroga vua nai balebale ni rorogo oqo.

27 "Sa tukuna vua o koya, o tacimu sa lesu tale mai, ka sa vakamatea kina o tamamudrau na luve ni bulumakau uro duadua, baleta ni a sa yali rau sa qai veikune tale ena bula vinaka.'

28 Ia sa sega ni vinakata o koya me curu ki loma ni vale, ena nona cudruvaka na ka oqo, o koya oqo sa curu mai kina ki tautuba o tamana ka mai vakamasuti koya.

29 "A sa tukuna o koya vei tamana, ka vaka, raica, na veiyabaki kece mai oqo au veiqaravi tu ga vei iko; e se sega vakadua ni dua na gauna me'u vakatanitaka na nomu lewa; ka sega mada ga ni o bau solia vei au e dua na luve ni me, me'u marau vata kina kei ira na noqu i tokani.

30 Ia e sega ni bera ga na nona sa lesu tale mai na luvemu oqo, na luve ni bulumakau uro duadua o vakamatea sara ga me kena, ni nomu i yau e vakayagataka taucoko o koya vei ira na yalewa era volitaki ira.'

31 A sa tukuna vua o koya, 'Luvequ, na ka kece au taukena tu oqo sa nomu tu, ni o sa dau

tu vata ga kei au.

³² Ia na tacimu oqo, a sa mate ka sa qai bula tale, a sa yali ka sa qai kune tale, sa dodonu kina meda kana ka veimeketi ena marau."

CHAPTER 16

Sa tukuna talega vei ira na Nona tisaipeli: a sa dua na tamata vutuniyau sa tiko e dua na nona dauveiqaravi, ka sa beitaki na dauveiqaravi oqo ena nona vakasabusabutaka na nona i yau.

² "A sa kacivi koya mai ka tukuna vua, vakacava na veika au rogoca me baleti iko? Mo sa solia mada mai e dua nai vola tukutuku ni nomu veiqaravi, ni sa sega ni ganiti iko mo mai dauveiqaravi.

³ Sa tukuna e lomana na dauveiqaravi, na cava beka me'u na cakava? Ni o koya na noqu turaga sa kauta tani vei au na noqu i tutu vakadauveiqaravi. Sa sega ni rawa me'u teitei, au madua na la'ki kerekere.

⁴ 'Au sa qai kila rawa na cava me'u cakava, ni'u sa vakasivoi tani mai na dauveiqaravi me rawa ni ra ciqomi au tale na tamata kina nodra veivalevale.

⁵ Sa qai kacivi ira kece mai na dinau tu vua na nona turaga, ka tukuna vei koya na kena i matai, e vica sara mada o dinautaka tu vua na noqu turaga?

⁶ "Sa tukuna o koya, e dua na drau nai vakarau waiwai, a sa tukuna vua, 'Mo taura na nomu i vola ni dinau, ka dabe vakatotoloira mo vola me limasagavulu.'

⁷ "Sa taroga tale e dua, e vica mada o dinautaka?" Sa tukuna o koya, e dua na drau nai vakarau valawa. A sa tukuna vua, 'Mo taura na nomu i vola ni dinau ka vola me walusagavulu.'

⁸ A sa vosa vakacaucautaki koya kina na nona turaga, ena vuku ni cakacaka vaqaseqase sa cakava. Ni ra sa qaseqase sara na gone ni vuravura ena veika vakavuravura mai vei ira na gone ni rarama.

⁹ "Ia ka'u tukuna vei kemudou, dou veitokani yani kei ira eso me vakayacori kina na veika e sega ni dodonu, na veika oqo sa rawa li ni dou curu kina nomudou vale Sega ni mudu?

¹⁰ "O koya sa dina ena ka lailai ena dina talega ena ka levu, kei koya sa sega ni dina ena ka lailai ena sega ni dina talega ena ka levu.

¹¹ Kevaka dou sa sega ni dina mada ga ena i yau vakavuravura, opei me qai vakabauti kemudou, me soli koya ena iyau dina sa tu mai lomalagi?

¹² "Kevaka mo dou sa sega ni dina ena nona i yau e duatani tale, o cei me qai solia vei kemudou na ka e dodonu me nomudou?

¹³ "Sa sega ni dua na dauveiqaravi me qarava e lewe rua na turaga; ni na sevaka e dua ka lomana e dua, se me dina vua e dua ka lawaki vua e dua. Na Kalou kei nai yau e sega ni rawa ni dou qaravi rau ruarua."

¹⁴ O ira na farisi era dau lomana sara vakalevu nai lavo, ni ra sa rogoca na ka kecega oqo, a ra sa vakadredrevaki Koya.

¹⁵ Sa tukuna o Koya vei ira, oi kemudou dou sa kitaka na ka mera dokai kemudou kina na tamata, ia na Kalou sa kila na yalomudou. Na ka era vakaturagataka na tamata e ka vakasisila ena mata ni Kalou.

¹⁶ Dou a tuberi voli mai ena i vunau kei ira na parofita, me yacova ni basika o Joni. Ena nona sa qai mai vunautaka ni sa voleka na matanitu ni Kalou, ka lewe vuqa era sa sasaga mera rawata.

¹⁷ "E rawa ni toso laivi o lomalagi kei vuravura mai na kena tosoi tani e dua na mala ni

vosa lailai mai na i vunau.

18 O koya sa biuta na watina yalewa ka la'ki vakawati tale kei na dua na yalewa sa dauyalewa; kei koya sa vakawatitaka na yalewa qo sa dautagane.

19 A sa dua na tamata vutuniyau sa dau vakaisulu ena i sulu lokaloka kei na lineni matailalai, a sa dau kana, gunu, ka marau ena veisiga.

20 Ia mai na nona matamata sa dau dabe ka kerekere tiko kina e dua na tamata dravudravua, na yacana o Lasarusu sa tauva kece na yagona na karokaro boica.

21 "Ena nona dabe tu e kea sa dua na ka nona mateca, me bau kania mada ga eso na meme ni kakana e lutu mai na teveli ni tamata vutuniyau. Ka kenai kuri vua ena nodra dau lakovi koya mai na koli me ra mai vakadramica na nona karokaro.

22 "A sa mate na tamata dravudravua dau kerekere oqo, ka ra sa keveti koya na agilosu kina lomasere i Eparaama. A sa mate talega na tamata vutuniyau ka ra sa buluti koya.

23 A sa lako na yalona ki Etesi ka sa vakararawataki, ni sa tacake me rai yani sa raici Eparaama ni tucake sara tu mai vakayawa kei Lasarusu e lomaserena.

24 "A sa kaci ka tukuna, 'Isa tamaqu Eparaama, ni lomani au mai, ni talai Lasarusu mada mai, me tonisua walega na vuso ni nona i qaqaalo ena wai me mai vakabatabatataka na yamequ; ni'u sa vakararawataki ena yameyame ni buka oqo.

25 "Ia sa tukuna o Eparaama, 'Luvequ, nanuma mada na nomu se bula voli e vuravura ni veika vinaka kecega e nomu, o Lasarusu e nona kece na veika ca; ia sa mai vakayacori eke vua na veivakamenemenei o iko sa nomu na veivakararawataki.

26 E dua talega na ka, e dua nai keli levu ka titobu e davo tu oqo ena keda maliwa, ka sa dredre kina me dua eke e rawa ni lako yani ekeri, ka vaka kina mai keri e dredre ni lako rawa mai eke.'

27 "Sa qai tukuna o koya, isa tamaqu, au sa kerei iko sara ga vakabibi, mo talai koya kina vale nei tamaqu,

28 Ni sa lewe lima na taciqu, me la'ki vakasalataka vei ratou na ka me ratou cakava, de ratou qai lako talega mai ena vanua ni veivakararawataki oqo.

29 "Sa tukuna vua o Eparaama, o Mosese kei ira na parofita sa tu ga vei iratou; me ratou rogoci ira ga.

30 "Sa tukuna o koya, e sega ni rawa, tamaqu Eparaama; ia kevaka me dua sara ga vei ira na mate me lako vei iratou, e ratou na qai veivutuni.

31 "Ia sa tukuna vua o koya, kevaka me ratou sa sega ni rawa mada ga ni rogoci Mosese kei ira na parofita, me ratou qai vakabauta vakacava ke dua e sa mate me qai la'ki vunau vei iratou."

CHAPTER 17

Sa qai tukuna o koya vei iratou na tisaipeli, "Na veivakacalai ni valavala ca ena yaco ga mai, ia ena ca o koya sa veivakacalai me ia kina nai valavala ca!

2 "E vinaka cake na tamata oqo me vesu e domona e dua na vatu levu, ka me qai la'ki viritaki yani ki na loma ni wasa liwa, ka ca ga ni vakacalai ira na lalai oqo.

3 "Dou qarauni kemudou vinaka. Kevaka sa caka cala vei iko na wekamu, mo vunauci koya; kevaka sa veivutuni, mo vosoti koya.

4 "Kevaka sa caka cala vei iko vaka vitu ena dua ga na siga, ka mai tukuna talega vaka vitu vei iko, ka vaka, 'au sa veivutunitaka, io mo vosoti koya."

5 A ratou sa qai tukuna vua na Turaga nai apositolo, ni vakalevutaka mada na neitou

vakabauta.

⁶ A sa tukuna na Turaga, kevaka na nomudou vakabauta sa vaka na sore ni musita, dou sa na rawa ni tukuna kina vuni lolo oqo, mo cavu sara ga oqo ka la'ki teivaki iko ena loma ni wasawasa, e sa na muria ga o koya na nomu vosa.

⁷ "E rawa ni dua beka vei kemudou, sa dua na nona dauveiqaravi sa siviya tiko, se me vakatawani ira na sipi, ni sa lesu mai ena cakacaka me tukuna vua, mo lako sara mai vale mo dabe ka kania sara?

⁸ "Ia ena sega li ni tukuna vua vakaoqo ne, mo vakarautaka mada e dua na kequ, vakayakavi, ka vakadretaka vakavinaka mai na nomu i sulu ka qaravi au, me yacova ni'u sa kana oti ka mateni, ni sa oti o ya sa qai rawa ni o mai kana ka gunu talega?

⁹ Ena vakavinavinakataki koya beka na dauveiqaravi o ya, ena vuku ni nona cakava na ka e vakarota vua? Au vakabauta ni sega.

¹⁰ "Mo dou vakatalega o ya, ni dou sa cakava na ka sa vakaroti vei kemudou, dou tukuna, keitou oqo na tamata vakarorogo walega. Keitou na cakava ga na ka sa vakaroti mai me keitou cakava."

¹¹ Ena nona i lakolako ki Jerusalemi e lako curuma kina na ke drau tadruga o Samaria kei Kaleli.

¹² A sa curuma e dua na koro, ka sotava kina e lewe tini na vukavuka, a ratou sa tucake tu ga mai vakayawa.

¹³ E ratou sa qai kaci mai ena domo levu ka vaka, "I Jisu, na Turaga, ni lomani keitou mai!"

¹⁴ Ia ni sa raici ira, sa tukuna vei iratou, "Dou lako, ka la'ki vakaraitaki kemudou vei ira na bete." Ena gauna e ratou sa lako tiko kina, a ra sa savasava mai.

¹⁵ E dua vei iratou ni sa raica na nona sa vakabulai sa lesu tale, ka vakarokorokotaka na Kalou ena domo levu sara,

¹⁶ A sa cuva sobu ena yava i Jisu ka vakavinavinakataki Koya. Na tamata oqo sa kai Samaria.

¹⁷ Sa tukuna o Jisu, ka vaka, e sega li ni lewe tini e ratou sa vakasavasavataki? Ia e vei oiratou na lewe ciwa?

¹⁸ "E sega sara ga ni dua vei iratou oqori me lesu mai ka me bau mai vakavinavinakataka na Kalou, o koya ga na kai tani oqo?"

¹⁹ A sa tukuna vua o koya, "Tucake, ka lako, na nomu vakabauta sa vakabulai iko."

²⁰ Ena nodra sa tarogi Koya na farisi se na gauna cava ena yaco mai kina na matanitu ni Kalou, a sa sauma vei ira ka vaka, na matanitu ni Kalou e sega ni yaco mai me kunei rawa ni sa tiko e dua na kena i vakatakilakila;

²¹ "se me tukuni vaka oqo, sa tiko oqo o koya! Se sa tiko mai kea o koya! Ka raica, na matanitu ni Kalou sa tu e lomamudou."

²² Sa qai tukuna vei iratou na tisaipeli, ena yaco mai na siga dou na gadreva kina mo dou a bula vata tale kei koya na luve ni tamata me bau dua mada ga na siga, sa ka ni rarawa dou na sega ni raica tale.

²³ Era na tukuna vei kemudou, dou mai raica eke! Se dou la'ki raica e kea! Dou kakua ni lakova se muri ira.

²⁴ Me vaka na tibi ni livaliva ka vakararamataka na mua ni lomalagi kadua kina mua ni lomalagi kadua, ena vaka kina na siga ni nona rairai mai na luve ni tamata.

²⁵ Ia ena sotava mada e liu e vuqa na veika rarawa, ka ra na besetaki Koya na i taba tamata oqo.

²⁶ Me vaka na gauna e a bula kina o Noa, ena vaka talega kina na gauna e bula kina na

luve ni tamata;

²⁷ Era kana, era gunu, era vakamau, ka era veimusumusukitaki mera vakamau, ka yacova na siga sa vodo kina ki waqa o Noa, a sa qai lako mai na waluvu ka vakawabokotaki ira vakadua.

²⁸ Ena vaka talega na gauna e a bula kina o Loti, era kana, era gunu, era volivoli mai, era volivolitaki, era teitei, era tara vale;

²⁹ Ia na siga sa biuta mai kina na koro o Sotoma o Loti, sa qai lutu sobu mai lomalagi na bukawaqa kei na sulifure, ka vakawabokotaki ira kecega.

³⁰ Ena vaka sara ga o ya na siga ena vakaraitaki Koya kina na luve ni tamata.

³¹ Ena siga o ya, o koya sa tiko e delavuvu ni vale ka tu na nona i yau e loma ni vale, me kakua ni siro sobu tale mai ra me kau tani. Sa vaka kina o koya sa teitei tiko, me kakua ni lesu tale mai.

³² "Mo dou nanuma tiko na wati Loti.

³³ O koya sa vakamenemenea na nona bula me maroroa ena vakayalitaka, kei koya sa ka wale vua na nona bula me vakayalia ena maroroi.

³⁴ "Au tukuna vei kemudou, ena bogi o ya e rau na lewe rua ena dua na loga: e dua ena kau tani ka dua ena tu laivi mai.

³⁵ "Ena lewe rua na yalewa e rau na qaqaqi tiko: e dua ena kau tani ka dua ena tu laivi mai.

³⁶ "Ena lewe rua na tagane e rau na teitei tiko: e dua ena kautani ka dua ena tu laivi mai."

³⁷ A ra sa tukuna vua ka vaka, "Turaga, E vei na vanua era na kau kina?" A sa tukuna vei ira, era na la'ki ro na ikeli ena vanua e tu kina na yago."

CHAPTER 18

A sa vosataka vei ira e dua na vosa vakatautauvata, ka baleta tiko meda kakua ni dau guce ena masu,

² Sa tukuna: "Ena dua na koro e tiko kina e dua na turaga ni lewa, ka sega ni bau rerevaka na Kalou se me dokai ira na tamata.

³ A sa tiko ena koro o ya e dua na yada; a sa lako tikoga mai vua, ka tukuna, mo ni dikeva tale mada na kisi kei koya keirau veilewai tiko.

⁴ A sa bese mada ni cakava kina e dua na ka; ia sa qai tukuna tale o koya, e lomana, oi au e sega ni dua na tamata me'u doka se me'u rerevaka na Kalou,

⁵ "Ia ni sa mai vakasosataki au tikoga na yada oqo au sa na cakava kina e dua na ka, baleta ni sa mai vakaocai au ena vuku ni nona lako tikoga mai."

⁶ Sa qai tukuna na Turaga, dou sa rogoca na vosa e tukuna na turaga ni lewa sega ni dodonu o ya.

⁷ Me qai rawa vakacava vua na Kalou oqo, me sogota na qara ni daligana vei ira na Nona digitaki ena nodra masuti koya siga kei na bogi, ena rawa li vua me vakaberaberataka?

⁸ "Au tukuna vei kemudou ena saga o koya e dua na gaunisala totolo mena sotavi kina. Ia na taro oqo, vakacava na gauna ena lesu tale mai kina na luve ni tamata, ena kunea beka na vakabauta e vuravura se sega?"

⁹ A sa tukuna talega o koya na vosa vakatautauvata oqo, ni so e ra sa vakadonui ira sara tu ga ena ka era cakava, ka ra sa qai dau raici ira sobu kina eso:

¹⁰ E lewe rua na tamata e rau sa lako cake kina vale ni soro me masu, e dua na farisi ka dua na daukumuni vakacavacava.

- 11** A sa tucake tu na farisi ena dokadoka ka vaka ogo na nona qaga ni masu, na Kalou, au vakavinavinakataki iko ni'u sega ni tautauvata kei ira na tamata era tu mai kea, era daubutabutako, era dau veivakaisini, era dauveibutakoci se me'u vakataki koya na daukumuni vakacavacava ka tu ogo.
- 12** Au dau lolo vakarua ena veimacawa; au dau solia nai katini ni veika kecega au rawata.
- 13** Ia o koya na daukumuni vakacavacava sa tucake tu ga mai vakayawa, ka sa dredre mada ga vua me tacake na matana ki lomalagi, a sa tavia na lomaserena, ka tukuna vaka ogo ne, kemuni na Kalou, oi au na tamata i valavala ca, au kerea mo ni lomani au mai!"
- 14** "Au tukuna vei kemudou, na tamata ogo ni sa lako e nodratou sa lako ena yalo e galala ni sa vakadonui, mai vei koya na kena i karua; ke dua sa laveti koya cake ena vakamalumalumutaki sobu, ia ke dua sa vakamalumalutaki koya sobu ena laveti cake."
- 15** A ra sa kauta talega mai Vua na gone lalai me bau tarai ira o koya; ia ni ratou sa raica na tisaipeli na ka ogo e ratou sa vunauci ira.
- 16** Ia sa kacivi iratou mai vua o Jisu, ka tukuna, dou laivi ira na gone lalai me ra lako mai vei au, dou kakua ni tarovi ira; ni o ira na lewe ni matanitu ni Kalou sa vaka na gone lalai.
- 17** Au tukuna vei kemudou na ka dina, ke dua e sega ni tu vua na yalo me vaka na yalo ni gone ena dredre me curuma na matanitu ni Kalou."
- 18** A sa tarogi koya e dua nai liuliu, ka tukuna, "Oi kemuni na qasenivuli uasivi, a cava me'u cakava me'u rawata kina na bula Sega ni mudu?"
- 19** Sa tukuna vua o Jisu, cava beka o tukuna kina ni'u sa rui uasivi? Ni sega tale ni dua e uasivi, ia e dua ga, sai koya na Kalou.
- 20** "O iko sa kila vinaka nai vunau: mo kakua ni veibutakoci, mo kakua ni laba, mo kakua ni butako, mo kakua ni lasulasu, mo dokai rau na tamamu kei na tinamu."
- 21** A sa tukuna o koya, "Mai na gauna ni noqu gone ka yacova mai ogo, na veika kece ogo au muria vinaka tu mai."
- 22** Ni sa rogoca o Jisu na nona vosa, sa tukuna vua, e dua walega na ka o se bera ni o cakava tiko. Mo volitaka kece na ka o taukena ka wasea vei ira na dravudravua na kena i lavo, o sa na qai vakaiyau kina mai lomalagi; ka oti mo lako mai, ka muri Au."
- 23** Ia ni sa rogoca o koya na vosa ogo, sa lomabibi vakalevu, ni sa tamata vutuniyau.
- 24** Ni sa raica o Jisu ni sa rui lomabibi vakalevu, sa tukuna, "O ira na vutuniyau sa bau dredre toka vei ira mera curu kina matanitu ni Kalou!
- 25** "Sa rawarawa cake vua na kameli me curuma na mata ni i cula, mai vei koya na vutuniyau me curu kina matanitu ni Kalou."
- 26** O ira sa rogoca na vosa sa tukuni ogo, era sa tukuna, "Kevaka sa vaka tu o ya, o cei beka sa na qai bula rawa?"
- 27** Ia sa tukuna o koya, "Na ka sa dredre vua na tamata sa rawa vua na Kalou."
- 28** Sa qai tukuna o Pita, "Raica, keitou sa biuta laivi na veika kece ka muri Kemuni."
- 29** A sa tukuna vei iratou o koya, Au tukuna vei kemudou na ka dina, kevaka e dua me vakataki kemudou me biuta na nona vale, na nonai tubutubu, o ira na tacina se watina se luvena, ena vuku ni matanitu ni Kalou,
- 30** "E sa na sega ni tacea rawa na veivakasaututaki ni Kalou vua ena bula mada ga ogo, e sa na qai duatani sara na bula sa bera mai, oqori na bula sega ni mudu."
- 31** Sa qai kauti iratou na lewe tinikarua vakatikitiki, ka tukuna vei iratou, "Ka raica, edatou sa na lako ki Jerusalemi, na veika kece era vola na parofita, me baleti Koya na luve ni tamata ena vakayacori taucoko.
- 32** Ena soli yani o koya vei ira na kai matanitu tani, era na qai vakalialia Koya, era na

vakadredrevaka ka kasiviti Koya.

33 "Era na vakanakuitataka ka vakamatea. Ena i katolu ni siga ena qai tucake tale mai.

34 Ia na veika oqo era lecaikataka; ni ra sa sega ni kila na ka sa cavuti ni sa sesewa vei ira.

35 A sa lako o koya ki Jeriko ni sa volekata yani na koro, a sa dua na tamata mataboko sa dabe ena bati ni sala me dau kerekere.

36 Ena nona sa rogoci ira na lewe vuqa nira sa lako tiko, sa taroga se cava sa yaco.

37 A ra sa tukuna vua ni o Jisu na kai Nasareci sa lako tiko o ya.

38 Sa qai kaci yani o koya, ka vaka, "I Jisu, na luve i Tevita, mo ni yalololoma mai vei au!"

39 A ra sa karalaki koya mai o ira sa taubale tiko e liu vua, me galu na gusuna ka tiko lo; ia sa qai tosoa cake ga o koya na domona, "Na luvei Tevita, ni yalololoma mai vei au!"

40 A sa tu vakadua o Jisu ka vakarota yani me kau mai Vua. Ni sa volekati Koya mai, sa taroga,

41 ka vaka, "A cava o vinakata vei Au me'u cakava vei iko?" sa tukuna o koya, "Turaga, o au me rai ga na mataqu."

42 A sa tukuna vei koya o Jisu, "Me rai na matamu; na nomu vakabauta sa vakabulai iko."

43 Vakasauri sa rai na matana, ka sa muri Koya sara, ka vakalagilagia na Kalou. O ira taucoko na tamata ni ra sa raica na veika sa yaco, a ra sa vakavinavinaka vua na Kalou.

CHAPTER 19

A sa lako curumi Jeriko o Jisu.

2 Ka raica, sa dua na vutuniyau ka nodra i liuliu na daukumuni vakacavacava na yaca ni tamata oqo o Sakiusa.

3 A sa via raici Jisu se tamata vakacava o koya, ia sa dredre ni raica ena vukudra na lewe vuqa, ni sa rui tamata lekaleka.

4 Sa qai ciciva yani e dua na vuni lolo ka tu sara mai liu, sa kabata cake me rawa ni raici Koya kina, ni na lakova mai na vanua o ya o koya.

5 Ia ni sa donuya mai na vanua o ya o Jisu, a sa rai i cake, ka raici koya, ka tukuna vua, "I Sakiusa, mo siro sobu mai vakatotolo i ra qo, e daidai Au na tiko kina ena nomu vale."

6 A sa siro sobu mai vakatotolo era o koya, ka ciqomi Koya ena yalo e reki.

7 Ia ni ra sa raica, era sa vosavakacacataka kece, ka vaka, "A sa lako o koya vua e dua na tamata i valavala ca me la'ki nona vulagi."

8 A sa tucake o Sakiusa ka tukuna vua na Turaga, "Ni raica, Turaga, e veimama ni noqu i yau au solia vei ira na dravudravua; kevaka au taura vakatawa dodonu na nonai yau e dua tale, e sa na sega ni caka rawa na i yau au taukena."

9 A sa tukuna vua o Jisu, e daidai sa yaco na bula ena vuvale oqo, baleta o koya talega sa luvei Eparama;

10 "ni sa lako mai na luve ni tamata me vakasaqara ka vakabulai koya na tamata sa yali tu."

11 Ni ra sa rogoca na veika oqo, sa vosataka tale o koya e dua na vosavakatautauvata, baleta ni sa toro volekati Jerusalemi yani o koya, a ra sa nanuma kina ni na yaco mai vakasauri na matanitu ni Kalou.

12 O koya oqo sa tukuna kina o koya: a sa dua na turaga sa lako kina dua na vanua vakayawa, me la'ki vakayacori vua na veibuli me dua na tui o koya ka oti me lesu tale mai.

13 "A sa kacivi ira mai e lewe tini na nona dauveiqaravi, ka solia vei ira yadua e tini na

paudi, ka tukuna vei ira, dou cakava kina na nomudou bisinisi me yacova na noqu lesu mai.

14 Ia era sa sega ni taleitaki koya o ira na nona lewe ni vanua, ka ra tala e dua na mata me la'ki tukuna vua, ni ra sega ni taleitaki koya me nodra tui.

15 Ni sa lesu mai ni oti na veibuli vaka tui vua, a sa vakarota me ratou kau mai vua oiratou na dauveiqaravi ka solia kina o koya nai lavo se ratou sa cakacakataka se sega.

16 "A sa lako mai na kenai matai, ka tukuna, noqu turaga na nomu i lavo sa rawa tale mai kina e tini na paudi.

17 Sa tukuna vua o koya, "Vinaka vakalevu, o iko na dauveiqaravi vinaka, ena vuku ni nomu yalodina ena veika lalai, mo lewa e tini na koro lelevu.

18 A sa lako mai na kena i karua, ka tukuna, noqu turaga, na nomu i lavo sa rawata tale mai e lima na paudi.

19 "Sa tukuna talega vua o koya, mo lewa e lima na koro lelevu.

20 A sa lako tale mai e dua, ka tukuna vua, noqu turaga, oqo na nomu i lavo ka'u maroroya vinaka ena noqu ologa ena i tavoi.

21 Ni'u a rerevaki kemuni, ni o ni sa rui tamata lomaqa. Ka o ni mai taura na ka o ni sega ni biuta tu, ka tamusuka na ka o ni sega ni kaburaka.

22 "A sa qai tukuna vua o koya, na ka o cavuta mai e gusumu au na lewai iko kina, tamata viavialevu o iko. Ni o sa kila ni'u tamata lomaqa ka'u taura na ka au sega ni biuta tu, ka'u tamusuka na ka au sega ni kaburaka.

23 Na cava o sega ni vakacuruma kina na noqu i lavo ena baqe, me'u na taura kina eso na kena tubu ni'u sa lesu mai oqo?"

24 Sa qai vuki yani o koya vei ira sa wavu voleka tu, ka tukuna, dou taura tani mai vua nai lavo, ka solia vei koya sa tini na paudi sa tiko rawa vua.

25 ("Ia era sa tukuna vua, kemuni saka turaga, e tini na paudi sa tu vua.)

26 Ka'u tukuna vei kemudou, o koya sa tu rawa vua na ka ena soli tale vua na ka; ia vei koya e sega ni tu vua, na ka sa bau toka rawa vua ena kautani tale mai vua.

27 Ia dou kauti ira mai kike na kequ meca ka ra sega ni taleitaka na noqu i tutu vaka tui, dou vakamatei ira eke e mataqu."

28 Ni sa vosataka oti na veika oqo, sa qai tomana tale na Nona i lakolako cake ki Jerusalemi.

29 Ni sa volekata mai o koya na koro o Pecivaki kei Pecani ena ulunivanua sa vakatokai na veiolive, sa qai vakatala e lewe rua na Nona tisaipeli,

30 Sa tukuna vei rau, drau lako kina koro sa tu mai oqori, ni drau sa curu kina drau na raica e dua na luve ni asa ni vesu tu, ka se sega ni bau dua me vodoka. Drau sereka ka kauta mai eke.

31 "Kevaka e dua sa tarogi kemudrau, a cava drau sa sereka kina? Drau tukuna vua na vosa oqo, baleta na Turaga sa gadreva me vakayagataka mada."

32 A rau sa lako na lewe rua oqo, ka sotava sara ga na kece a sa tukuni mai vei rau.

33 Ia ni rau se qai tekivu me sereka tiko na luve ni asa, sa tarogi rau mai na kena i taukei, ka vaka, "A cava drau sereka tiko kina na luve ni asa oqori?"

34 A rau sa tukuna, na Turaga sa gadreva me vakayagataka mada."

35 Rau sa qai kauta mai vei Jisu. E ratou sa tevuka na nodratou dui sulu ena dela ni asa, ka ratou vakadaberi Jisu yani kina.

36 Ia ni sa lako yani o koya, e lewe vuqa sa tevuka na nodra i sulu e gaunisala.

37 Ni sa volekata yani o koya na gaunisala kina ulunivanua ni veiolive, a ra sa kailavaka

mai ena domo ni reki na lewe vuqa ena nodra vakavinavinakataka na Kalou, ena vuku ni cakacaka veivakurabuitaki era sa raica.

³⁸ Era kailavaka vaka oqo: 'Eda sa kalouvinaka ni sa solia mai vei keda na Kalou e dua na tui, me bula balavu na tui! Me reki o lomalagi, ka me vakarokorokotaki o koya sa tiko ecake sara!'

³⁹ Sa so vei ira na farisi ka ra tu maliwai ira na lewe vuqa era sa kailavaka mai vua, "Qasenivuli, mo vunauci ira mada na Nomu tisaipeli ena vuku ni vosa era cavuta tiko."

⁴⁰ Ia sa tukuna mai o koya vei ira, Au tukuna vei kemudou kevaka mera galuvaka o ira oqo, ena sega ni bera na nodra sa na kailavaka mai na veivatu era tu oqo."

⁴¹ Ni sa volekata yani o koya, a sa raica na koro levu oqo ka sa tagicaka,

⁴² Sa cavuta kina, isa ke mo a kila mada ga ni oqo na siga ni bula vei iko! Ia sa bera ena vuku ni nomudou lecaika.

⁴³ Ena yaco mai na gauna mera na vakacibi i valu wavoliti iko kina o ira na kemu meca, era na mai vakacibi i valu wavoliti iko me ra sogolati iko mai na veiyasana kecega,

⁴⁴ "Era na yanaraki kemudou kei ira na luvemudou kina qele; ena sega mada ga ni dua na vatu me duri tale e matadra ni ra sa lako mai, baleta na nomudou lecaika taka na gauna ni bula sa solia vei kemudou na Kalou."

⁴⁵ A sa lako o koya kina loma ni vale ni soro, ka cemuri ira tani na veivoli tu e loma,

⁴⁶ Sa tukuna vei ira, "Sa volai, na Noqu vale sa vale ni masu, ia oi kemudou dou sa mai vukica me nodra qara na daubutako."

⁴⁷ Ena veisiga sa dau vakatatauvuvuli o koya ena vale ni soro. Ia era sa segata kina o ira na bete levu, o ira na daunivolatabu, kei ira nai liuliu vakavanua mera vakamatei Koya,

⁴⁸ A ra sa sega ni cakava rawa e dua na ka Vua; ni ra sa cibitaki koya kecega na tamata ka ra via rogoca tiko na nonai vakavuvuli.

CHAPTER 20

Ena dua na gauna ni a vakatavulici ira tiko na tamata, kei na Nona vunautaka nai tukutuku vinaka ena vale ni soro, a ra sa lako mai Vua o ira na bete levu, o ira na daunivolatabu kei ira vata tukuna na qase.

² Ka ra tukuna Vua, ka vaka, "Mo tukuna mai vei keitou, na lewa i cei o cakava kina na veika o ya? Se o cei mada e vakatara vei iko mo cakava?"

³ Ia sa tukuna vei ira o koya, ka vaka, Au na tarogi kemudou talega ena dua na ka, mo dou sauma mai vei Au;

⁴ "Na nona veipapitaisotaki tiko o Joni " e vu mai lomalagi se mai vei ira na tamata?"

⁵ A ra sa veivosakitaka vaka i ira, ka ra tukuna kevaka eda tukuna, mai lomalagi, ena tukuna o koya, a cava ga dou sega ni vakabauti koya kina?

⁶ "Ia kevaka eda tukuna, mai na tamata, edatou na vakaviriki ena vatu mai vei ira kece na tamata, ni ra sa vakabauta taucoko tu ni o Joni na parofita."

⁷ A ra sa tukuna vua ni ra sa sega ni kila se e vei na vanua e vu mai kina.

⁸ Sa tukuna vei ira o Jisu, "Au na sega talega ni na tukuna vei kemudou, se lewa i cei ka'u cakava kina na veika o ya."

⁹ Sa qai tekivu o koya me tukuna vei ira na tamata na vosavakatautauvata oqo: a sa dua na tamata sa tea e dua na veiloga vaini, ka lisitaka vei ira na daunivaini, ka sa qai lako kina dua na vanua vakayawa sara me la'ki tu mai kina vakadede.

¹⁰ Ni sa yaco na kena gauna me tamusuki kina na vaini, sa tala o koya e dua na

dauveiqaravi vei ira na daunivaini, ke rawa mera solia mai vua eso na vua ni vaini mai na veiloganivaini. Ia era sa qai mokulaka ka vakatalai koya me kua ni kauta e dua na ka.

11 Sa tala tale o koya e dua na dauveiqaravi; na ka vata ga o ya era cakava tale vua.

12 Sa tala tale o koya na kena i katolu; na ka vata e caka vei rau na liu e caka talega vua.

13 Sa tukuna nai taukei ni veiloga vaini oqo, a cava beka me'u na cakava? Au sa na tala sara ga na luvequ ka'u sa daulomana. Au kila ni ra na raici koya era na vakarokorokotaka.

14 Ia nira sa raici koya mai na daunivaini era sa veitukunayaka vakai ira, ka vaka, o koya sara ga oqo ena noda i liuliu mai muri, medatou sa vakamatei koya rawa oqo ka me nodatou kina na qele.

15 "A ra sa qai kauti koya vakatikitiki tani mai na veiloga vaini ka vakamatea. O koya oqo a cava beka sa na qai cakava vei ira nai taukei ni veiloga vaini oqo?"

16 "Ena lako mai o koya ka vakamatei ira taucoko na daunivaini ka solia na veiloga vaini vei ira tale eso." Nira sa rogoca na nona vosa, era sa tukuna, "me kakua sara ga!"

17 Sa qai rai yani vei ira ka tukuna, a cava sa volai oti tu oqo; Na vatu era sa cata na matai ni vale sa yaco me kenai vakadei ena tutu ni vale?

18 "Ena ramusu o koya ena lutu kina vatu oqori; ia ke dua e lutuka, ena dadasilasila vaka matailalai."

19 A ra sa siqema na bete levu kei ira na daunivolatabu ni o koya e vakaibalebaletaki ira tiko, ka ra sa via tauri Koya ena gauna vata oqori, ia sa dredre ga nira rerevaki ira na tamata.

20 A ra sa tu ka vakaraici Koya tiko, sa ra qai tala eso na yamata vuni me ra vaka tu na tamata lotu dina, me ra vosa vei Koya ka me coriti ga ena Nona vosa, me rawa ni ra biuti Koya kina liga ni lawa ni matanitu vua na kovana.

21 A ra sa tarogi Koya, ka vaka, "Qasenivuli, keimami sa kila kece tu ni o ni dau tukuna ka vakatavuvulitaka na ka e dodonu, ka sega ni dau kune vei kemuni na bula ni veitovaki, ia o ni dau vakatavuvulitaka ga na dina ni Kalou:

22 Na taro, "E tara beka me soli vei Sisa nai vakacavacava se me kua?"

23 Ia sa kila o koya na nodra i vadi qaseqase, a sa tukuna vei ira, "a cava dou via vakatovolei Au kina?"

24 "Dou vakaraitaka mai vei Au e dua nai lavo siliva. Nai vakatakarakara i cei kei na yaca i cei e tu kina?" a ra sa tukuna vua, "Sisa"

25 Sa tukuna o koya vei ira, "Mo dou solia na ka ga sa nei Sisa, vua na Kalou na ka ga sa dodonu me nona na Kalou."

26 Ia a sa sega ni rawa mera coriti Koya ena vosa sa cavuta e matadra na tamata. A ra sa qoroa na Nona sauma na taro ka sa sega tale ni dua me vosa rawa.

27 Eso vei ira na sedusisi era lako mai vua, o ira oqo era tukuna ni sega na tucake tale, era tarogi Koya,

28 Ka vaka, "Qasenivuli, sa vola vei keimami o Mosese kevaka e dua na tagane sa mate na tacina, ka bula tikoga o watina ka sega ni rau vakaluveni, o tacina sa rawa ni tauri watina ka vakatubura na kawa me nei tacina.

29 Sa lewe vitu na veitacini tagane. Sa vakawati o koya ka qase vei iratou, sa mate ka sega na luvena.

30 Sa taura na watina o koya ka tarava, sa mate talega ka sega na luvena.

31 Sa vaka kina o koya nai katolu kei koya sara nai kavitu, ni ratou sa mate e sega ni dua na luvedratou.

32 "Na kena i otioti sa qai mate talega na yalewa oqo.

- ³³ "O koya oqo, o cei vei iratou oqo ena watina, ni sa tucake tale o ira na mate? Ni o iratou na lewe vitu oqo e ratou a watina kece."
- ³⁴ A sa tukuna vei ira o Jisu, ka vaka, o ira na gone ni gauna oqo era vakawati ka ra veimusumusuki mera vakawati.
- ³⁵ Ia o ira sa kilikili mera taukena na gauna o ya kei na tucake tale mai na mate, era sa sega ni vakawati se veimusumusuki mera vakawati;
- ³⁶ Era sa na sega ni mate tale, nira sa tautauvata tu kei ira na agilosu kei ira na luve ni Kalou, ni ra sa luve ni tucake tale.
- ³⁷ Ia o Mosese sa vakaraitaka ena kau sa kama tiko ka sega ni kama yavu ni o ira na mate era sa tucake tale, ena nona cavuta o Jiova na Kalou i Eparaama, na Kalou i Aisake kei na Kalou i Jekope.
- ³⁸ Ni o koya sa sega ni nodra Kalou na mate ia sa nodra ga na bula, na bula sa vu kece mai vua.
- ³⁹ A ra sa tukuna vua eso na daunivolatabu, "Qasenivuli, e dina sara ga na ka o ni tukuna."
- ⁴⁰ Ia sa sega ni dua me tarogi Koya tale ni oti o ya.
- ⁴¹ A sa tukuna vei ira o koya, e rawa vakacava mera tukuna ni o Karisito na luve i Tevita?
- ⁴² Ena i vola ni Same e tukuna sara ga kina o Tevita: 'Sa tukuna o Jiova vua na Noqu turaga, "Mo dabe tiko ena ligaqu i matau,
- ⁴³ Me yacova ni'u sa vakamalumalumutaki ira na kemu meca mei tutuniyavamu."
- ⁴⁴ "O Koya oqo sa vakatokai koya kina o Tevita turaga; me sa qai luvena tale tu vakacava?"
- ⁴⁵ Ena nodra sa vakarorogo taucoko tu na tamata kece, sa qai tukuna vei iratou na Nona tisaipeli o koya,
- ⁴⁶ Dou qarauni kemudou mai vei ira na daunivolatabu, era dau vinakata ni ra sa lako tu mera daramaka na kote balavu, era dau vinakata mera vakaraitaki ira ena vanua ni veivoli, era dau la'ki dabe sara ena i dabedabe dokai ena loma ni vale lotu, kei na ulu ni teveli ni kana magiti,
- ⁴⁷ "Era dau kana wale ena nodra vale na yada, ka ra dau vakayatuyatu balavu ena nodra masu. Na nodra cudruvi o ira oqo ena ka levu sara."

CHAPTER 21

A sa rai cake na matana ka raici ira na vutuniyau, nira sa solia na nodra soli kina taga ni soli,

² Sa raica talega e dua na yada dravudravua ena nona solia kina e rua nai lavo lalai sara.

³ A sa tukuna o koya, au tukuna vakaidina vei kemudou ni yada dravudravua oqo e levu duadua e solia mai vei ira kece na mai soli,

⁴ O ira oqo, na levu ni lavo e tu vei ira, era qai solia ga e dua na kena i wase lailai vua na Kalou, ia na yada dravudravua oqo, nai lavo lalai e solia, o ya sara ga nai otiti ni lavo e toka vua me bula kina."

⁵ E so era sa vakasakita na vale ni soro, na kena vakamatalau na veivatu talei era ukutaki tu kina, kei nai solisoli loloma era soli mai, sa tukuna o koya,

⁶ Na veika dou sa raica tu oqori " ena yaco mai na gauna ena sega tale ni dua na vatu me tu, me vaka dou sa raica tu oqori era na talaraki sobu kece i ra."

⁷ A ra sa tarogi Koya, ka vaka, "Qasenivuli, na gauna cava beka ena qai yaco kina? A

cava na kenai vakatakilakila ni gauna sa voleka ni yaco kina?"

⁸ Sa tukuna o Koya: "dou qarauni kemudou me kakua ni dou rawai. Ni lewe levu era na vakacavutaki Au, ka tukuna, sai au o koya, ia sa toro voleka mai na gauna. O koya oqo mo dou kakua ni la'ki muri ira.

⁹ Ia ni dou sa rogoca nai valu kei na rorogo ni veibolebolei, dou kakua ni taqaya kina; ni dodonu me yaco mada e liu na veika oqo, ia nai vakataotioti ena sega ni lako mai vakasauri."

¹⁰ A sa tukuna vei ira o koya, era na veivaluvaluti na veivanua eso kei na veimatanitu eso,

¹¹ ena yaco na uneune lelevu ena veivanua eso, kei na dausiga kei na veimate vakarerevaki, ena qai basika eso na ka vakadomobula kei nai vakatakilakila lelevu mai lomalagi.

¹² "Ia ni se bera na veika kece oqo, era na tauri kemudou mada ka vakararawataki kemudou, era na soli kemudou yani kina veivale ni lotu kei na vei vale ni veivesu. Dou na kau ena matadra na tui kei ira na turaga ni vanua ena vuku ni yacaqu.

¹³ "Ia na ka oqo me gaunisala ni nomudou tukuni Au kina.

¹⁴ "O koya oqo mo dou sa nakita rawa e lomamudou, me kakua ni dou vakasamataka na cava mo dou na la'ki tukuna,

¹⁵ Ni'u na solia vei kemudou e dua na gusu kei na vosa vakayalomatua, ka na sega kina ni rawa vei ira na kemudou meca mera sabaya se saqata.

¹⁶ Era na vakaisini kemudou o ira na nomudou qase kei ira na tacimudou kei ira na wekamudou kei ira na nomudou i tokani; ena so vei kemudou era na vakamatea.

¹⁷ "Dou na sevaki mai vei ira na tamata kecega ena vuku ni yacaqu.

¹⁸ Ia ena sega ni na yali e dua na vuti ni drau ni ulumudou.

¹⁹ "Dou na rawata na bula ni dou vosota tiko.

²⁰ Ia ni dou sa raica nira sa tuvai valu na veimataivalu eso mai Jerusalemi, dou kila ni sa voleka na nona vakarusai.

²¹ "O ira sa tiko mai Jutia me dro kina ulunivanua, ka mera dro talega o ira sa tiko e loma ni koro, kei ira sa tiko ena taudaku ni koro mera kakua ni via curu i loma ni koro.

²² Ni oqori na siga me saumi kina vua na nona i valavala, ka vakataucokotaki kina na ka kece sa volai.

²³ Ia era na leqa sara o ira sa bukete kei ira era vakasucuma na gone ena gauna o ya! Ni oqori ena dua na gauna ni rarawa levu vei ira, ni ra sa cudruvi na tamata oqo.

²⁴ "Era na vakamatei ena i seleiwau, ka ra na qai kau vakabobula kina veimatanitu. Ena ravuti ka talaraki sobu o Jerusalemi mai vei ira na kai matanitu tani, me yacova ni sa vakataucokotaki ka sa mai cava na nodra gauna na kai matanitu tani.

²⁵ "Na matanisiga, na vula, kei na kalokalo ena laurai kina eso na veivakatakilakila; na veimatanitu e vuravura ena sotava na veika rarawa, era na domobula ena vuku ni wasawasa voravora kei na tubu cake ni biau;

²⁶ "Ena kani yatedra na tamata ni ra sa raica tu na veika ena tarai vuravura mai, ni na yavavala na vei vuni ka kaukauwa ni lomalagi.

²⁷ Era sa na qai raica na luve ni tamata ni sa lako mai ena o, ena kaukauwa kei nai ukuuku levu.

²⁸ "Na ka oqo ni sa tekivu me yaco mai, dou tacake sara ka vagelegelei kemudou, baleta na nomudou vakabulai sa voleka."

²⁹ A sa tukuna vei ira e dua na vosa vakatautauvata: dou raica mada na vuni lolo, kei ira na kau kecega.

- ³⁰ "Ni sa tubu tale mai na drauna, dou sa raica ka kila ni sa voleka na vula i katakata.
- ³¹ "Sa vaka kina oi kemudou, ni dou sa raica ni sa yaco na veika ogo, dou kila sara ni sa voleka na matanitu ni Kalou.
- ³² Au sa tukuna vakaidina vei kemudou, ena vakayacori mada e liu na veika ogo, ni bera nira yali nai tabatamata e daidai.
- ³³ "O lomalagi kei vuravura ena yali tani, ia na Noqu vosa ena sega vakadua ni na yali tani.
- ³⁴ "Ia dou vakatawa tiko, ni dou na sega ni namaka na siga Au na lako yani kina, ka mo dou qarauna na yalomudou de sa vakabibitaka na daukana, na daumateni kei na lomaocaocataka na veika ni bula ogo.
- ³⁵ "Ni na yaco va kidacala vei ira kecega sa tiko e vuravura taucoko.
- ³⁶ "O koya ogo mo dou yadra tiko, ka daumasu tikoga me soli kina vei kemudou na kaukauwa, mo dou drovaka kina na veika kece ena yaco mai, ka mo dou tu ena mata i Koya na luve ni tamata."
- ³⁷ Ena siga sa dau vakatavuvuli o koya ena vale ni soro, ia ena bogi sa dau lako o koya kina ulunivanua ni veiolive me la'ki tu kina.
- ³⁸ Ia ni se mataka caca, era sa lako mai Vua na tamata kina vale ni soro, mera mai vakarorogo Vua.

CHAPTER 22

A sa voleka mai na siga ni kana madrai sa sega ni vakaleveni, ka sa vakatokai na kana vata ni Lako Sivia.

² A ra sa vakasaqara e dua na sala mera na vakamatei koya vakacava o ira na bete levu kei ira na daunivolatabu, ni ra sa rerevaki ira tiko na tamata.

³ Sa qai curu vei Jiutasa o Setani nai karua ni yacana o Isikarioti, ka dua talega vei iratou na lewe tinikarua o koya.

⁴ A sa lako o koya vei ira na bete levu kei ira na turaga ni valu, ka la'ki veivosakitaka vata kei ira, nai walewale ni nona na vakaisini koya ka me soli koya yani vei ira.

⁵ A ra sa marau kina vakalevu, ka ra sa duavata me soli vua nai lavo.

⁶ Sa qai yalataka ni na soli Koya vei ira, me dua na gauna e tu duadua ga kina o koya ka sega o ira na lewe vuqa.

⁷ Sa yaco mai na siga ni kana madrai sa sega ni vakaleveni, ka me vakamatei kina na lami ni Lako Sivia.

⁸ A sa talai Pita kei Joni, ka tukuna vei rau, drau lako ka la'ki vakarautaka na kana vata ni Lako Sivia, meda na kana kina."

⁹ A rau sa tukuna vua, ka vaka, E vei na vanua koni vinakata me keirau na vakarautaka kina?

¹⁰ Sa tukuna o koya vei rau, "Ka raica, ni drau sa curu yani kina koro, drau na sota tukuna e dua na tamata sa colata tiko e dua na saqa wai; drau muri koya kina vale ena curu kina.

¹¹ "Drau tukuna sara vua nai taukei ni vale, 'Sa taroga tiko mai vei iko na qasenivuli, E vei na bure ni vulagi me'u na kania vata kina na kana ni Lako Sivia kei iratou na Noqu tisaipeli?"

¹² Ena qai vakaraitaka vei kemudrau e dua na bure levu, ka vakaiyayataki vinaka tu ena taba vale ecake; drau vakarautaka e kea."

¹³ A rau sa lako ka sotava sara ga na ka sa tukuna mai vei rau o koya, a rau sa

vakarautaka kina na kana vata ni Lako Sivia.

14 Ni sa qai yaco dina mai na kena gauna, a sa dabe sobu o koya, kei ira vata tukuna nai Apositolo e tinikarua.

15 Sa tukuna vei ira o koya, Au sa gadreva dina ka sa gu vakalevu na yaloqu, medatou vakayagataka vata na kana vata ni Lako Sivia, ni bera ni'u qai vakararawataki;

16 "Ni'u sa tukuna vei kemudou, Au na sega ni na kania me yacova ni sa vakataucokotaki na matanitu ni Kalou."

17 Sa qai taura na bilo, ka vakavinavinakataka, ka vaka, "Dou taura oqo ka dou wasea vei kemudou;

18 "Ni'u sa tukuna vei kemudou, Au na sega ni na gunuva na vua ni vunivaini me yacova ni sa lako mai na matanitu ni Kalou."

19 A sa taura na madrai, sa vakavinavinakataka ka dovia, sa qai solia vei iratou, ka tukuna, oqo na yagoqu sa doviraki ena vukumudou; dou cakava oqo mo dou vakananumi Au kina.'

20 Ni sa oti nai vakayakavi sa taura vaka kina o koya na bilo, ka tukuna, sai koya oqo na bilo ni veiyalayalati vou ena Noqu dra, a sa vakadavei ena vukumudou.

21 "Ia ka raica, na liga i koya sa vakaisini Au sa tu ena teveli vata kei Au.

22 "E dina na luve ni tamata ena lako me vaka ni sa lokuci oti tu, ia na tamata o ya ena ca vakalevu sara, ni sa dauveivakaisini!"

23 E ratou sa veitarogi vaka i iratou, se o cei vei iratou ena cakava nai tovo oqo.

24 A sa yaco talega kina e dua na veileti vei iratou se opei e cecere duadua.

25 Sa tukuna vei iratou o Koya, na tui ni veimatanitu e turaga vei ira kece kei ira na via vakatulewa vei ira era vakatokai me dausoli i lavo.

26 "Ia me kakua ni o kemudou, ke dua e vinakata me cecere duadua vei kemudou, o koya me vaka na gone, ke dua me veiliutaki o koya me dauveiqaravi mada.

27 "O cei sa cecere, o koya e dabe mai ena ulu ni teveli, se o koya e veiqaravi? E sega ni o koya e dabe mai ena ulu ni teveli? Ia dou sa raica ni o Au na dauveiqaravi vei kedatou.

28 "Ia ena gauna dredre au lako curuma oi kemudou ga dou veitomanu vata tiko kei Au.

29 "Au sa vakatikora vei kemudou e dua na matanitu, me vaka na nona vakatikora vei Au o tamaqu,

30 "ka mo dou na kana ka gunu ena Noqu teveli mai na Noqu matanitu, ka dabe ena i tikotiko cecere vakaturaga me lewai ira na yavusa e tinikarua e Isireli."

31 Sa qai tukuna na Turaga, "I Saimoni, i Saimoni! E dina ga ni sa kerei iko tiko o Setani, me tavuloni iko me vaka na witi.

32 "Ia ka'u sa masulaki iko tiko, me kakua ni lutu sobu na nomu vakabauta; ni o sa na lesu tale mai vei Au, mo vakataudeitaki ira na wekamu."

33 Ia sa tukuna o Pita vei koya, "Turaga, au sa bolea tu me'u lako vata kei kemuni kina vale ni veivesu se kina mate sara."

34 Sa qai tukuna o koya, "Au sa tukuna vei iko, Pita, e daidai tikoga ni se bera ni tagi na toa o na lasutaka vakatolu ni o sa kilai au oti."

35 A sa tukuna vei iratou, "Dou a vakaleqai li ena gauna ka'u a talai kemudou kina, ka sega ni dua na taga ni lavo se taga ni vaqa se ivava me'u solia vei kemudou?

36 Sa qai tukuna vei iratou o koya, ia oqo ke dua sa tiko vua na taga ni ilavo me kauta ga ka vaka kina na taga ni vaqa; kei koya sa sega na nona i seleiwau me volitaka na nonai sulu ka volia mai kina e dua.

37 "Ni'u sa tukuna vei kemudou, ni sa qai yaco dina mai na ka sa volai oti tu me baleti Au

mena vakataucokotaki, (sa wiliki o koya me vaka e dua na tamata dauvakavuca). Io na ka kece sa volai oti tu mai ena vukuqu ena vakayacori.

38 A ratou sa tukuna Vua, "Turaga, ni raica e rua nai seleiwau sa tu qo." A sa tukuna o koya vei iratou, "Sa rauta."

39 A sa curu mai tuba o Koya, me vaka sa dau Nona i valavala ni dau lako kina ulunivanua ni veiolive, a ratou sa muri Koya talega na Nona tisaipeli.

40 Ni sa yaco kina vanua o ya, sa tukuna vei ratou, "dou masu me kakua ni rawai kemudou na veibacani."

41 A sa lako tani mai vei iratou, ka vaka na yawa ni kena viritaki e dua na vatu, a sa tekiduru sobu ka masu,

42 Ka tukuna, "tamaqu, kevaka sa Nomuni lewa oqo, ni kauta tani vei Au na bilo oqo; ia me kakua ni Noqu lewa, na Nomuni lewa ga me vakayacori."

43 A sa dua na agilosu mai lomalagi sa rairai Vua me vakaukauwataki Koya.

44 Ena rarawa levu ni Yalona, a sa tosoa cake tale kina o koya na Nona masu. Na Nona bunu sa vaka na drodro ni dra kina qele.

45 Ni sa tucake mai ena masu, sa lako sara vei iratou na Nona tisaipeli, ka raici iratou ni ratou sa moce ena loma bibi.

46 Sa tukuna vei iratou, "a cava dou moce tiko kina? Dou tucake ka masu, de dou rawai ena veibacani."

47 Ni se vosa tikoga o koya vei iratou, ka raica, a sa lako mai na lewe vuqa; ka dua vei iratou na lewe tinikarua na yacana o Jiutasa sa liutaki ira tiko mai, a sa toro voleka vei Jisu ka reguci Koya.

48 Ia sa tukuna vua o Jisu, "I Jiutasa, na nomu i regu oqori mo vakaisina kina na luve ni tamata?"

49 Ni ratou sa raica na ka sa vakarau yaco oiratou na tu volekati Koya, e ratou sa tukuna vua, "Turaga, vakacava me keitou sa veisua ena i seleiwau?"

50 Ka dua vei iratou sa taya laivi na daliga i matau nei koya na dauveiqaravi vua na bete levu.

51 Ia sa tukuna vua o Jisu, ka vaka, "Na ka vaka oqo me kakua ni vakayacori tale." Sa qai tara na daligana ka vakabulai koya.

52 Sa tukuna o Jisu vei ira na bete levu, vei ira na vakaillesilesi e cake mai na vale ni soro, kei ira na qase ni lotu ka ra liutaka tiko mai na matai lakolako levu oqo, ka vaka, oi au beka e dua na daubutako, mo dou lakovi Au mai ni dou vakaiseleiwau ka vakaiwau?

53 "Ni'u a dau tiko vata ga kei kemudou e veisiga ena vale ni soro ka dou sega ni vesuki au. Ia oqo sa nomudou gauna kei na nona kaukauwa na butobuto."

54 A ra sa vesuki Koya, ka kauti Koya kina nona vale na bete levu. A sa muria mai o Pita, ia sa muri ga vakayawa.

55 A ra sa vakawaqaca sara na buka e tautuba ni vale, ka ra dabe vata kina mera vakatakata, a sa maliwai ira o Pita.

56 A sa dua na yalewa dauveiqaravi sa raici koya ni vakatakata tiko ena buka, sa vakawanonovi koya matua ka tukuna, "Na tamata sara ga oqo sa dau tiko vata talega kei koya."

57 Ia sa cakitaki Jisu o koya, ka tukuna, "Yalewa, au sega sara ga ni mai kilai Koya."

58 Segga ni dede sa raici koya tale e dua ka tukuna, "O iko talega e dua vei ira." Ia sa tukuna o Pita, "kemuni, e sega sara ga ni o au oqori!"

59 Ni oti vakalailai e dua na auwa sa lako mai e dua tale ka cavuta vakadodonu vua, ka

vaka, "kemudou na tamata oqo e dua dina na dau bula vata kei Koya, a kai Kaleli."

⁶⁰ Ia sa tukuna o Pita, "Kemuni, au sega sara ga ni kila na ka koni tukuna tiko!" Ni se vosa tikoga, vakasauri, sa tagi na toa.

⁶¹ A sa vuki mai na Turaga ka raici Pita yani. Sa qai nanuma o Pita na vosa ni Turaga, ena ka sa tukuna oti mai vua, "Ni se bera ni tagi na toa, o na cakitaki Au vaka tolu."

⁶² A sa lako ki tautuba o Pita ka tagi ni veivutuni.

⁶³ O ira na yadravi Jisu tiko era sa vakalialia ka mokulaka.

⁶⁴ A ra sa vesuka na matana ena dua nai sulu ka vaculaka, era sa qai tukuna Vua, "Tukuna mada! O cei e vaculaki iko?"

⁶⁵ A sa levu na vosa ni veivakacacani era sa tukuna me baleti Koya.

⁶⁶ Ni sa siga mai era sa lako mai Vua o ira na qase ni vanua, o ira na bete levu kei ira na daunivolatabu ka mai kauti Koya kina nodra matabose ni veilewai, ka ra tukuna Vua,

⁶⁷ "Kevaka o iko dina na Karisito, mo tukuna mai vei keitou." Ia sa tukuna o koya vei ira, "kevaka Au tukuna vei kemudou, dou na sega ni vakadinata ga.

⁶⁸ "Kevaka Me'u na tarogi kemudou, dou na sega ni rawa talega ni sauma mai se mo dou sereki Au.

⁶⁹ "Ia me tekivu oqo ka lako yani ena dabe na luve ni tamata ena liga i matau ni Kalou kaukauwa."

⁷⁰ A ra sa tarogi Koya kece kina, "Sai iko dina na luve ni Kalou?" Sa tukuna o koya vei ira, e donu vinaka sara ga na ka o dou tukuna mai oqori me baleti Au."

⁷¹ A ra sa tukuna, sa sega tale ni qai dua nai vakadinadina eda gadreva, se va evei li? Ni da sa rogoca tu oqo na ka sa cavuta mai e gusuna dina."

CHAPTER 23

A ra sa cavu tu kecega na lewe vuqa ka kauti Koya yani kivei Pailato.

² Ka ra sa tekivu beitaki Koya, ka vaka, "Keimami sa kunea na tamata oqo ni vakacalai ira tiko na lewe ni vanua, sa tarova me kua ni soli vei Sisa nai vakacavacava, sa tukuna, ni o Koya na Karisito, ka tui."

³ Sa tarogi Koya o Pailato, ka vaka, "O iko na nodra tui na Jiu?" Sa sauma o koya ka vaka, "Io, sa dina na nomu vosa."

⁴ Sa tukuna o Pailato vei ira na bete levu kei ira na lewe vuqa, "Sa sega ni dua na cala au kunea vua na tamata oqo."

⁵ Ia era sa kailavaka vakaukauwa, ka vaka, sa dau vakavuna o koya na tiko yavavala ena veivanua kece e vakatavuvuli kina, oqo e wili kina na vanua vaka Jutia ka tekivu mai Kaleli ka yacovi Jerusalemi.

⁶ Ni sa rogoci Kaleli o Pailato, sa taroga e kai Kaleli na tamata oqo.

⁷ Ni sa taura rawa o koya ni kai Kaleli sa tukuna me kau sara vei Eroti, ni o Kaleli e tiko ena ruku ni veiliutaki nei Eroti, a sa tiko e Jerusalemi ena gauna o ya o Eroti.

⁸ Sa dua na ka na levu ni marau nei Eroti ni sa qai raici Jisu rawa; ni sa dau gadreva voli mai ena dua na gauna balavu me bau raici Jisu mada, baleta na levu ni ka sa dau rogoca me baleti Koya, ka sa vakanuinui ni na raica mai vua eso na cakacaka veivakurabuitaki.

⁹ Sa qai vakatarogi Koya ena vuqa na vei taro, ia sa sega ni sauma o koya e dua na taro.

¹⁰ A ra sa tabalaka i cake na domodra ena nodra veibeitaki, o ira na bete levu kei ira na daunivolatabu.

¹¹ Sa ra qai vaculaka ka vakasewasewana o ira na mata sotia nei Eroti, ka vakasulumi

Koya ena dua nai sulu damudamu vei waki, e ra sa qai vakasukai Koya lesu tale vei Pailato.

12 Ena tiki ni siga o ya e rau sa qai veiyaloni kina o Pailato kei Eroti, nirau sa veimecaki tu mai e liu.

13 A sa tu o Pailato ka kacivi ira vata mai na bete levu, na turaga, kei ira na lewe ni vanua,

14 ka tukuna vei ira, dou sa kauta mai vei au na tamata oqo ni dou a beitaka ni vakacalai ira tiko na lewe ni vanua. Me'u tukuna vei kemuni ni'u sa tarogi Koya tiko e matamuni, ena cala dou beitaki Koya kina, ia sa sega ni cala na tamata oqo ena cala dou beitaki koya tiko kina.

15 Sa vaka kina o Eroti, ni'u sa vakatalai Koya vua sa dikeva ka kunea, ni tamata oqo e sega ni cala ka sega ni dodonu me mate o koya.

16 "O koya oqo ka'u sa na vakanakuitataka ga ka sereki Koya."

17 (Ni sa dau kenai vakarau me dau sereka o koya e dua vei ira, ena siga ni solevu vaka oqo)

18 Ia era sa kailavaka vata kece mai, ka vaka, me vakamatei na tamata oqori, o Parapa me sereki mai""

19 Ni a biu i valenivesu o koya ni a vakavuna e dua na vakacaca levu ena koro, ka laba talega.

20 A sa vinakata o Pailato me sereki Jisu, ka sa tukuna tale vei ira.

21 Ia a ra sa tabalaka mai na domodra, ka vaka, "vakoti Koya kina kauveilatai, vakoti Koya kina kauveilatai!"

22 A sa tukuna tale vei ira o koya ena kena i katolu ni gauna, "E dua li na cala e a cakava o koya? Ni'u sa sega ni kunea e dua na vuna me mate kina. O koya oqo au sa na vakanakuitataka ga ka sereki Koya."

23 Ia sa qai toso cake tale na rogo levu ni nodra kailavaka mai me sa vakoti ga kina kauveilatai. A sa rogoci na nodra i le na bete levu kei ira na lewe ni vanua.

24 Sa vakatauca na nona lewa o Pailato me vaka na nodra kudru.

25 Me vaka na nodra i le, sa sereki mai kina na dauvakacaca ka laba, ena nona a curu tu ena vale ni veivesu; ia sa soli Jisu yani vei ira mera kitaka Vua na ka era sa vinakata.

26 Ni ra sa kauti Koya yani, era sa taura e dua na kai Kirini o Saimoni na yacana ka se qai lako tiko mai, ka ra vakataqara vua na bibi ni kauveilatai sa colata o Jisu.

27 A ra sa muri Koya e lewe vuqa na tamata, kei ira talega na yalewa ena nodra lolositaka kei na nodra tagicaka.

28 Ia sa vuki vei ira o Jisu, ka tukuna, "Kemudou na yalewa ni Jerusalemi, dou kakua ni tagicaki Au, ia dou tagicaki kemudou ga kei ira na luvemudou.

29 "Ni sa lako tiko mai oqo na siga, era na tukuna kina, sa kalouvinaka o ira na yava kei na kete, sa sega ni sucu mai kina na gone kei na sucu sa sega ni sucumi!"

30 Era na tukuna kina ulunivanua, "Ni lutuki keimami!" kina veidelana, "Ni ubi keimami!"

31 "Kevaka sa vakayacori na veika vaka oqo vua e dua na kau bulabula vinaka, sa na wacava sara na veika ena vakayacori kina kau sa mate tu?"

32 E lewe rua na daubasulawa e kau vata talega kei Koya meratou la'ki vakamatei.

33 Ni ra sa yaco kina vanua sa vakatokai o Kalivari, e kea era sa vakoti koya kina, kei rau na daubasu lawa e dua ena ligana i matau ka dua ena ligana i mawi.

34 Sa qai tukuna o Jisu, "Tamaqu, ni vosoti ira, ni ra sa sega ni kila na ka era sa kitaka." A ra sa vakawiri madigitaka na nodra vota na nonai sulu.

35 A ra sa wavu tu na tamata ka sarava. Ia era sa vosa ka vakasewasewani Koya na

turaga ni vanua, ka ra tukuna, "Sa la'ki vakabulai ira sara na tamata; kevaka e Karisito ka Nona digitaki na Kalou, me vakabulai Koya mada."

36 Era sa vakalialiai koya talega na sotia, ena nodra solia vua na waini gaga,

37 A ra sa tukuna, "Kevaka o iko na nodra tui na Jiu, mo vakabulai iko mada."

38 Sa vakoti ena uluna e cake e dua nai vakatakilakila ka volai tu ena vosa vaka Kiriki, vosa vaka Roma, kei na vosa vaka Iperiu: O Koya oqo na nodra tui na Jiu.

39 E dua vei rau na daubasulawa ka vakoti e yasana sa vosa beci Koya, sa tukuna, "kevaka o iko dina na Karisito, mo vakabulai iko kei keirau talega."

40 Ia sa vosa mai e dua tale vei rau, ka vunauci koya, ka vaka, o sega beka ni rerevaka na Kalou, ni kemu i totogi e mai wili talega kina o koya?

41 "Ni oqo na kedaru i totogi ka veiganiti tukuna nai vakarau daru a cakava; ia na tamata oqo e sega sara ga ni dua na cala e a cakava."

42 Sa qai tukuna o koya vei Jisu, "Turaga, ni nanumi au ni kemuni sa lako mai ena nomuni matanitu."

43 A sa tukuna vua o Jisu, "Au sa tukuna vakaidina vei iko oqo, e daidai ga o na tiko kina vata kei Au mai Parataisi."

44 Ni sa ka ono mai ni auwa oqo, sa yaco e dua na butobuto ena vanua taucoko ka yacova nai kaciwa ni auwa.

45 Sa yali na rarama ni matanisiga, ka sa sei rua nai lati ni vale ni soro.

46 Sa qai kaci o Jisu ena domo levu, ka vaka, "Tamaqu, ki na ligamuni Au sa solia na yaloqu." Ni sa cavuta oti na vosa oqori, sa qai solia nai otioti ni Nona i cegu.

47 Ni sa raica na turaga ni valu na ka oqo, a sa vakarokorokotaka na Kalou, ka tukuna, "Sa tamata yalododonu dina ga na tamata oqo!"

48 O ira kece na lewe vuqa ka ra sarava tu na kece o ya, ni ra sa raica na veika sa yaco a ra sa tavia ga na lomaseredra ka lesu galugalu yani.

49 Ia o ira kece na Nona i tokani kei iratou na yalewa ka se muri Koya mai Kaleli, e ra sa tucake tuga mai vakayawa, ka vakaraica tu.

50 Ka raica, sa dua na tamata na yacana o Joseva, sa dua o koya na lewe ni mataveilewai vaka Jiu, ia sa tamata uasivi ka tamata dodonu.

51 A sa sega ni duavata ena nodra i le kei nai vakarau era sa cakava. O koya na kai Aramacea ka dua na nodra koro na Jiu, o koya talega e dua sa waraka na matanitu ni Kalou.

52 Na tamata oqo sa lako vei Pailato ka kerea na yago i Jisu.

53 A sa kevutaka sobu mai, ka solega ena dua nai sole lineni ka la'ki maroroya ena dua na bulubulu qara vatu, ka se sega ni bau dua me bulu kina e liu.

54 O ya na siga ni vakarau, ka sa toro mai na siga ni vakacegegu.

55 O iratou na yalewa ka lako vata mai kei Koya mai Kaleli, e ratou sa muria ka raica nai bulubulu ena kena vakadavori na yagona.

56 A ratou sa qai lesu yani ka la'ki vakarautaka na i saluwaki boi totoka kei nai lumu talei sara. Ia me vaka nai vunau i Mosese e ratou sa vakacegu ena siga ni vakacegegu.

CHAPTER 24

Ia ni sa matai ni siga ni dua na macawa, ni se malamalawa na mataka o iratou kei na so tale na yalewa e ratou tiko vata, e ratou sa kauta mai nai saluwaki boi totoka e ratou sa vakarautaka kina i bulubulu.

- ² Ia e ratou sa raica na vatu ni sa vaqiqici tani mai nai bulubulu.
- ³ A ratou sa curu ki loma ka sega ni kunea na yago ni Turaga o Jisu.
- ⁴ A ratou sa kidrowataka sara vakalevu na ka oqo, ka raica, e lewe rua na tamata sa tucake tu e yasadrarou ena i sulu lumilunisa.
- ⁵ E ratou sa rere ka vakacuva na matadrarou ki na qele, e rau sa tukuna vei iratou, a cava dou mai vakasaqarai Koya sa bula ena kedra maliwa na mate?
- ⁶ "Sa sega eke o Koya, ia sa tucake tale! Dou nanuma na Nona a tukuna vei kemudou ni se tiko mai Kaleli,
- ⁷ "Ni sa tukuna, na luve ni tamata ena soli yani vei ira na tamata i valavala ca, ka na vakoti kina kauveilatai, ena i katolu ni siga ena tucake tale."
- ⁸ A ratou sa qai nanuma na Nona vosa.
- ⁹ E ratou sa lako tani mai ena i bulubulu ka tukuna na veika kece oqo, vei ira na lewe tinikadua kei ira na kena vo tale.
- ¹⁰ O Meri Makitalena, Joana, Meri na tinai Jemesa kei na so tale na yalewa, sa i iratou oqo sa tukuna na veika sa yaco vei ira nai apositolo.
- ¹¹ Na nodra rogoca na nodrarou vosa na yalewa oqo vei ira, e vaka e dua nai talanoa ucu mai duru vei ira, a ra sa sega kina ni via vakadinata.
- ¹² Ia sa tucake o Pita ka cici kina i bulubulu; ni sa cuva sobu ira sa raica nai sole lineni ni sa davo duadua no ga; ka sa lesu tale yani ka kurabui ena vuku ni ka sa yaco.
- ¹³ Ka raica, ena siga tikoga o ya e lewe rua vei iratou sa taubale kina koro o Emeo, e vitu na maile ki Jerusalemi.
- ¹⁴ Ka rau veitalanoataka na veika kece sa yaco.
- ¹⁵ Ni rau se veitalanoa ka veiwaseitaka tiko sa toro mai e yasadrarou o Jisu ka taubale vata kei rau.
- ¹⁶ Ia na matadrarou sa vakabuwawataki me rau sega kina ni kilai Koya.
- ¹⁷ A sa tukuna vei rau, "Na mataqali veiwasei cava drau sa wasea tiko ni drau taubale ka luluvu?"
- ¹⁸ E dua vei rau na yacana o Kaliovasa sa tukuna, ka vaka, o iko duadua beka ga o vulagi e Jerusalemi, ka ni o sega tu ni kila na ka e a yaco kina.
- ¹⁹ A sa tukuna o Koya vei rau, "Na cava e yaco?" A rau sa tukuna vua, na veika me baleti Jisu na kai Nasareci, a parofita sa levu ena cakacaka kei na vosa ena mata ni Kalou kei ira kecega na tamata,
- ²⁰ a ra sa qai soli Koya me vakamatei ena Nona lauvako ena kauveilatai, o ira na bete levu kei ira na neimami turaga.
- ²¹ Ia keimami sa nuitaka tu ni o Koya ga ena vakabulai ira na Isireli. Ka sa yacova mai oqo nai ka tolu ni siga ena ka a vakayacori.
- ²² Ka so vei iratou na yalewa vei keimami e ratou sa lako ena mataka lailai kinai bulubulu, ka ratou vakidacalataki keimami.
- ²³ "A ratou sa sega ni raica na yagona, ka ratou tukuna, ni ra a raici ira na agilosi ka ra tukuna vei iratou ni sa bula o Koya.
- ²⁴ Ka so keimami dau tikovata era a mani lako talega kina i bulubulu, ka ra vakadinadinataka na ka e ratou tukuna na yalewa; ia era sega ga ni raici Koya.
- ²⁵ Sa tukuna o koya vei rau, "Oi kemudou na tamata lialia sa rui berabera na nomudou kila ka vakabauta na nodra vosa na parofita.
- ²⁶ "Sa dodonu me sotava na veika oqo na Karisito ka me qai curu kina Nona i ukuuku?"
- ²⁷ Tekivu mai vei Mosese kei ira kece na parofita, me vakamacalataka vei rau na veika

kece e tukuna nai Vola Tabu me baleti Koya.

28 Ni ratou sa volekata yani na koro e rau lako tiko kina, sa qai lakoi liu o Koya me siviti rau.

29 Ia e rau sa kerekere vua, ka vaka, mo tiko vata mada ga kei keirau, ni sa yakavi mai na vanua, ka sa kala na siga." A sa qai lako o Koya me tiko vata kei rau.

30 Ia ni sa ratou dabe e na teveli me vakarau na kana, a sa taura o Koya na madrai, sa masulaka ka dovia ka solia vei rau.

31 A sa qai rai na matadrau ka rau sa kilai Koya; ia a sa yali tani o Koya mai vei rau.

32 A rau sa veitukunitaka, a sega li ni katakata na yalodaru e na nodatou a veivosaki tiko mai gaunisala, kei na Nona a wasea vei kedarau nai Vola Tabu?

33 A rau sa tucake ena auwa o ya ka lesu ki Jerusalemi, ka rau kunei iratou na lewe tinikadua kei ira na kena vo ni ra se soqoni vata tikoga.

34 A rau sa tukuna, "Sa tucake dina na Turaga, a sa rairai vei Saimone!"

35 Rau sa qai tukuna na veika e a yaco mai gaunisala, kei nai valavala ni nodrau a qai kilai Koya ni sa dovia na madrai.

36 Ni ra se veivosakitaka tiko na veika oqo, a sa tucake sara tu ga o Jisu ena kedra maliwa, ka tukuna vei ira, "Dou vakacegu."

37 Ia era sa domobula ka rere, ka ra nanuma ni ra raica e dua na yalo.

38 A sa tukuna o koya vei ira, a cava mo dou taqaya kina? A cava me vakatitiqa tiko kina na yalomudou?

39 "Dou raica na ligaqu kei na yavaqu, sai Au ga oqo. Dou taura ka raica, ni sa sega ni vakalewe ka vaka suina na yalo me vaka dou sa raica tu oqo vei Au.

40 Ni sa tukuna oti, sa qai vakaraitaka vei ira na ligana kei na yavana.

41 Ia ena levu ni nodra reki kei na qoroqoro era sega kina ni vakadinata, sa tukuna o Koya vei ira, "Se vo eke eso na kakana vei kemudou?"

42 A ra sa solia vua e dua na tiki ni ika tavu kei na so mai na sova ni oni.

43 A sa taura o Koya ka kania e matadra.

44 A sa tukuna o Koya vei ira, "Oqo na vosa Au sa dau tukuna vei kemudou ni datou se bula vata, ni veika kece e volai me baleti Au ka vola nai vunau i Mosese, kei ira na parofita kei na same taucoko, ena vakataucokotaki."

45 Sa qai dolava o koya na nodra vakasama mera kila sara nai Vola Tabu.

46 Sa qai tukuna vei ira, "Ni sa volai, sa kilikili kei koya na Karisito me vakararawataki ka tucake mai ena mate ena i katolu ni siga.

47 Ka me vunautaki ena veivanua kecega me tekivu sara ga e Jerusalemi, na veivutuni kei na vakabokoci ni valavala ca.

48 "Oi kemudou mo dou vakaraitaka yani na veika oqo.

49 "Ka raica, Au sa tala vei kemudou na ka sa yalataka o tamaqu; ia mo dou wawa tikoga e Jerusalemi me yacova ni sa curumi kemudou na kaukauwa mai cake."

50 A sa kauti ira tani yani me yacovi Pecani, a sa qai dodoka cake na ligana ka vosavakalouvinakataki ira.

51 Ia ni sa vosavakalouvinakataki ira tiko, sa qai kautani mai vei ira ka kaucake ki lomalagi.

52 A ra sa lotu vua, ka ra lesu tale ki Jerusalemi ena reki,

53 ka ra sa gumatua ena lotu kei na vakavinavinaka vua na Kalou ena vale ni soro. Emeni.

For other languages please go to www.wordproject.org